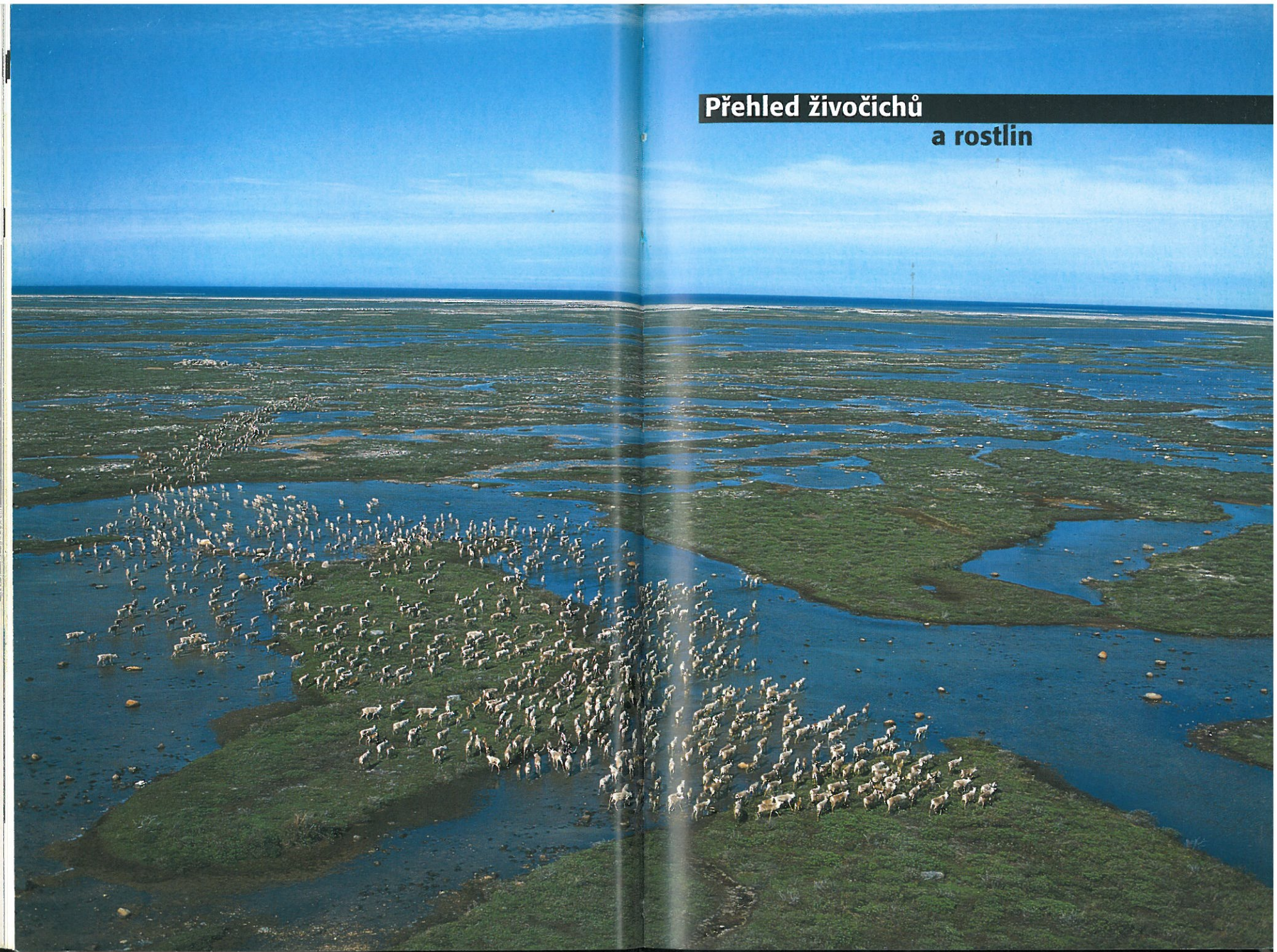

Přehled živočichů

a rostlin

1 Zajíc měnivý *Lepus americanus* (Leporidae) Snowshoe Hare

délka těla 35–46 cm,
hmotnost 900–1400 g

Znaky Srst má v létě žlutohnědé až šedohnědé zbarvení, v zimě je bílá. Špičky uší jsou černé, zadní nohy jsou velké s široce roztaženými prsty.

Výskyt Je velmi rozšířený na Aljašce a v Kanadě; na západě USA až po sever Kalifornie. V jehličnatých lesích, v rašelinistích se stromovým porostem a v oblastech s křovinovým porostem, který poskytuje velké množství úkrytů.

Zajímavosti Mláďata zajíce měnivého již hodinu po porodu běhají. Hustota severních populací zajíců měnivých podléhá devíti- až jedenáctiletému cyklu, který je určován hojností potravy. Na vrcholu cyklu jsou zajíci měniví obvyklou podivnou v lesích. Příliš intenzivním spásáním a konečnou likvidací svých živých rostlin se zvířata připraví o vlastní zdroj potravy a populace po dosažení maxima zkolabují. V následujících letech populace zajíců měnivých opět pomalu roste.

2 Pišťucha obojková *Ochotona collaris* (Ochotonidae) Collared Pika

délka těla 18–20 cm, hmotnost 100–140 g

Znaky Zástupce zajícovitých ve velikosti křečka. Má krátké zadní nohy a velké oválné ušní boltce. Srst je hnědá s šedým límcem na plecích a na krku. Krátký ocas není vidět.

Výskyt Od jihovýchodní a centrální Aljašky přes teritorium Yukon a sever Britské Kolumbie až po západ Severozápadních teritorií. Na alpských suťovištích a na kamenitých ostrovech.

Zajímavosti Tato druhná zvířata jsou aktivní ve dne a žijí v koloniích. Díky zbarvení své srsti jsou mezi skalami téměř neviditelná; jejich přítomnost obvykle prozradí jejich výstražné volání – pískání, které jim propůjčilo jméno. Na jihu sousedí s oblastí rozšíření pišťuchy obojkové oblast rozšíření **piky** (*Ochotona princeps*). Velikost a vzhled obou živočichů jsou stejné, avšak na srsti piky chybí šedý límec.

3 Čipmank malý *Tamias minimus* (Sciuridae) Least Chipmunk

délka těla 9,5–11 cm,
hmotnost 30–85 g

Znaky Malý, zbarvení srsti je různé, většinou šedohnědé s černými postranními pruhy. Boky jsou oranžově hnědé, uši vpředu žlutohnědé.

Výskyt V Kanadě od jižní části teritoria Yukon a východní Britské Kolumbie až po Québec. V travnatých biotopech a v řídkých jehličnatých lesích.

Zajímavosti Čipmanci malí jsou častý-

mi hosty u stolu ve stanových kempech. Láka je tam drobečky chleba a jiné zbytky jídla. Jejich přirozenou potravou jsou ořechy, semena, plody, houby a bezobratlí živočichové. Z dvaceti druhů čipmanků na západě severní Ameriky je tento druh nejdrobnější a má nejsvětlejší zbarvenou srst. Dalším hojným druhem v řídkých jehličnatých lesích Britské Kolumbie je **čipmank západní** (*Tamias amoenus*). Tento druh má přední stranu uší černou.

4 Svišť brýlový *Marmota caligata* (Sciuridae) Hoary Marmot

délka těla 28–57 cm, hmotnost 3,6–9 kg
Znaky Svišť brýlový má stříbřitě šedý hřbet a hnědé boky. Ocas je červenohnědý, tlapy tmavě hnědé. Má bílou skvrnu nad čenichem a černý pruh na čele.

Výskyt Na celé Aljašce, dále pak v teritoriu Yukon, v Britské Kolumbii a v západní Albertě. Na alpských kamenitých svazích a na horských loukách.

Zajímavosti Hlavní potravu sviště brý-

lového tvoří téměř výhradně traviny a květiny. Své teritorium brání svišť brýlový proti konkurentům nanejvýš razantně. Přes léto se vykrmí se tak důkladně, že získají tlustý tukový polštář. Zimu svišti prospí a potřebu energie pokrývají z tukových zásob, které si opatřili v létě. Na severu oblasti svého rozšíření tráví tato zvířata sedm až osm měsíců ve svých podzemních zimovištích.

1 Sysel Parryův *Spermophilus parryi* (Sciuridae) Arctic Groundsquirrel

délka těla 22–26 cm, hmotnost 680–800 g
Znaky Hlava a plece jsou žlutohnědé až červenavé, hřbet červeno- až šedohnědý s četnými bílými tečkami. Na podzim je v důsledku dorůstající zimní srsti zbarven více do šeda.

Výskyt Sysel Parryův se vyskytuje na celé Aljašce, dále v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích a na severu Britské Kolumbie. Oblast jeho rozšíření se nepřekrývá s oblastí rozšíření jiných zemních veverek. Sysel Parryův žije na subalpínských loukách, v tundře, dále na bře-

zích řek a jezer a na písčinych nánosech.

Zajímavosti Sysel Parryův žije v malých koloniích. Léta používá stejné nory, které jsou tvořeny rozsáhlou sítí chodeb a komor a jsou opatřeny několika vchody. Medvědi grizzly podstupují značnou námahu, aby je vyhrabali z jejich nor. Tato zvířata upadají do zimního spánku, přičemž jejich tělesná teplota může klesnout pod bod mrazu. Jejich tělo produkuje látku, která působí jako nemrzoucí kapalina a zabraňuje tomu, aby tkáň zmrzla a buňky popraskaly.

2 Čikarí červený *Tamiasciurus hudsonicus* (Sciuridae) Red Squirrel

délka těla 18–23 cm, hmotnost 140–252 g
Znaky V oblasti svého rozšíření je nejmenším veverkovitým hlodavcem žijícím na stromech. Hlava, hřbet, ocas a boky jsou rezavě až šedě červené, břicho je bílé nebo šedé. Huňatý ocas je stejně dlouhý jako tělo.

Výskyt Na celé Aljašce a v celé Kanadě. Žije v lesích.

Zajímavosti Čikarí červení nejsou specializováni na žádný druh potravy. Ačkoliv

se v jehličnatých lesích živí především borovicovými semeny a jako zásobu na zimu kupí malé hromady šišek, nepohrdnou houbami ani hmyzem. Plení také hnízda. Jako zdroj potravy jim slouží dokonce i javorová šťáva. Proto prokousnou kůru až na dřevo a počkají, až šťáva vyteče. Tuto tekutinu však čikarí červení neslíznu hned, ale počkají, až se vypaří voda a šťáva získá vyšší koncentraci cukru, až 55 procent.

3 Poletuška severní *Glaucomys sabrinus* (Sciuridae) Northern Flying Squirrel

délka těla 15–19 cm, hmotnost 45–70 g
Znaky Velmi malý veverkovitý hlodavec. Svrchní část těla má čokoládově hnědou, spodní část bílou. Má zploštělý ocas a volný kožní záhyb mezi předními a zadními nohama.

Výskyt Poletuška severní se vyskytuje na východní Aljašce a v Kanadě. Žije v jehličnatých a smíšených lesích.

Zajímavosti Tato zvířata jsou poměrně hojná, díky jejich nočnímu způsobu života

je však vidíme jen zřídka. Den prospívá v dutinách stromů. Jejich let vypadá jako dlouhé plachtění s roztaženými nohama od stromu ke stromu. Krátce předtím, než se dostanou k dalšímu stromu, se napřímí a přistanou měkce na kmeni. Zploštělý ocas poletušek je významným orgánem rovnováhy. Jejich potravu tvoří především lišejníky a houby. Při hledání potravy šíří výtrusy hub a bakterie, které stromy potřebují pro přijímání vody a živin.

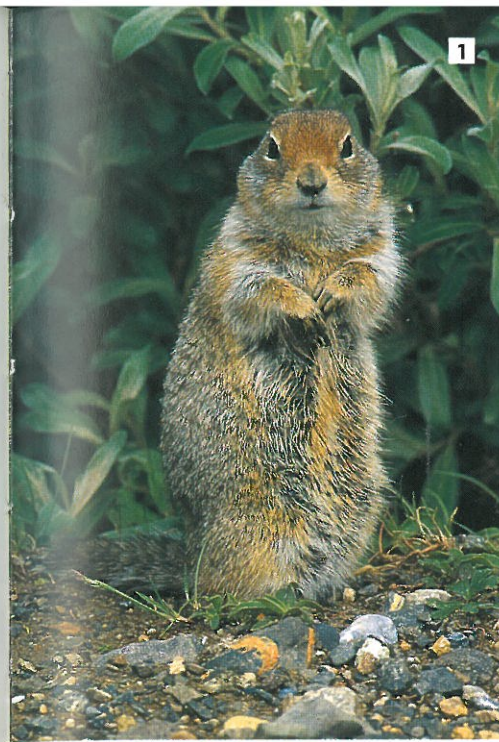
4 Veverka popelavá *Sciurus carolinensis* (Sciuridae) Eastern Gray Squirrel

délka těla 22–26 cm, hmotnost 400–710 g
Znaky Má šedé základní zbarvení, žlutohnědou podsadu především na hlavě, na plecích a na hřbetě. Huňatý ocas má délku těla. Na severu oblasti jejího rozšíření se často vyskytuje i černě zbarvená forma.

Výskyt Veverka popelavá se vyskytuje na jihovýchodě Kanady. V listnatých a smíšených lesích. Je hojná zvláště v parcích v oblasti okolo Vancouveru.

Zajímavosti Tato zvířata staví na stromech hnízda z větví a kůry, v zimě používají dutiny stromů. Loupaním kůry veverka popelavá poškozuje některé listnáče. V zimě jim jako potrava ve velké míře slouží zahrabané ořechy. Mírný nejzápadní jihozápad Britské Kolumbie je i nejsevernější hranicí rozšíření poněkud větší veverky šedé (*Sciurus griseus*). Černí jedinci tohoto druhu nejsou známi.

1 **Bobr kanadský** *Castor canadensis* (Castoridae) American Beaver

délka těla 60–76 cm,
hmotnost 20–27 kg, max. 39 kg

Znaky Velmi velký hlodavec s kulatou hlavou, malými ušima a zavalitým tělem. Má tmavě hnědou srst, ocas je černý, horizontálně zploštělý, veslovitý a šupinatý.

Výskyt Na Aljašce a v Kanadě s výjimkou arktických oblastí. Okolo řek a potoků, u jezer a tůňek.

Zajímavosti U řek žijí bobři v norách ve srážech břehů, u jezer a potoků ve známých bobřích hrázích. Vchod se nachází pod hladinou vody. Tato zvířata se živí měkkým dřevem, jako je např. dřevo břízy a topolů. Bobři žijí v rodinných uskupeních skládajících se z páru dospělých jedinců a mláďat. Při nebezpečí varují své druhy tak, že plácnu ocasem do vody.

2 **Ondatra pižmová** *Ondatra zibethicus* (Muridae) Muskrat

délka těla 23–31 cm,
hmotnost 540–1 800 g

Znaky Středně velký hlodavec s hustou, tmavě hnědou srstí, která je na bocích trochu světlejší. Má malé uši, ocas je dlouhý, po stranách trochu zploštělý a šupinatý. Prsty zadních nohou jsou částečně spojené plovacími blánami.

Výskyt Ondatra pižmová se vyskytuje v

celé Kanadě a na Aljašce s výjimkou arktických oblastí. Žije ve vlhkých oblastech se sladkou i slanou vodou, v jezerech, řekách a kanálech.

Zajímavosti Ondatry staví plovoucí hnízda z travin a rákosí. Jejich potravu tvoří především vodní rostliny. Tato zvířata snadno odlišíme od mladých bobrů podle vlnivého pohybu ocasu.

3 **Norník rudohřbetý** *Clethrionomys gapperi* (Muridae) Southern Red-backed Vole

délka těla 9–11 cm, hmotnost 16–42 g

Znaky Svrchní strana těla je rezavě červená, na bocích je šedý nebo žlutohnědý, spodní strana těla je šedá až žlutobílá. Ocas je krátký a úzký.

Výskyt Vyskytuje se v jižní Kanadě. Značně rozšířený je v Britské Kolumbii, s výjimkou severozápadu. Žije v chladných,

vlhkých lesích, v rašeliníštích a močálech.

Zajímavosti Norníci rudohřbetí se většinou nedožívají vyššího věku než 10–12 měsíců. V mechu používají stálé stezky. Na Aljašce a v severozápadní Kanadě je velmi rozšířený **norník tajgový** (*Clethrionomys rutilus*). Rozlišovacím znakem je světlejší zbarvení a hustě ochlupený, krátký ocas.

4 **Křeček dlouhoocasý** *Peromyscus maniculatus* (Muridae) Deer Mouse

délka těla 7–10 cm, hmotnost 10–33 g

Znaky Zbarvení srsti je různé, často je svrchní strana šedá až červenohnědá, spodní strana je bílá. Ocas je stejně dlouhý jako tělo a je krátce ochlupený.

Výskyt V celé Kanadě kromě Arktidy a západní části teritoria Yukon. Na Aljašce se nevyskytuje. Žije na prérích, v travnatých

biotopech, v porostech keřů a v lesích.

Zajímavosti Křeček dlouhoocasý je jedním z nejhojnějších malých savců severní Ameriky a setkáváme se s ním téměř v každém typu životního prostředí. Pro mnoho malých dravců, dravé ptáky a sovy je hlavním zdrojem potravy. Zatím bylo popsáno více než sto poddruhů.

5 **Lumík sibiřský** *Lemmus sibiricus* (Muridae) Brown Lemming

délka těla 10–14 cm, hmotnost 48–113 g
Znaky Svrchní strana těla je kaštanově hnědá, spodní strana žlutošedá. Hlava je šedá, uši jsou ukryté v srsti.

Výskyt Vyskytuje se na Aljašce a v severní Kanadě, v horách až po severní Britskou Kolumbii. Žije ve vlhké tundře a na horských loukách.

Zajímavosti Četnost populace lumíka sibiřského vykazuje, stejně jako u jeho blízkého příbuzného lumíka norského, silně cyklická čísla. Každý třetí až čtvrtý rok dosáhnou jejich populace maxima. Pak následuje propad hustoty osídlení, způsobený nedostatkem potravy a také přemnožením.

1 Urzon kanadský *Erethizon dorsatum* (Erethizontidae) Porcupine

délka těla 50–63 cm,
hmotnost 3,5–18 kg

Znaky Má velké a zavalité tělo, hřbet je ohnutý do vysokého oblouku. Nohy jsou krátké, chůze je kolébavá. Pesíky jsou dlouhé, srst je černá (východ) až žlutavá (západ). Má dlouhé černobílé ostny na těle a na ocase.

Výskyt Vyskytuje se na Aljašce a v Kanadě, s výjimkou nejsevernější Arktidy, kromě toho též na západě USA. Žije v

lesích a otevřených křovinatých krajích.

Zajímavosti Urzoni kanadští se v létě živí především listím a květinami, v zimě zejména větévkami a kůrou. Urzon má asi 30 000 bodlin posázených háčky, které vznikly ze srostlých chlupů. Tyto bodliny jsou volně spojeny s vrstvou svalů pod kůží, takže mohou být vztyčeny. Při dotyku se uvolní z těla zvířete a zaryjí se hluboko do útočníka.

2 Pytlonoš severní *Thomomys talpoides* (Geomysidae) Northern Pocket Gopher

délka těla 12–16 cm, hmotnost 78–130 g
Znaky Má silné tělo, krátký krk, malé, kulaté uši a krátkou srst. Zbarvení je žlutohnědé až šedé s černou skvrnou na uších. Na hrdle má bílou kresbu. Ocas je dlouhý 4–7,5 cm.

Výskyt V jižní Britské Kolumbii na východ od Pobřežních hor a v jižní Albertě. Žije na loukách a u vodních toků v horách a v nížinách.

Zajímavosti Pytlonoši mají vnější, zevnitř ochlupené lícní torby. Ty plní potravou a materiálem na stavbu hnízda. Chtějí-li pytlonoši severní kožní záhyby vyprázdnit, vytlačují obsah předními končetinami dopředu, až se torby obrátí. Zvláštní sval vnitřek torby vtáhne znovu zpět. Tato zvířata jsou samotáři a tráví většinu svého života ve svých podzemních chodbách.

3 Netopýr hnědý *Eptesicus fuscus* (Vespertilionidae) Big Brown Bat

délka těla 6,2–7,5 cm, hmotnost 13–18 g
Znaky Velký netopýr. Svrchní strana těla je světle až sytě hnědá, břicho je světlejší, letací blána je černá. Křídla jsou lysá, tragus (ušní víčko) je krátký, široký a zakulacený.

Výskyt Vyskytuje se v jižní Kanadě a v USA s výjimkou Aljašky. Žije na polích, ve městech, v parcích a lesích.

Zajímavosti Netopýři vyskytující se v domech a oblastech měst většinou patří k tomuto druhu. K zimnímu spánku se

netopýr hnědý ukládá do malých štěrbin. Někdy se dokonce zahrabe do izolace střechy. V letu dosahuje rychlosti až 65 km/h. Jeho hlavní potravou jsou různé druhy brouků, ale tato zvířata nepohrdnou ani kobyilkami. Protože se současně ve velké míře jedná o hmyzí škůdce, má zemědělství z vysoké hustoty populace netopýrů hnědých značný prospěch. Tito netopýři se orientují, obdobně jako téměř všichni Vespertilionidae, pomocí dobře vyvinutého systému echolokace.

4 Netopýr hnědavý *Myotis lucifugus* (Vespertilionidae) Little Brown Myotis

délka těla 3,8–5,3 cm, hmotnost 3–14 g
Znaky Srst je svrchu leskle hnědá, zespodu žlutohnědá. Chlupy na prstech na nohou přecházejí. Má zakulacený tragus (ušní víčko).

Výskyt Na Aljašce a v Kanadě s výjimkou Arktidy. Žije okolo vodních toků a jezer.

Zajímavosti V létě tato zvířata vytvářejí hnízdní kolonie, které mohou zahrnovat

tisíce jedinců (4b). Netopýři hnědaví se páří v pozdním létě. Oplodnění vajíčka a vývoj embrya však probíhá až v následujícím květnu. Během studeného ročního období se ukrývají v jeskyních k zimnímu spánku. Trus netopýra hnědavého, bohatý na nitráty, se až do poloviny tohoto století prodával jako hnojivo. Jediný netopýr uloví za teplé letní noci více než tisíc much, komárů a molů.

1 Kojot prériový *Canis latrans* (Canidae) Coyote

délka těla 75–93 cm,
hmotnost 9,1–18,2 kg, max. 25 kg

Znaky Svrchní strana těla je stříbřitě šedá nebo oranžově šedá, spodní strana je žlutohnědá. Nohy jsou dlouhé, rezavě červené až žlutavé, s černým svislým pruhem na spodní straně předních běhů. Má huňatý ocas s černou špičkou, velké uši a špičatý čumák.

Výskyt V jižní a západní Kanadě, v USA včetně jižní a centrální Aljašky. V prériích,

křovinatých porostech a řídkých lesích.

Zajímavosti Kojoti jsou nesmírně přizpůsobivá zvířata, která se ukrývají dokonce i ve městech. Několik zvířat žije například v parku Stanley v blízkosti centra Vancouveru. Loví většinou malé obratlovce jako například zajíce, zemní veverky a ptáky. K jejich jídelníčku patří též plody. Mezi psovitými šelmami jsou nejlepšími běžci a dokážou urazit velké vzdálenosti rychlostí 40–50 km/h.

2 Vlk obecný *Canis lupus* (Canidae) Gray Wolf nebo Timber Wolf

délka těla 95–155 cm,
hmotnost 26–59 kg

Znaky Zbarvení srsti se pohybuje od bílé (Arktida) až po černou (oblasti lesů), převážně je však stříbřitě šedý. Má huňatý ocas s černou špičkou, dlouhé nohy a širokou skvrnu na čenichu. Liší se od kojota velikostí, ocasem, který je při běhu natažen dozadu a v poměru k hlavě mnohem menšíma ušima.

Výskyt Vlk obecný se vyskytuje na celé

Aljašce a v Kanadě. V otevřené tundře a v zalesněných oblastech.

Zajímavosti Vlci jsou společenskými zvířaty, která žijí ve smečkách, zahrnujících až 25 zvířat. Teritorium jedné smečky může mít rozlohu až 650 čtverečních kilometrů. Zpravidla se páří jen obě vedoucí zvířata. Vlci loví především kopytníky jako jsou losové, jeleni a sobi. Potřebují asi 1,7 kg masa denně, vydrží však déle než dva týdny bez potravy.

3 Liška obecná *Vulpes vulpes* (Canidae) Red Fox

délka těla 55–60 cm,
hmotnost 3,6–6,8 kg

Znaky Srst je většinou červenavá, ale i šedá nebo černá; spodní strana těla a hrdlo jsou bílé, holeně a tlapky černé. Má dlouhý, huňatý ocas s širokou bílou špičkou. Uši jsou velké a špičaté.

Výskyt Na celé Aljašce a v Kanadě. V zemědělsky využívaných oblastech, v lesích a v křovinatých porostech.

Zajímavosti Ačkoliv lidová tradice liš-

kám přisuzuje velkou inteligenci a vycítralost, jsou tato zvířata zřejmě jen velmi opatrná. Kromě toho mají, jako mnozí jiní psovití, schopnost učit se na základě zkušenosti. Ačkoliv je liška obecná velmi rozšířená, vidáme tato plachá zvířata zřídka. Jejich jídelníček je velmi různorodý. Tato zvířata pojídají všechno, co je k dispozici, od plodů, ořechů, jablek, třešní a travin přes myši, zajíce, zemní veverky, kobylky až po mršiny.

4 Liška polární *Alopex lagopus* (Canidae) Arctic Fox

délka těla 48–56 cm, hmotnost 2,5–4 kg

Znaky V zimě je bílá nebo krémová; v létě má hřbet a nohy šedé nebo modrohnědé, ocas, boky a břicho jsou žlutohnědé. Zvláště na ostrovech existuje i modrošedá barevná forma. Má oválnou tvář, krátký čenich, kulaté a malé uši a huňatý ocas.

Výskyt Na severní a západní Aljašce, dále pak v severní Kanadě. Žije v tundře, v zimě i na ledových krách.

Zajímavosti Lišky polární se přizpůsobily chladnému severnímu klimatu a jsou proto zavalité, mají krátké nohy a malé uši. Díky tomuto výhodnému poměru objemu vůči povrchu těla mají značně snižovanou ztrátu tepla. V období od dubna do července se rodí 6–12 mláďat. V létě tvoří hlavní část jejich potravy lumci. V zimě mnohé lišky polární následují lední medvědy na volný led a živí se zbytky jejich kořisti.

1 Baribal *Ursus americanus* (Ursidae) Black Bear

délka těla 1,39–1,70 m,
hmotnost 92–267 kg

Znaky Srst je černá až skořicově zbarvená. Na několika ostrovech v Britské Kolumbii se vyskytuje bílá forma, podél pobřeží mezi zátokou Glacier Bay a Prince William Sound (Aljaška) mají baribalové srst zbarvenou i do modra. Má bílou skvrnu na hrudi, světle hnědý čenich, čelní část hlavy od čela až po nos je v profilu rovná.

Výskyt Na Aljašce a v Kanadě s výjimkou Arktidy a prairie. V zalesněných oblastech.

Zajímavosti Zbarvení srsti není spolehlivým kritériem při rozlišování mezi baribala-

lem a medvědem hnědým. Nejbezpečněji je poznáme podle profilu čenichu, chybějícího hrbu v kohoutku a hnědého čenichu. Baribalové se živí převážně vegetariánsky, jako typičtí potravní oportunisté však využívají každý zdroj potravy. Aby se dostali k medu, rozbíjejí úly. Pozdě na podzim navštěvují sady. Tato zvířata dokážou výborně šplhat a při nebezpečí hledají útočiště většinou v koruně stromu. Ačkoliv jejich mírně houpavý krok působí na zemi neohrabaně, jsou překvapivě rychlí. Dosahují maximální rychlosti až 50 km/h, takže jsou rychlejší než nejlepší sprinterů na světě.

2 Medvěd hnědý *Ursus arctos* (Ursidae) Brown Bear nebo Grizzly

délka těla 1,70–2,10 m,
hmotnost 147–680 kg, max. 770 kg

Znaky Srst je žlutohnědá až tmavě hnědá, pesíky jsou na špičkách často šedé. V kohoutku tvoří svalstvo hrb. Čelní část hlavy od čela až po čenich je na rozdíl od baribala v profilu konkávní.

Výskyt Na Aljašce, dále též v teritoriu Yukonu, v Severozápadních teritoriích, v Britské Kolumbii a v západní Albertě. Žije v otevřených krajinách, většinou v horských oblastech, ale i podél pobřeží a u řek.

Zajímavosti Medvědi hnědí byli původně na západě Severní Ameriky velmi rozšířeni. Dnes žije na jih od kanadské hranice již pouze okolo jednoho tisíce zvířat. V Albertě, Britské Kolumbii, v terito-

Bear nebo Grizzly

riu Yukonu a na Aljašce je jejich počet odhadován na 50 000 jedinců. Ve vnitrozemí jsou nazýváni grizzly (2b). Obří u pobřeží, kteří se v létě živí hlavně lososy, jsou nazýváni pobřežní medvědi hnědí (2a). I přes poměrně zřetelný odlišný zjev všichni patří ke stejnému poddruhu *Ursus arctos arctos*. Jedinou výjimku tvoří obyvatelé ostrova Kodiak na Aljašce – kodiáci, kteří jsou řazeni k jinému poddruhu *Ursus arctos middendorffii*. Na rozdíl od příslušníků tohoto druhu, žijících na pobřeží, se ostatní medvědi grizzly živí z 80 procent vegetariánsky. Říká se o nich, že jsou nevypočitatelní a velmi nebezpeční. Při rozumném a opatrném chování lze však většinu nehod předejít.

3 Medvěd lední *Ursus maritimus* (Ursidae) Polar Bear

délka těla 2,10–3,20 m,
hmotnost 420–500 kg, max. 800 kg

Znaky Srst je bílá, čenich, pysky a oči černé. Má dlouhý krk, poměrně dlouhé nohy a velmi malé uši. Samec je výrazně větší než samice.

Výskyt Vyskytuje se na severním okraji amerického kontinentu, vzácně též ve vnitrozemí. Na pobřeží a na ledových krách.

Zajímavosti Společně s pobřežními medvědy hnědými jsou medvědi lední největší suchozemské šelmy na světě – pokud je chceme takto nazývat, neboť převážnou část svého života tráví na krách.

Někteří jedinci nikdy neměli pevnou půdu pod nohama. Tato zvířata se živí zejména tuleni. Jelikož tuleně je možné lovit i v zimě, neukládají se lední medvědi na rozdíl od medvědů hnědých a baribalů k zimnímu spánku. Jen březí samice toto pravidlo porušují, aby v bezpečí sněhového brlohu porodily svá mláďata. Při porodu neváží mláďata ani kilogram. Lední medvědi snědí ze své kořisti jen nekaloričtější části. Červené svalstvo často nechají. Lední medvědy někdy sledují polární lišky, aby si zajistily zbytky potravy. Celková populace ledních medvědů v Arktidě je odhadována na 40 000 zvířat.

1

2a

2b

3

1 Norek americký *Mustela vison* (Mustelidae) Mink

délka těla 33–52 cm,
hmotnost 700–1600 g

Znaky Tělo norka amerického je pružné, srst je čokoládově hnědá až černá, s bílou skvrnou na hrdle. Ocas je dlouhý a lehce huňatý.

Výskyt Norek americký se vyskytuje v celé Kanadě a na Aljašce s výjimkou Arktidy. Žije u řek, potoků a jezer.

2 Hranostaj *Mustela erminea* (Mustelidae) Ermine

délka těla 15–25 cm, hmotnost 45–182 g

Znaky Má protáhlé tělo; svrchní strana těla je tmavě hnědá, spodní strana je bílá, ocas je hnědý s černou špičkou. Má krátké nohy a bílé tlapky. V severních oblastech je v zimě tělo zbarveno bíle – až na černou špičku ocasu.

Výskyt Vyskytuje se v Kanadě a na Aljašce. Žije v řídkých lesích, v porostech keřů, travinných biomech, v mokřinách a na polích.

3 Kolčava *Mustela nivalis* (Mustelidae) Least Weasel

délka těla 15–17 cm,
hmotnost 37–50 g

Znaky Velmi malá kunovitá šelma; povrch těla je hnědý, spodní strana bílá. Ocas je velmi krátký a hnědý; tlapky jsou bílé. V severních oblastech je srst v zimě bílá.

Výskyt V celé Kanadě a na Aljašce s výjimkou západní a jižní Britské Kolumbie, na východě až po jižní Appalačské pohoří. Žije v travnatých biotopech, v křovinách a

Zajímavosti Při lovu své hlavní kořisti, ondatry, tráví tato zvířata mnoho času ve vodě. Výborně plavou a dokážou se potopit až pět metrů hluboko. Zpravidla jsou aktivní v noci, přizpůsobují však dobu lovu životnímu rytmu své kořisti. Jako všichni kunovití zabíjí i norek americký svou kořist kousnutím do týlu. Svůj revír značuje výměškem řitní žlázy.

Zajímavosti Hranostajové loví především myši, ale i ptáky, žáby, ještěrky, hady a hmyz. Při nedostatku potravy dokážou skolit i zvířata, která jsou mnohonásobně těžší než oni sami, například mladé zajíce. Dříve než kořist pozřou, lížou její krev. Rozšířená lidová pověra, že svým obětím vysají krev, pramení z tohoto chování. Tato zvířata mají velmi rychlý metabolismus a přijímají denně množství potravy odpovídající až 40 procentům jejich tělesné hmotnosti.

v rašeliníštích, vzácněji v hustých lesích.

Zajímavosti Kolčava je nejmenším představitelem šelem. I přes svou malou velikost dokáže běžet rychlostí až 10 km/h. Živí se především hraboši, ale i rejsky, krtky, ptáky a hmyzem. Díky svým tělesným proporcím může myši pronásledovat dokonce do jejich děr. Pokud se naskytne příležitost, skolí tato zvířata více kořisti, než dokážou okamžitě pozřít. Přebytek skladují ve svých norách.

4 Mýval severní *Procyon lotor* (Procyonidae) Raccoon

délka těla 41–54 cm,
hmotnost 5,4–21,6 kg

Znaky Svrchní strana těla je šedohnědá nebo oranžově hnědá, spodní strana je šedá. Má bíle orámovanou, černou masku a huňatý ocas se 4–6 černými pruhy. Pánev mývala severního je vysoce klenutá; uši jsou malé.

Výskyt V jižní Kanadě. V zalesněných oblastech a v mokřinách, často i ve městech.

Zajímavosti Mývalové někdy v blízkosti vody zdánlivě myjí svou potravu. Cílem

zvířete však není potravu očistit, nýbrž zjistit, které její části nejsou jedlé. K jídelníčku mývalů patří plody, stejně jako kobylinky, červi, myši, ondatry a mláďata ptáků. Mývalové výborně šplhají. Mají stejně ohebné přední končetiny jako opice. Bez problémů dokážou otevřít lednice a otáčet knoflíky na dveřích. Mývalové se neukládají k pravému zimnímu spánku, avšak díky svým bohatým tukovým zásobám nejsou nuceni vydávat se během dlouhého chladného ročního období za potravou.

1 Skunk pruhovaný *Mephitis mephitis* (Mustelidae) Striped Skunk

délka těla 34–41 cm,
hmotnost 2,7–6,3 kg

Znaky Má černé tělo s dvěma širokými bílými pruhy na hřbetě, které se spojují na hlavě a na ramenou. Od nosu až po čelo se táhne úzký bílý pruh. Ocas je huňatý, většinou s bílou špičkou nebo bíle orámovaný.

Výskyt Skunk pruhovaný se vyskytuje v jižní Kanadě a v USA s výjimkou Aljašky. Žije v řídkých lesích, v travnatých biotopech, v porostech keřů a dokonce i na předměstích.

Zajímavosti Zbarvení srsti využívá většina savců k maskování. Opakem je nápadné zbarvení skunků. Signalizují tím

potenciálnímu nepříteli, že je má raději nechat na pokoji. Jejich řitní žlázy produkují ostré, páchnoucí, olejovitou, nažloutlou tekutinu. Při ohrožení zvířata zasyčí a zvednou ocas. Pokud to nestačí, otočí zadeček a postříkají útočníka pižmem. Dokážou stříknout tekutinu několik metrů daleko. Její zápach dráždí poměrně necitlivý lidský čich ještě na vzdálenost jednoho kilometru. Jestliže pižmo zasáhne oči, je krátkodobě velmi omezena schopnost vidění a palčivá bolest se postará o to, že toto zvíře zanechá u každého nepříjemnou vzpomínku. Skunk má s výjimkou člověka pouze jediného nepřítele, výra virginického.

2 Jezevec americký *Taxidea taxus* (Mustelidae) American Badger

délka těla 42–71 cm,
hmotnost 3,6–11,4 kg

Znaky Tělo má větší šířku než výšku, nohy jsou krátké a zahnuté ven. Má rozčuchanou, střibitě šedou až hnědou srst a krátký, huňatý, žlutohnědý ocas. Oblíčeje je tmavě hnědý nebo černý s bílými tvářemi. Má úzký bílý pruh od čenichu k čelu, tmavé tlapy a dlouhé drápy na předních tlapkách. Uši jsou malé.

Výskyt Jezevec americký se vyskytuje v jihovýchodní Britské Kolumbii a v Albertě. Žije v otevřené krajině, v zemědělských oblastech a na krajích lesů.

Zajímavosti Jen málokteré zvíře se

odvážá napadnout jezevce. Jejich hustá srst, kůže ležící volně na svalstvu a silný týl je chrání před zraněním, zatímco on sám se úporně brání ostrými drápy a zuby. Přesto se jezevci vyhýbají konfrontacím a pokud je to možné, stáhnou se do své nory. Jsou skutečnými mistry v budování podzemních nor. Jezevci dokážou hrabat rychleji než člověk vybavený lopatou. Živí se zemními veverkami, myši a krysami. Jediný jezevec dokáže zpusťit celou kolonii zemních veverek. Kromě toho mají v oblíbené chřestýše. Hadí jed jim očividně škodí jen málo, pokud nejsou uštknuti přímo do čenichu.

3 Rosomák *Gulo gulo* (Mustelidae) Wolverine

délka těla 63–87 cm,
hmotnost 8,2–19,1 kg

Znaky Má masivní tělo a postavou připomíná medvěda. Srst je tmavě hnědá s širokým nažloutlým pruhem od ramene ke kořeni ocasu na obou bocích. Nohy jsou krátké, hlava široká a plochá.

Výskyt Rosomák se vyskytuje na Aljašce a v západní a severní Kanadě. Žije v lesích a v tundře.

Zajímavosti Rosomáci jsou největšími představiteli čeledi kunovitých. Mají špatnou pověst v důsledku své agresivity. Přestože jsou tělesně slabší, dokážou zahnat od kořisti dokonce i pumy a medvědy. Jejich pověst kazí také skutečnost, že

občas vtrhnou do odlehlých chat a všechno, co se ukáže být nepoživatelným, označují pižmem a močí. Tato zvířata jsou potravními oportunisty a občas loví dokonce jeleny a losy, když jsou tato zvířata zapadlá ve vysokém sněhu. Ani bobři a dikobrazové nejsou před nimi zcela v bezpečí. Rosomáci loví také zemní veverky a ptáky, plení hnízda, pojdají kořeny a bobule a někdy se pustí i do mršin. Rosomáci jsou samotáři. Jen mezi matkou a mláďaty existuje po dobu dvou let značně pevné pouto. Srst těchto zvířat se používá k osazování kapucí. Chlupy rosomáků mají povlak z tělesného tuku, a proto se na nich netvoří námraza.

1 **Vydra severoamerická** *Lutra canadensis* (Mustelidae) Northern River Otter

délka těla 59–81 cm, hmotnost 5–14 kg
znaky Tělo je podlouhlé, hlava široká a plochá. Svrchní strana těla je tmavě hnědá, je-li zvíře mokré, působí černě. Spodní strana těla je světlejší. Hrdlo je často stříbřitě šedé, uši a oči jsou malé, ocas je u kořene tlustý a ke konci se zužuje. Prsty na nohou jsou spojeny plovacími blánami.

Výskyt Vydra severoamerická se vyskytuje na celé Aljašce a v Kanadě s výjimkou

Arktidy. Žije u řek a jezer v zalesněných oblastech, potkáme ji i daleko od vodních toků.

Zajímavosti Tato zvířata vydrží několik minut pod vodou, přitom doplávají až 400 metrů daleko a potopí se až 17 metrů hluboko. Živí se zejména rybami, požívají však i malé savce a bezobratlé. Vyдры jsou velmi hravé. V zimě se s potěšením kloužou ze zasněžených stráni. Pokud nejsou vyrušovány, jsou aktivní ve dne.

2 **Vydra mořská** *Enhydra lutris* (Mustelidae) Sea Otter

délka těla 50–145 cm, hmotnost 11,4–36,3 kg

znaky Srst je tmavě hnědá, hlava bílá, ocas je krátký, u kořene tlustý a ke konci se zužuje. Prsty na nohou jsou opatřené plovacími blánami, zadní nohy se podobají ploutvím.
Výskyt Vyskytuje se na pobřeží Tichého oceánu od Aljašky až po Kalifornii. Lze ji nalézt v pobřežních vodách do vzdálenosti jedné námořní míle od pobřeží, obzvláště v porostech mořských řas.

Zajímavosti Vyдры mořské přijímají potravu, spí, páří se a rodí mláďata ve

vodě. Na souši je potkáme jen velmi zřídka. Na jednom čtverečním centimetru se u vyder mořských těsní až 100 000 chlupů, neboť vyдры jsou při ochraně před podchlazením téměř výhradně odkázány na srst. V důsledku své husté, měkké srsti byly vyдры mořské dříve ve velké míře pronásledovány lovci kožešin. V roce 1911, kdy byl tento masakr konečně zastaven na základě mezinárodní dohody, byly již téměř vyhubeny. V současnosti se populace na Aljašce a v Kanadě opět pomalu zotavují. Vyдры mořské používají kameny k rozbíjení schránek mlžů, jimiž se živí.

3 **Rys kanadský** *Lynx canadensis* (Felidae) Lynx

délka těla 69–93 cm, hmotnost 5,1–18,1 kg

znaky Středně velká kočkovitá šelma. Srst je světle šedá s ojedinělými hnědými nebo černými chlupy. Má dlouhé černé štětky chlupů na uších, světlé tváře a hrdlo s mohutnými lícousy, krátký ocas s černou špičkou, velké tlapy.

Výskyt Na Aljašce a v Kanadě s výjimkou Arktidy a západního pobřeží. Pohybuje se v hlubokých jehličnatých lesích, rašeliništích, močálech a houštinách.

Zajímavosti Rysové jsou samotáři a žijí se ze 75 procent zajíců měnivými. Vzhledem k tomu, že populace zajíců podléhá značnému kolísání, je i hustota výskytu rysa kanadského velmi proměnlivá. V letech přebytku vidáme rysy poměrně často, po zhroucení zaječí populace oproti tomu téměř vůbec. V nejnižším bodě zaječího cyklu napadají rysové dokonce i velké kopytníky jako například ovce aljašské, většinou však neúspěšně.

4 **Puma americká** *Puma concolor* (Felidae) Mountain Lion

délka těla 97–183 cm, hmotnost 34–125 kg

znaky Velká kočkovitá šelma beze skvrn na těle. Má malou hlavu a dlouhý ocas s tmavou špičkou. Svrchní strana těla je hnědá až žlutohnědá, spodní strana bílá až krémová. Uši jsou krátké a oválné, nohy jsou dlouhé a tlapy velké.

Výskyt Puma americká se vyskytuje na jihu západní Kanady, od severní až po

centrální Britskou Kolumbii. Původně bylo možné se s ní setkat v různých biotopech, v současnosti se vyskytuje pouze v horských oblastech a polopouštích.

Zajímavosti Tato zvířata výborně šplhají a v případě ohrožení se ukrývají v korunách stromů. Jsou samotáři a živí se převážně jeleny. Při dostatečné nabídce skoli v průměru jednoho jelena za týden.

1 Jelen lesní *Cervus elaphus* (Cervidae) Wapiti nebo Elk

délka těla 1,95–2,80 m,
hmotnost 204–494 kg

Znaky Velmi veliký druh jelena. Má silný krk a štíhlé nohy, svrchní strana těla je hnědá nebo plavá, spodní strana je tmavší, hýždě a ocas jsou žlutohnědé. Samci mají tmavě hnědou hřívu na krku (**1a**), parohy samců jsou dobře vyvinuté s četnými výsadami.

Výskyt Jelen lesní se vyskytuje na ostrovech Vancouver, ve východní Britské Kolumbii, Albertě a Saskatchewanu. V létě žije na horských loukách, v zimě v zalesněných nížinách.

Zajímavosti Jeleni lesní jsou aktivní zvláště za soumraku. Samice (**1b**) se vrací rodit na místo svého vlastního narození, což vede v rozšiřujících se lidských osadách a v národních parcích, jako je například Banff, k nemalým nesnázím; tam, kde se ještě před několika málo lety rozprostíral les, stojí nyní domy a louky protínají cyklistické stezky. Laně brání mláďata silnými kopanci. Pokud mláďata leží v křoví na zahrádce před domem, nemohou dům jeho obyvatelé již opustit. Nic netušící sportovci, kteří probíhají kolem mláďete, bývají často napadeni. V Banffu se každý rok dostane několik osob do nemocnice po nechtěných setkáních s těmito silnými zvířaty. Samice s mláďaty se spojují do stád, která mohou sdružovat více než 400 zvířat. Samci jelena lesního žijí v malých skupinkách na kraji těchto stád. V době páření kolem sebe shromažďují více než 60 samic.

2 Jelenec ušatý *Odocoileus hemionus* (Cervidae) Mule Deer

délka těla 1–1,80 m,
hmotnost 32–123 kg

Znaky Středně velký zástupce jelenovitých. Má podsadité tělo na dlouhých, štíhlých nohách. Svrchní strana těla je v létě červenohnědá nebo žlutohnědá, na podzim šedá, spodní strana těla je krémová nebo světle hnědá. Hýždě, hrdlo, vnitřní strana uší a nohou jsou bílé. Má velké uši a tmavé čelo, parohy se větví do koruny se stejně silnými výsadami.

Výskyt Jelenec ušatý se vyskytuje na jihu teritoria Yukon a na západě Severozápadních teritorií, dále v Britské Ko-

lumbii a v Albertě. Žije na krajích lesů, v horách a v předhůřích.

Zajímavosti Velké uši jelenů ušatých jsou téměř neustále v pohybu. Tato zvířata se v zimě pohybují ve svém životním prostředí v malých skupinách. V létě však společenství tvoří většinou jen samice a její současný dorost. Laň rodí ve svém prvním roce pouze jedno mláďe, později většinou dvě mláďata. Jelenci ušatí mají na zadních nohou nad kopyty žlázy. Mláďata zřejmě podle pachu výměšku těchto žláz poznají svou matku. Hlavními nepřáteli jelence ušatého jsou pumy a vlci.

3 Jelenec běloocasý *Odocoileus virginianus* (Cervidae) White-tailed Deer

délka těla 1,20–1,80 m,
hmotnost 41–141 kg

Znaky Středně velký zástupce jelenovitých. Svrchní strana těla je v létě světle hnědá nebo červenohnědá, v zimě šedo-hnědá. Kolem čenichu a očí, na břiše, na hrdle a na vnitřní straně uší je bílý; svrchní strana ocasu je hnědá a spodní strana bílá. Má parohy s lodyhou natočenou dopředu, výsady směřují dozadu. Malé výsady se nacházejí přímo nad očima.

Výskyt Vyskytuje se v jižní Kanadě a v USA (s výjimkou jihozápadu). Lze ho spatřit v lesích, v porostech křovin a v zemědělských oblastech, ale i na předměstích.

Zajímavosti Jelenci běloocasí dosahují špičkových rychlostí 58 km/h. Jsou schopni skočit až 2,60 metrů vysoko a dělat skoky 9 metrů dlouhé. Jejich potravu tvoří traviny, listy, žaludy a ořechy. V zimě pojidají větévky a pupeny. Denně přijímají až čtyři kilogramy potravy. Při nebezpečí zvednou ocas. Bílá spodní strana přitom funguje jako výstražný signál. Jelenci běloocasí rodí většinou dvě mláďata. V prvním měsíci po porodu laň z opatrnosti skryje obě mláďata na různých místech. Jednou až dvakrát denně je matka vyhledá, aby jim dala pít. Polygamie je u jelenů běloocasých méně výrazná než u mnoha jiných druhů jelenů.

1a

1b

2

3

1 Sob karibu *Rangifer tarandus* (Cervidae) Caribou

délka těla 1,30–2,30 m,
hmotnost 68–299 kg

Znaky Má hnědou srst s šedým týlem a šedou hřívou na krku. Břicho, hýždě a spodní strana ocasu jsou bílé, zvířata na arktických ostrovech jsou téměř celá bílá. Uši jsou malé. Obě pohlaví mají parohy; parohy samců mají zploštělé nadočnicové výsady, které směřují přímo nad čenich. Lodyhy s výsadami často tvoří malé lopatky.

Výskyt Na celé Aljašce, v Britské Kolumbii ve vysokých polohách hor až k hranici s Idahem a východním Washingtonem. V tajze a tundře; na jihu i v horských jehličnatých lesích.

2 Los *Alces alces* (Cervidae) Moose

délka těla 1,90–2,60 m,
hmotnost 315–635 kg

Znaky Největší zástupce jelenovitých; maximální výška v kohoutku je 2,25 metrů. Má dlouhou, tmavě hnědou srst, štíhlé, velmi dlouhé nohy, nenápadný ocas, výrazný hrb v kohoutku, velkou, povislou tlamu a výrazný lalok pod krkem. Uši jsou velké. Losí samci mají lopatovité parohy (2a).

Výskyt Losi se vyskytují na celé Aljašce a v Kanadě, kromě Arktidy a deštivého západu Britské Kolumbie. Lze je spatřit ve smrkových lesích, ve vlhkých oblastech a v topolových a vrbových houštinách.

Zajímavosti Tato zvířata se pohybují ve

Zajímavosti Sobi jsou jedinými představiteli čeledi jelenovitých, u kterých mají obě pohlaví parohy. Vzrostlí samci je v listopadu po říji ztrácejí. Mladá zvířata a samice, které nečekají potomstvo, je shazují v dubnu. Březí samice mají parohy až do doby po narození mláďat na konci května nebo na začátku června. V létě požívají sobi listy, traviny a byliny, v zimě tvoří důležitou složku jejich potravy lišejníky. Duté pesíky naplněné vzduchem je chrání před zimou. Sobi podnikají dlouhé pochody od svých letních pastvin k pastvinám zimním. Putující stáda mohou soustředovat až 100 000 jedinců. Sobi vytvářejí četné geografické poddruhy.

svém životním prostředí překvapivě rychle a elegantně. Když je los v nouzi, utíká tiše lesem rychlostí až 55 km/h. Losice (2b) razantně brání své potomky proti každému ohrožení. Ale i navzdory bdělosti losic v některých oblastech více než 80 procent mláďat nepřežije první rok svého života. V prvních týdnech jsou hlavními nepřáteli mláďat hnědí medvědi (grizzly), později vlci. Během říje jsou losí samci v důsledku zvýšených hormonálních hodnot velmi agresivní. V této době mohou někdy napadnout i člověka, koně, auta a dokonce i vlaky. Parohy samců mohou dosahovat šířky až dvou metrů a vážit i více než 50 kilogramů.

3 Bizon *Bison bison* (Bovidae) Bison

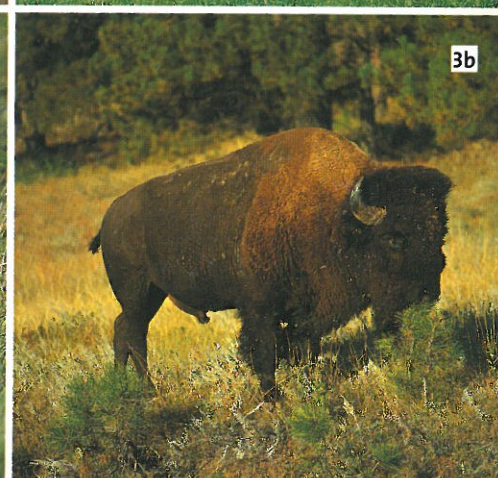
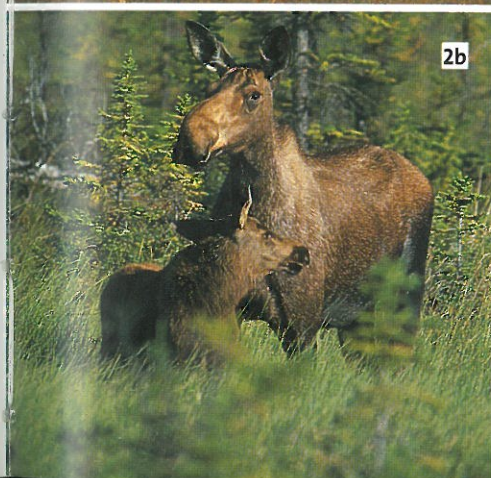
délka těla 1,80–3,30 m,
hmotnost 360–900 kg

Znaky Má pocuchanou hřívu, bradku, dlouhý ocas s třapcem, širokou hlavu a výrazný vysoký kohoutek. Srst je tmavě hnědá. Nohy jsou krátké a přední nohy jsou pokryté pocuchanou srstí. Obě pohlaví mají krátké, černé rohy.

Výskyt Od jihu Severozápadních teritorií až po Texas. Byl vysazen v teritoriu Yukon a na Aljašce. Žije na prérích, v travinných biomech a v říčních nížinách, vzácněji v zalesněných oblastech.

Zajímavosti Bizoni jsou největšími suchozemskými obyvateli severní Ameri-

ky. Původně byli rozšířeni téměř na celém kontinentu. Zemi obývalo 30 až 70 milionů bizonů. V důsledku masivního odstřelu zůstalo roku 1900 již pouhých 1000 zvířat. V současnosti žije v Americe již 65 000 bizonů. V roce 1928 bylo převezeno 20 zvířat na Aljašku. Rozmnožila se a dnes již existuje několik malých stád v oblasti delty Junction. Skupina z národního parku Wood Buffalo byla vysazena v blízkosti Haines Junction v teritoriu Yukon. Mláďata jsou během 30 minut po porodu schopna stát (3a), po třech hodinách již dokážou běhat, a ve stáří šesti dnů se již začínají pást.

1 Pižmoň *Ovibos moschatus* (Bovidae) Muskox

délka těla 1,90–2,30 m,
hmotnost 168–408 kg

Znaky Má podsadité tělo. Srst je tmavě hnědá, krycí chlupy jsou dlouhé, sahají téměř až ke kopytům. Na zádech má světlé sedlo. Má bělavé nohy a širokou hlavu, obě pohlaví mají hnědé rohy.

Výskyt Po příliš intenzivním lovu v 19. století byl téměř vyhuben. Opět vysazen byl na severu a západě Aljašky, kromě toho žije také na severu Severozápadních

teritorií a v Grónsku. Žije v arktické tundře, v létě u travnatých břehů jezer a v říčních nížinách, v zimě na větrných svazích a vrcholcích.

Zajímavosti Pižmoni žijí v malých stádech, která se v zimě skládají z 15 až 20 zvířat, v létě však většinou pouze z deseti jedinců. Tato stáda tvoří jak samci, tak i samice s mláďaty. Při nebezpečí vytvoří dospělá zvířata kruh kolem mláďat. Jejich hlavními nepřáteli jsou vlci.

2 Kamzík běláček *Oreamnos americanus* (Bovidae) Mountain Goat

délka těla 1,20–1,60 m,
hmotnost 53–82 kg

Znaky Má podsadité tělo a krátké nohy. Srst je žlutavě bílá, v zimě dlouhá, v létě kratší. Má asi 12 centimetrů dlouhou bradu. Čenich, oči, kopyta a rohy jsou černé. Obě pohlaví mají dozadu zahnuté rohy, u samců jsou až 30 centimetrů dlouhé.

Výskyt Vyskytuje se na jižní Aljašce a v jižní části teritoria Yukon, v Britské Kolumbii a v jihovýchodní Albertě. Žije ve skalnatých horských oblastech nad hranicí stromového porostu.

Zajímavosti Kopyta kamzíků běláčků mají ostrou vnější hranu, která se zachytí i za ty nejmenší výčnělky, a měkké chodidlo, které poskytuje oporu na hladkém povrchu. Zvířata se proto zcela bez potíží pohybují po strmých srázích a po úzkých skalních pěšinkách. Největší nebezpečí pro ně představují laviny kamení, sněhu a ledu. Na exponovaných hřebenech a vysoko položených horských loukách se kamzíci běláci nemusí obávat nepřátel, i když orlí skalní občas zaženou mláďe do pastí.

3 Ovce tlustorohá *Ovis canadensis* (Bovidae) Bighorn Sheep

délka těla 1,20–1,70 m,
hmotnost 34–143 kg

Znaky Má svalnaté tělo a silný krk. Základní zbarvení srsti je tmavě hnědé, břicho, hýždě, hřbet, nohy, čenich a partie kolem očí jsou bílé. Ocas je krátký a hnědý. Samec má mohutné zatočené rohy.

Výskyt Ovce tlustorohé se vyskytují v kanadských Skalnatých horách a v sousedících pohořích. Na horských loukách, ve

svažitých krajinách s haldami kamenů, skalami a hřebeny.

Zajímavosti Samice, jehňata a mladá zvířata tvoří smíšená stáda, která mohou v zimě zahrnovat až sto zvířat. Berani žijí kromě období říje v malých mládeneckých spolicích. Na podzim během říje bojují berani o práva při páření. Souboje svádějí výhradně berani se stejně velkými rohy. Přitom do sebe plnou vahou frontálně narážejí rychlostí až 32 km/h.

4 Ovce aljašská, ovce Dallova *Ovis dalli* (Bovidae) Dall Sheep

délka těla 98–141 cm,
hmotnost 45–91 kg

Znaky Srst je bílá až krémová; na jiho oblasti jejího rozšíření se vyskytuje i tmavě šedá populace. Má žlutohnědá kopyta. Berani mají mohutné, světle hnědé, zatočené rohy.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon, v severní Britské Kolumbii, na západě Severozápadních teritorií. Na vysokohor-

ských loukách, exponovaných horských srázích a na skalních hřebenech.

Zajímavosti Ovce aljašské a ovce tlustorohé mají společné předky, oblast jejich rozšíření byla během poslední doby ledové rozdělena velkými ledovci. Z jižní populace vzešla ovce tlustorohá, ze severní o něco menší ovce aljašská. Chování ovcí aljašských a ovcí tlustorohých je dosud podobné.

1 Mrož *Odobenus rosmarus* (Odobenidae) Pacific Walrus

délka těla 2,50–3,60 m,
hmotnost 1000–1500 kg

Znaky Z horních řezáků se vyvinuly mohutné kly, u samců jsou až jeden metr dlouhé, u samic kratší. Tělo je téměř holé, kůže je ve vodě skoro bílá, na souši červená až červenohnědá. Mají širokou tlamu až se čtyřmi sty vousy. Hlava mrožů je kulatá a malá.

Výskyt Mroži se vyskytují v Čukotském a v Beringově moři u západní Aljašky. Většinou se pohybují v blízkosti hranice

ledových ker, ve vodách hlubokých maximálně 60 metrů.

Zajímavosti Mroži se živí mlži zahrabnými v mořském dně. V roce 1990 žilo u pobřeží Aljašky podle oficiálních odhadů 200 000 mrožů. 12 000–16 000 samců tráví léto v zátocě Bristol Bay, kde hledají potravu. Na podzim se tato zvířata stěhují na sever, aby se připojila k hlavnímu stádu v oblasti na okraji ledových ker. Zde probíhá páření. Na konci dubna se rodí mláďata, která při porodu váží až 73 kilogramů.

2 Lachtan ušatý *Eumetopias jubatus* (Otariidae) Steller Sea Lion

délka těla 1,90–3,20 m,
hmotnost 272–1000 kg

Znaky Je největším představitelem lachtanovitých (Otariidae). Má tmavě hnědé ploutve. Samci mají hřívu, masivní krk a přední část těla, žlutohnědou svrchní stranu těla a červenohnědou spodní stranu. Spojení od čenichu k čelu je v profilu konkávní. Samice (2b) je hnědá a o dvě třetiny menší než samec, spojení od čenichu k čelu je v profilu rovné.

Výskyt Na pobřeží Pacifiku na západní Aljašce. V pobřežních vodách. Odpočívají na nepřístupných skalnatých březích.

Zajímavosti Lachtani ušatí mají jako všichni lachtanovití mimořádně malé uši a velmi velké přední ploutve, které slouží na rozdíl od tuleňů obecných jako hlavní pohon při plavání. Zadní ploutve dokážou lachtani stáhnout pod tělo a takto se po nich pohybovat po souši. Starší samci kolem sebe na souši shromažďují harém z několika samic. Na západní Aljašce počet populace těchto zvířat prudce klesá. Za důvod mnozí odborníci považují ztenčující se stavy tresky pestré (*Theragra chalcogramma*), ryby, která je hlavní kořistí lachtanů ušatých.

3 Tuleň kroužkovaný *Phoca hispida* (Phocidae) Ringed Seal

délka těla 1,20–1,65 m,
hmotnost 50–113 kg

Znaky Je nejmenším druhem tuleňů. Svrchní strana těla je hnědá nebo černá do modra, záda jsou černě pruhovaná nebo mramorovaná. Má velmi malé ušní boltce.

Výskyt Vyskytuje se v arktických mořích v oblasti od Barrowova mysu (Point Barrow) na Aljašce až po východní

Kanadu. Žije v pásnu pobřežního ledu.

Zajímavosti Tuleň kroužkovaný jsou velmi rozšířeni a jsou hlavní kořistí ledních medvědů. Tato zvířata se dožívají až 40 let. Živí se rybami. Mláďata se rodí na ledě ve sněhových jeskyňkách nad dýchacími dírami v ledu. Lední medvědi dokážou tyto jeskyňky prostřednictvím svého dobrého čichu vypátrat.

4 Tuleň obecný *Phoca vitulina* (Phocidae) Harbor Seal

délka těla 1,20–1,90 m,
hmotnost 60–140 kg

Znaky Má různé zbarvení: bílé, světle šedé nebo hnědé s tmavými skvrnami, anebo černé, šedé nebo hnědé se světlými prstenci. Spodní strana těla je krémová s tmavými skvrnami.

Výskyt Od jihozápadní Aljašky až po Mexiko. V pobřežních vodách, v ústích řek a na plážích, na severu se vyskytují i popu-

lace žijící stále ve sladkých vodách.

Zajímavosti Tuleň obecný jsou na souši (tak jako všichni představitelé čeledi Phocidae) velmi neobratní. Na rozdíl od mrožů nebo lachtanů nedokážou stáhnout zadní ploutve pod tělo a takto se pomocí nich pohybovat po souši. Pohyb po písku nebo po skalách uskutečňují bez pomoci končetin, a to kontrakcemi svalů podél trupu. Ve vodě zajišťují pohyb zadní ploutve.

1 Potáplice lední *Gavia immer* (Gaviidae) Common Loon

délka 61 cm, rozpětí křídel 1,50 m

Znaky Hlava je černá, na krku má bílý, pruhovaný límec, na krovkách bílé příčné pruhy. Prsty na nohou jsou spojené plovacími blánami. V zimě je šedohnědá s bílou hrudí a bílým hrdlem.

Výskyt Na Aljašce, v Britské Kolumbii, v teritoriu Yukon, v Severozápadních terito-

riích s výjimkou pobřeží Severního ledového oceánu. Na řekách a na jezerech.

Zajímavosti Jako všichni potáplcovití staví potáplice lední kupovitá hnízda z větévek a travin na ostrovech nebo na úzkých výběžcích země. Mláďata opustí hnízdo během několika dní a rodiče je často nosí na zádech.

2 Potáplice severní *Gavia arctica* (Gaviidae) Arctic Loon

délka 46 cm, rozpětí křídel 1,20 m

Znaky Hlava a týl jsou šedé, po straně na krku má bílé pruhy. Hrdlo je červené nebo zelené, má bílé příčné pruhy na krovkách. Prsty na nohou jsou spojené plovacími blánami. V zimě je šedohnědá s bílou hrudí a bílým hrdlem.

Výskyt Potáplice severní se vyskytuje na Aljašce, v Kanadě, v severních oblastech teritoria Yukon a na severu Severozápadních teritorií. Žije převážně na jezerech v tundře.

Zajímavosti Vývojově jsou potáplice (Gaviidae) zřejmě nejpůvodnějšími v sou-

časnosti žijícími létavými ptáky. Tato zvířata vydrží déle než minutu pod vodou a dokážou se potopit více než 80 metrů hluboko. K pohonu slouží při potápění výhradně nohy. Jejich dolní končetiny jsou na těle posazeny daleko vzadu, proto se tyto ptáky pohybují po souši jen obtížně. Souš vyhledávají pouze proto, aby seděli na vejcích. Živí se převážně rybami, ale i vodními rostlinami, koryši, hmyzem, žábami a měkkýši. Mnoho biologů dnes považuje tichomořskou rasu potáplice severní, která se vyznačuje červeným hrdlem, za samostatný druh (*Gavia pacifica*).

3 Potápka žltorohá *Podiceps auritus* (Podicipedidae) Horned Grebe

délka 24 cm, rozpětí křídel 61 cm

Znaky Široké žlutohnědé chomáčky peří za okem a na temeni tvoří „růžky“, které se nápadně rýsují proti černé hlavě a červenému krku. Krk je štíhlý; prsty na nohou jsou opatřeny kožovitými lemy. Nemá plovací blány. Ocas je nenápadný; ve srovnání s potáplci je menší a má delší krk.

Výskyt Na Aljašce s výjimkou severozápadu, v teritoriu Yukon, na jihovýchodě

Severozápadních teritorií, v Britské Kolumbii, v Albertě. Na jezerech a v močálech, v zimě na pobřeží.

Zajímavosti Potápky žltorohé stavějí plovoucí hnízda z travin, rákosy a zeminy, ukotvená o pobřežní rostliny. Vejce jsou na začátku bílá. Skořápky však časem přijímají barvu z mokřáků, tlejících rostlin, na kterých leží, a zhnědnou. Při vzletu potřebují tato zvířata dlouhý rozběh po vodě.

4 Kormorán mořský *Phalacrocorax pelagicus* (Phalacrocoracidae) Pelagic Cormorant

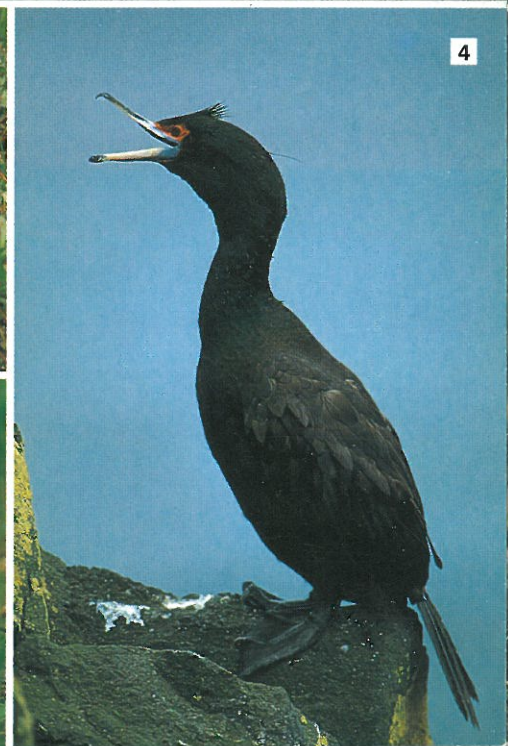
délka 56 cm, rozpětí křídel 100 cm

Znaky Má lesklé zelenočerné peří a chocholku na temeni a na zadní části hlavy. Uzdička a brada jsou bledě červené, zobák je tmavý, malý a je opatřen háčkem.

Výskyt Na tichomořském pobřeží od západní Aljašky až po Britskou Kolumbii. Na mořských útesech a na skalnatých ostrovech ve fjordech a na otevřených oceánech.

Zajímavosti Tito ptáci hnízdí v koloniích. Hnízdiště se na pevnině nacházejí na

úzkých skalních římsách příkrých útesů. Na skalnatých ostrovech hnízdí i na méně exponovaných místech. Všechny čtyři prsty na nohou jsou u kormoránů mořských – tak jako u všech druhů kormoránů – spojeny plovacími blánami. Tato zvířata se živí rybami. Jejich peří se nemastí, a tak ho kormoráni musí po každém ponoření sušit na vzduchu. Proto ptáci sedí s roztaženými křídly na skalách nebo na plovoucích kusech dřeva.

1 Labuť malá *Cygnus columbianus* (Cygnidae) Tundra Swan

délka 91 cm, rozpětí křídel 2 m

Znaky Peří labutě malé je bílé, zobák černý; na kořeni zobáku má většinou žlutou skvrnu. Krk drží tato labuť při plavání většinou zpříma.

Výskyt Labuť malá se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. V létě ji lze spatřit zejména v tundře, v zimě ve vlhkých oblastech, na jezerech, řekách a u pobřeží.

Zajímavosti Labuť malá je nejhojně-

ším druhem labutí v Severní Americe. Více než 100 000 zvířat každý rok přezimuje na jihu Spojených států. Další tisíce tráví studené roční období v Kanadě na jihu Britské Kolumbie. Většina z nich se na jaře vrací na Aljašku a tam hnízdí. Jejich hnízda jsou obrovské stavby, které mohou mít v průměru čtyři metry a ční půl metru nad vodu. Dvě až sedm vajec je zahříváno 31–35 dní. Další tři měsíce rodiče pečují o mláďata a hlídají je.

2 Berneška velká *Branta canadensis* (Anatidae) Canada Goose

délka 41–63 cm, rozpětí křídel 1,30–1,70 m

Znaky Hlava a krk jsou černé, tváře bílé, záda jsou hnědé.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V době hnízdění v mokřinách a na jezerech, mimo dobu hnízdění na loukách a polích na dolet k vodě.

Zajímavosti Berneška velká je nejhojnější a nejvíce rozšířenou husou severní

Ameriky. Existuje 11 poddruhů, které se částečně zřetelně liší velikostí. Tito ptáci se živí především travinami a zrním. Mimo dobu hnízdění se shromažďují ve velkých hejnech. Hnízda se nacházejí v mokřinách nebo na krajích vod. Jedna populace bernešek hnízdí však ve skrytu v pobřežních deštných lesích a staví svá hnízda dokonce na stromech. Byla často vysazována mimo Severní Ameriku, např. na Novém Zélandu.

3 Husa sněžná *Anser caerulescens* (Anatidae) Snow Goose

délka 48 cm, rozpětí křídel 1,50 m

Znaky Středně velká husa. Má bílé peří s černými špičkami křídel.

Výskyt V létě u polárního moře Aljašky, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích. Nejvýznamnějším zimovištěm je delta řeky Fraser. V mokřinách a v travnaté tundře.

Zajímavosti V létě lze husy sněžné spatřit pouze tehdy, když navštívíme nejzazší sever Kanady a Aljašky. Na podzim a na jaře je však můžeme pozorovat u Skal-

natých hor a na západním pobřeží kontinentu. Na konci září se objevuje téměř 100 000 hus sněžných u ústí řeky Fraser. Polovina celé populace zde tráví zimu, ostatní táhnou dále do Kalifornie. V dubnu se tyto ptáci vydávají na cestu zpátky na sever, aby vychovali na Wrangelově ostrově u Sibíře svá mláďata. Většina hus není pohlavně dimorfická, ale husa sněžná má dvě jasně odlišené barevné morfy, které byly dříve považovány za zvláštní druhy.

4 Husa běločelá *Anser albifrons* (Anatidae) Greater White-fronted Goose

délka 51 cm, rozpětí křídel 1,50 m

Znaky Má hnědé peří s bílými ocasními péry a bílou skvrnu od čela až ke kořeni zobáku. Krk má kratší než podobně velká berneška velká. Nohy jsou oranžové nebo žluté.

Výskyt Hnízdiště se nachází na západní Aljašce a u severního pobřeží kontinentu. Hnízdí na pláních tundry, často u vodních toků a jezer. Během stěhování ve vnitrozemí se zdržuje na polích a v otevře-

ných travinných biomech, na pobřeží na loukách se slanou půdou.

Zajímavosti Asi 300 000 hus běločelých hnízdí v deltě řeky Yukon na Aljašce. Na podzim se tato zvířata stěhují podél západního pobřeží do svých zimovišť v Kalifornii. Husy běločelé, které hnízdí na severu Aljašky a v Kanadě, využívají při své cestě na jih letový koridor na východ od Skalnatých hor a tráví studené měsíce roku v Texasu a Mexiku.

1

2

3a

4

3b

1 Ostralka štihlá *Anas acuta* (Anatidae) Northern Pintail

délka 47 cm, rozpětí křídel 89 cm
Znaky Ocas je dlouhý a špičatý; nohy a zobák jsou šedé, křídla štihlá. Sameček (1a) má dlouhý, štihlý krk. Hrud' a strana krku jsou bílé, hlava a hrdlo hnědé. Samička (1b) má hnědou kresbu. V zimě jsou obě pohlaví nenápadně hnědá.

Výskyt Ostralka štihlá se vyskytuje v celé západní Kanadě a na Aljašce. Na jezerech a v mořských zátokách.

Zajímavosti Ostralka štihlá je velmi

hojná na západě USA a Kanady. Oblast jejího rozšíření se rozprostírá po celé Severní Americe. Pro výchovu mláďat vyhledává mělká jezera, oblasti s poloslanou vodou u ústí řek a klidné vodní toky lemované močály. Hnízdo se nachází většinou ve vysoké trávě v blízkosti břehu. Za potravou se ostralky potápějí z vodní hladiny. Přestože na jejich jídelníčku převažuje vegetariánská strava, pojídají i hmyz, měkkýše a malé ryby.

1a

1b

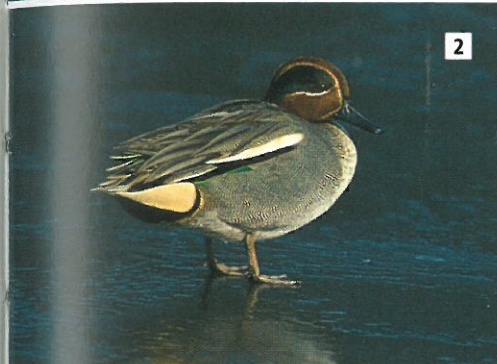
2 Čírka obecná *Anas crecca* (Anatidae) Green-winged Teal

délka 27 cm, rozpětí křídel 61 cm
Znaky Malá kachna. Zrcátka v křídlech jsou smaragdově zelená a bíle orámovaná. Kačer má smetanově žlutou skvrnu na ocase, vislý bílý pruh na hrudi, červeno-hnědou hlavu a zelený pruh od oka až po týl. Samička je hnědá.

Výskyt Na jezerech západní Kanady a Aljašky, nevyskytuje se na severozápadní Aljašce a na severu Severozápadních teritorií.

Zajímavosti Čírky obecné jsou nejmenšími kachnami. Hnízdí v mokřinách a u mělkých jezer obklopených lesem. Svá hnízda stavějí na zemi a jejich budoucí hnízdiště musí splňovat poměrně vysoké nároky. Čírky obecné dávají přednost bohaté pobřežní vegetaci a hájkům. Mezi kachnami patří čírky obecné k nejrychlejším letcům a stěhují se v malých, hustých hejnech.

2

3

3 Hvízdák americký *Anas americana* (Anatidae) American Wigeon

délka 36 cm, rozpětí křídel 86 cm
Znaky Má modrošedý zobák; bílé krovky jsou v letu dobře viditelné. Samečci mají bílý pruh přes čelo a temeno až k týlu; spánky a uši jsou zelené, ocasní pera tmavá. Samička má hnědou kresbu, hlava je šedá.

Výskyt Hvízdák americký se vyskytuje v západní Kanadě a na Aljašce, nevyskytuje se na pobřeží Severního ledového oceánu.

Na jezerech a v mokřinách, v zimě i v mořských zátokách.

Zajímavosti Na rozdíl od většiny kachen se samičky s mláďaty často odvažují na otevřenou vodu, místo aby zůstávaly výhradně v blízkosti úkrytu. Hnízda někdy stavějí i daleko od vody. Tito ptáci kradou pro vlastní potřebu rostlinný materiál, který jiní vodní ptáci vynesli na hladinu na stavbu hnízda.

4

4 Kachna divoká *Anas platyrhynchos* (Anatidae) Mallard

délka 41 cm, rozpětí křídel 92 cm
Znaky Zobák je olivově žlutavý nebo olivově zelený. Zrcátka jsou zelená, vpředu a vzadu bíle orámovaná. Kačer má ve svaetbním šatě zelenou hlavu, úzký bílý límeček a rezatě červenou hrud'. Samička má hnědý vzorek.

Výskyt Kachna divoká se vyskytuje v západní Kanadě a na Aljašce, nevyskytuje se na severní a severozápadní Aljašce a na severu Severozápadních teritorií. Lze ji spatřit na jezerech a v mokřinách vnitrozemí; v

zimě i v oblastech poloslaných vod u ústí řek.

Zajímavosti Kachna divoká je nejrozšířenějším druhem kachny na světě. Domestikované kachny jsou potomky kachny divoké. I naše kachna domácí je jejím potomkem, což ještě poznáme podle zkadeřeného pera nad ocasem. Kachny divoké zpravidla hnízdí na zemi, občas však stavějí hnízda i na stromech. Potravu hledají přednostně na zemi, zvláště na hraničích zaplavovaných oblastí a v blízkosti moře nad hranici přílivu.

1 Polák kalhotka *Aythya marila* (Anatidae) Greater Scaup

délka 33 cm, rozpětí křídel 79 cm

Znaky Má modravý zobák a žluté oči. U kačera jsou hlava a krk tmavé a zelenavě se tpytí, hrud' je černá, krovky jsou šedé s jemnými, tmavými příčnými pruhy. Samička je hnědá, má bílé čelo a bílý pruh od oka k zobáku.

Výskyt Oblast hnízdění: západní a centrální Aljaška, teritorium Yukon, jih Severozápadních teritorií. V zimě na pobřeží Tichého oceánu od Aljašky až po Kalifornii. V létě na jezerech tundry a v sousedící tajze, v zimě v mořských zátokách.

Zajímavosti Poláci kalhotky patří k potápivým kachnám. Jejich tělo je ve vodě hlouběji ponořeno než u plovavých

kachen a vzletání z hladiny je pro ně proto poměrně obtížné. Při vzletu si musí pomoci nohama a běžet několik kroků po vodě. Všichni představitelé rodu *Aythya* jen zřídka dávají zaznít svému hlasu. Poláci kalhotky hnízdí v husté vegetaci v blízkosti malých jezer, která jsou roztroušena v tundře nebo v řídkém jehličnatém lese. Ve volné přírodě jsou téměř k nerozeznání od blízce příbuzného **poláka vlnkovaného** (*Aythya affinis*). Jako rozlišovací znak slouží lehce fialový třípyt hlavy samečků poláka vlnkovaného. Kromě toho nejsou prsa a hlava barevně odlišené. Oblasti rozšíření obou druhů kachen se překrývají. Na západě Aljašky však hnízdí pouze polák kalhotka.

2 Hohol severní *Bucephala clangula* (Anatidae) Common Goldeneye

délka 33 cm, rozpětí křídel 79 cm

Znaky Má žluté oči. Kačer má kulatou, bílou skvrnu na bázi zobáku, hlava je zeleno-černě třpytivá, zobák je černý. Samička má šedé tělo, hnědou hlavu, tmavý zobák a žlutou skvrnu v blízkosti špičky zobáku.

Výskyt V západní Kanadě a na Aljašce, nevyskytuje se v arktických oblastech. Na jezerech a řekách v zalesněných oblastech. V zimě v mořských zálivech.

Zajímavosti Hoholi severní hnízdí u jezer v lesích. Jejich hnízda se nacházejí v dutinách stromů. V zimě vytvářejí tyto ptáci na pobřeží velká hejna. Při hledání potravy dávají přednost poměrně hluboké

vodě. Živí se převážně plži, mlži a malými korýši. Hohola severního si snadno spleteme s **hoholem islandským** (*Bucephala islandica*). Bílá skvrna na uzdičce kačera má však u tohoto druhu tvar srpku a hlava se třpytí fialovo-černě. Hohol islandský hnízdí stejně jako hohol severní v dutinách stromů. Pokud nejsou k dispozici, spokojí se i s chráněnými dutinami pod skalami nebo prohlubněmi v útesech. Oblast rozšíření hohola islandského je omezena na jižní Aljašku, jihovýchod teritoria Yukon a západ Britské Kolumbie. V zimě často vidáme na pobřeží smíšená hejna.

3 Kačka strakatá *Histrionicus histrionicus* (Anatidae) Harlequin Duck

délka 31 cm, rozpětí křídel 66 cm

Znaky Malá kachna s dlouhým ocase. Kačer je ve svatebním šatu šedo-modrý s bílými skvrnami a pruhy, má červenohnědé boky. Samička je hnědá s bílými skvrnami na obou stranách hlavy. Létá nízko nad hladinou vody.

Výskyt Kačka strakatá se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích, v Britské Kolumbii. Nevyskytuje se v arktických oblastech. V létě u velmi rychle tekoucích vod, v zimě na skalnatých částech pobřeží.

Zajímavosti Nápadné opeření kačera

je důvodem anglického pojmenování *Harlequin Duck*, které má svůj původ v kontrastním líčení klaunů v klasické anglické pantomimě. Kačka strakatá je značně plachý pták. Těžko si ji spleteme s jinými druhy kachen, protože v létě umožňuje hnízdní šat samečka jednoznačné určení druhu. Kromě toho se ostatní druhy kachen vyhýbají prudké vodě divokých potoků, kde se kačka strakatá živí vodním hmyzem a jeho larvami. V zimě se stěhuje ke skalnatým útesům na otevřeném moři, o které se třísťí prudký příboj. Zde se živí mlži, plži a korýši.

1 Kajka královská *Somateria spectabilis* (Anatidae) King Eider

délka 41 cm, rozpětí křídel 94 cm

Znaky Kačer kajky královské je na hrudi a na krku bílý, záda, boky a ocas jsou černé. Má bílý pruh na křídle, temeno a týl jsou šedomodré, na čele má dobře patrný oranžový štítek. Samička kajky královské má kaštanový vzorek.

Výskyt Kajka královská se v létě vyskytuje v blízkosti pobřeží severní Aljašky, teritoria Yukon a Severozápadních teritorií. V malých tůních a na vodních tocích tund-

ry; v zimě od Aljašky až po Oregon v mořských zátokách.

Zajímavosti V době tahu se podél pobřeží Aljašky stěhuje ke svým kanadským hnízdištím více než milion kajek královských. Hnízdí na zemi a staví svá hnízda u jezer v tundře nebo na ostrovech v nich. Stejně jako kajka mořská se živí především vodními bezobratlými živočichy. Na rozdíl od kajek mořských svou potravu nehledají pouze v moři.

2 Kajka mořská *Somateria mollissima* (Anatidae) Common Eider

délka 43 cm, rozpětí křídel 1,05 m

Znaky Velká kachna. Čelo a hřbet zobáku tvoří téměř přímku, tváře jsou až do výše nosní díry opeřené. Kačer je na zádech a na hrudi bílý, boky a ocas má černé, na zadní části hlavy má zelenou kresbu. Má černou masku kolem očí od zobáku až po týl. Samička má hnědý vzorek.

Výskyt V létě v arktických a subarktických oblastech Aljašky, Yukonu a v Severozápadních teritoriích; v zimě v Aljašském zálivu. Na mělkých pobřežích.

Zajímavosti Kajka mořská je největší divokou kachnou severní Ameriky. Jako místa hnízdění si vybírá plochá skalnatá pobřeží. Na vrcholu tahu těchto ptáků se podél arktického pobřeží každý den stěhují tisíce kajek mořských. Hejna létají v dlouhých řadách většinou nízko nad vodou. Tato mořská kachna loví svou většinou bezobratlou kořist především ve slané vodě. Její prachové peří dříve sloužilo jako kvalitní tepelně izolační materiál na výrobu teplých oděvů a příkrývek.

3 Hoholka lední *Clangula hyemalis* (Anatidae) Old Squaw

délka 38 cm, rozpětí křídel 76 cm

Znaky V létě jsou hlava, krk, hrud' a záda černohnědé, na tvářích a kolem očí je bílá. V zimě jsou hlava a krk bílé, hrud' a záda jsou černohnědé. Kačer má dlouhý špičatý ocas.

Výskyt V létě v blízkosti pobřeží západní a severní Aljašky, teritoria Yukon a Severozápadních teritorií. Na tůních a vodních tocích v tundře. V zimě od Aljašky až po Kalifornii, na jezerech, v mořských zátokách a daleko na oceánu.

Zajímavosti Hoholky lední snadno poznáme v letu, neboť jsou jedinými kachnami s bílou hlavou a tmavými křídly. Při tahu se stěhují většinou v noci. Hoholky lední hnízdí v arktické tundře v blízkosti jezer a u pobřeží. Jejich hnízda jsou ukrytá pod nízkými keři. Hoholka lední je jediným druhem kachny se zřetelně odlišným zimním a satebním šatem. Když tato zvířata dorazí do svých zimovišť, vyhledávají naleziště mlžů, aby se tam nakrmila.

4 Morčák velký *Mergus merganser* (Anatidae) Common Merganser

délka 46 cm, rozpětí křídel 94 cm

Znaky Má červený zobák a na hlavě má chocholku. Kačer (4a) má černozelelou hlavu a černá záda. Samička (4b) má hnědou hlavu, modrošedou svrchní stranu těla a šedé boky.

Výskyt Na jižní Aljašce, v jižní části teritoria Yukon, na jihu Severozápadních teritorií, v Britské Kolumbii, dále pak v sever-

ní a západní Albertě. Na jezerech a řekách.

Zajímavosti Morčáci velcí jsou potápičnými kachnami s dlouhým tenkým zobákem. Živí se rybami. Aby udržely kluzkou kořist, mají zoubkované hrany zobáku. Tito ptáci hnízdí v zalesněných oblastech, kterými protékají číré horní toky řek. Svá hnízda stavějí v dutinách stromů, ve skalních štěrbinách nebo také pod keři.

1 Orel bělohlavý *Haliaeetus leucocephalus* (Accipitridae) Bald Eagle

délka 81 cm, rozpětí křídel 2 m

Znaky Velmi velký dravý pták. Nohy jsou až do poloviny běháků opeřené. Dospělí ptáci mají bílou hlavu a bílý ocas. Mladí ptáci jsou hnědí.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě, nevyskytuje se na severní Aljašce. Podél pobřeží, u řek a jezer.

Zajímavosti Charakteristické černobílé opeření orlů bělohlavých vzniká teprve ve věku pěti let. Mladí ptáci jsou hnědí a jsou často zaměňováni s orly skalními, i když

jednoznačné určení umožňuje opeření pařátů, trochu mohutnější zobák a především životní prostředí. Orly bělohlavé vidáme, na rozdíl od orlů skalních, jak sedí na stromech na březích jezer, řek a u pobřeží. Živí se především rybami. U některých řek, jako například u řeky Chilkat u Haines, se pozdě na podzim shromáždí tisíce orlů bělohlavých, aby lovily z vody lososy. Samec se v toku vrhá na samici letící pod ním. Občas se oba ptáci vzájemně zachytí pařáty a začnou vířivě padat k zemi.

2 Jestřáb lesní *Accipiter gentilis* (Accipitridae) Northern Goshawk

délka 48 cm, rozpětí křídel 1,07 m

Znaky Svrchní strana těla je šedá, spodní strana bílá s šedými příčnými pruhy. Temeno a tváře jsou tmavě šedé; jsou oddělené světlým očním pruhem.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích a v Britské Kolumbii. Nevyskytuje se v arktických oblastech bez stromového porostu. V jehličnatých lesích od tajgy až po deštný les u pobřeží.

Zajímavosti Jako u většiny dravých

ptáků je samička jestřába lesního větší než sameček. Zatímco samička sedí na vejcích, stará se sameček o zásobování své partnerky. I v době těsně po vylíhnutí mláďat loví sám. Samička se lovu účastní až později, když sameček již není schopen utišit narůstající hlad potomků. Ačkoliv jestřáb dokáže ulovit zvířata velikosti zajíce, živí se zejména malými a středně velkými ptáky. Jejich let sestává z několika rychlých úderů křídel přerušovaných plachtěním.

3 Orel skalní *Aquila chrysaetos* (Accipitridae) Golden Eagle

délka 81 cm, rozpětí křídel 1,98 m

Znaky Velmi velký dravý pták. Má hnědé peří, žlutohnědou hlavu a nohy opeřené až dolů k pařátům.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na jihozápadní Aljašce. Žije výhradně v horských oblastech.

Zajímavosti Když pozorujeme orly skalní, vidíme je, jak krouží ve veliké výšce nad horskými loukami a skalními hřebeny a

většinou hledají kořist. Loví sviště, zajíce a ptáky. Ojediněle jim za oběť padne i mladý kamzík, jehně ovce aljašské či nezkušená ovce tlustorohá. Na severu se orli skalní živí z více než 90 procent sysly Parryovými. Protože syslové uléhají k zimnímu spánku, stěhují se orli skalní během studeného ročního období z Aljašky a teritoria Yukon na jih až do Colorada. Jednotliví ptáci byli spatřeni dokonce až v Mexiku.

4 Moták pilích *Circus cyaneus* (Accipitridae) Northern Harrier

délka 42 cm, rozpětí křídel 1,07 m

Znaky Štíhlý dravý pták. Má úzká křídla a dlouhý ocas; v letu je nápadný bílý kostřec. Sameček je šedý, samička má hnědý vzorek.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na pobřeží Severního ledového oceánu. V mokřínách, v travinných biomech a v tundře.

Zajímavosti V teritoriu Yukon a na Aljašce jsou motáci pilíši nejhojnějšími dravými ptáky tundry. Pravidelně je můžeme pozorovat, jak loví v letu jen několik metrů nad zemí malé ptáky a hlodavce. Motáci pilíši jsou jedinými dravými ptáky, kteří hnízdí výhradně na zemi. Dokonce k posezení jen zřídka vyhledávají stromy. I noc tráví na zemi.

1 Orlovec říční *Pandion haliaetus* (Pandionidae) Osprey

délka 56 cm, rozpětí křídel 1,40 m

Znaky Má namodralé pařáty. Peří v týlu je zahnuté vzhůru, svrchní strana těla je tmavá, spodní strana je až na tmavou pásku na voleti bílá. V letu jsou dlouhé letky v zápěstí zalomené.

Výskyt Orlovec říční se vyskytuje na jižní a jihozápadní Aljašce, v jižních oblastech teritoria Yukon a na západě Britské Kolumbie. Žije na pobřeží, u jezer a řek.

Zajímavosti Orlovci říční se žijí výhradně rybami. Dva prsty mohou být natočeny dopředu a jeden dozadu a kluzká kořist tak může být bezpečně uchopena. Při lovu se orlovci říční vrhají z výšky až 50 metrů do vody pařáty napřed. Při ponoření někdy zmizí pod hladinou a mají pak potíže vzlétnout se svou těžkou kořistí. Orlovci říční hnízdí na stromech nebo na útesech.

1

2 Raroh lovecký *Falco rusticolus* (Falconidae) Gyrfalcon

délka 51 cm, rozpětí křídel 1,20 m

Znaky Velký sokolovitý pták. Má dlouhé a zašpičatělé letky a dlouhý ocas. Známé tři barevné varianty: černou, šedou a bílou.

Výskyt V létě v arktických a subarktických oblastech Aljašky, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích. V zimě též od jižní Aljašky až po jih Britské Kolumbie a Alberta. V tundře.

Zajímavosti Raroh lovecký je největším sokolovitým ptákem. Hnízdí na exponovaných skalních výstupcích. Rarozí lovečtí se

žijí především ptáky jako jsou bělokuří rousní a bělokuří horští, kachny a mořští ptáci. Pokud nemají k dispozici jako kořist ptáky, loví malé savce. Rarozí lovečtí jsou společně s káňaty rousnými jedinými dravými ptáky, kteří odchovávají svá mláďata výhradně v arktických a subarktických oblastech. Protože jejich hlavní kořist, bělokuří, tráví zimu také daleko na severu, nejsou rarozí lovečtí nuceni stěhovat se do jižních krajů. V důsledku dlouhých polárních nocí rozšiřuje v zimě mnoho rarohů loveckých svůj lovecký revír na jih.

2

3 Sokol stěhovavý *Falco peregrinus* (Falconidae) Peregrine Falcon

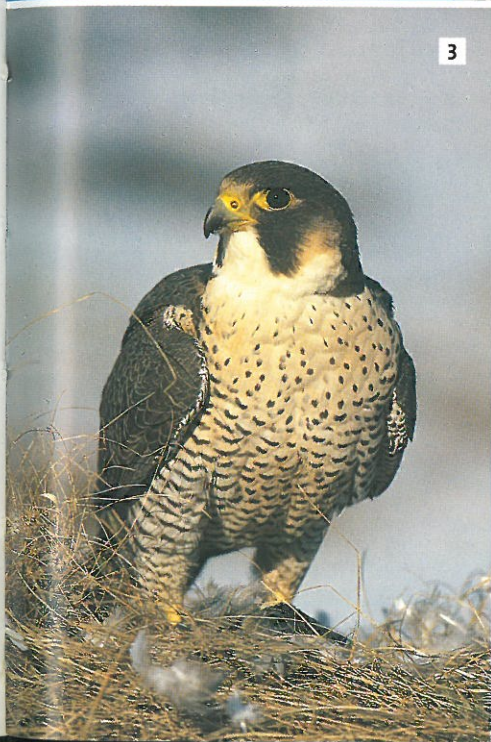
délka 38 cm, rozpětí křídel 100 cm

Znaky Svrchní strana těla je břidlicově šedá. Na hlavě má černou čepičku, široký pruh vousů ostře hraničí se světlou bradou. Na spodní straně těla má tmavé příčné pruhy.

Výskyt V létě se vyskytují na západě Britské Kolumbie, v jižní a severní Aljašce, v severních oblastech teritoria Yukon a na severu Severozápadních teritorií. V zimě v jihozápadní Britské Kolumbii a na jihu USA. Lze je spatřit u pobřeží, v horách

a v otevřené krajině, zvláště v mokřinách.

Zajímavosti Sokolí stěhovaví se žijí téměř výhradně ptáky, které loví v letu. Patří k nejrychlejším ptákům. Ve střemhlavém letu dosahují rychlosti až 180 km/h. Jejich jméno je zavádějící, neboť ne všichni sokolí stěhovaví v zimě mění stanoviště. Stálé ptáky nalezneme na jihozápadě Kanady, kam se v zimě stěhují i zvířata, která strávila léto na Aljašce. Jejich hnízda se nacházejí většinou na exponovaných skalních římsách a jen zřídka kdy na stromech.

3

4 Poštolka pestrá *Falco sparverius* (Falconidae) American Kestrel

délka 22 cm, rozpětí křídel 53 cm

Znaky Malý sokolovitý dravec. Žáda a ocas jsou červenohnědé, křídla a čepička modrošedé. Obličej je černobíle vzorkovaný s úzkým pruhem vousů.

Výskyt Na východní Aljašce, v jižním Yukonu, na jihu Severovýchodních teritorií, v Britské Kolumbii a v Albertě. Na okrajích lesů a na pasekách.

Zajímavosti Poštolka pestrá je nejmenší a zároveň nejhojnější poštolkou na loukách a v řídkých lesích. Z posedů na stromech nebo z drátů vysokého napětí a telefonního vedení vyhlíží kořist, kterou tvoří zejména hmyz. Často ji vidáme, jak stojí ve vzduchu v třepotavém letu nad loukami. Poštolka pestrá hnízdí v dutinách stromů.

4

1 Bělokur rousný *Lagopus lagopus* (Phasianidae) Willow Ptarmigan

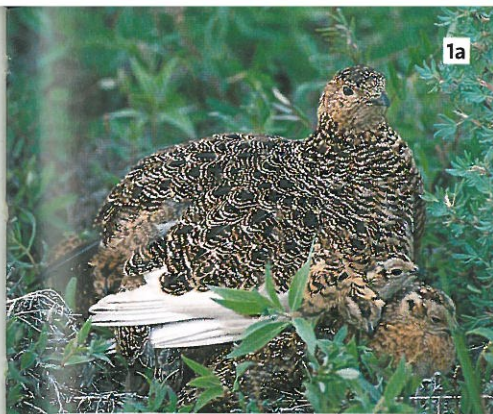
délka 33 cm

Znaky Běháky a prsty na nohou jsou opeřené. Má těžkopádný zobák. Sameček (1c) je červenohnědý a má šarlatově červený lalok nad horním očním víčkem. Samička (1a) je hnědá; v zimě (1b) je bílá s černým ocasem.

Vyskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích, v Britské Kolumbii, v severní Albertě. V tundře v Arktidě a v subarktických oblastech, ve vysokých horách nad hranici stromového porostu.

Zajímavosti Samečci bělokura rousného pomáhají s výchovou mláďat; toto cho-

vání je v Americe u tetřevovitých ojedinělé. Pokud samička přijde o život, přebírá sameček sám výchovu mláďat. Hnízdo budují na zemi v hustém porostu. Bělokuři rousní jsou hojní a velmi rozšíření. Patří k jednomu z mála druhů suchozemských ptáků, kteří zůstávají po celý rok na severu. Obyvatelé nejzápadnějšího severu Aljašky a Severozápadních teritorií se v zimě stěhují trochu dále na jih, aby se vyhnuli dlouhé polární noci. Důvodem pro dočasné stěhování je, jak se zdá, nedostatek denního světla a ne zima nebo nedostatek potravy. V létě se tyto ptáky živí listem, v zimě pupeny a zjara květy jív.

1a

1b

2 Bělokur horský *Lagopus mutus* (Phasianidae) Rock Ptarmigan

délka 28 cm

Znaky Běháky a prsty na nohou jsou opeřené, zobák je těžkopádný, avšak kratší než u bělokura rousného. Sameček je šedohnědý a má šarlatově červené nadočnické laloky. Od bělokura rousného ho rozlišujeme podle chybějícího červeného nádechu peří. Samička je hnědá, v zimě bílá s černým ocasem, sameček má na rozdíl od samičky černé oční pruhy.

Vyskyt Bělokur horský se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích, v západní Britské Kolumbii a v severní Albertě. Ve vysokých polohách tundry arktických a subarktic-

kých oblastí, ve vysokých horách nad hranici stromového porostu.

Zajímavosti Bělokuři horští obývají vysoké polohy, které se vyznačují sporným a velmi nízkým rostlinným porostem. V létě tato zvířata žijí v párech. V zimě se sdružují v malých hejnech, která při hledání potravy společně létají z místa na místo. Během studeného ročního období využívají každou hodinu denního světla k hledání potravy. Bělokuři horští musejí denně přijmout množství potravy, tvořící desetinu až pětinu jejich tělesné váhy. Stejně jako bělokuři rousní hnízdí na zemi pod ochranou nízkých keřů.

1c

3 Tetřívěk skalní *Dendragapus obscurus* (Phasianidae) Blue Grouse

délka 43 cm

Znaky Sameček je břidlicově šedý, nad očima má žlutý hřeben. Ocas má černý s šedými špičkami. Samička je více do hněda se světlými příčnými pásy.

Vyskyt Na jihovýchodní Aljašce, v jižních oblastech teritoria Yukon, v Britské Kolumbii a v západní Albertě. V jehličnatých lesích, ve vlhkých oblastech a na horských loukách v blízkosti hranice stromového porostu.

Zajímavosti Teritoriální samečci tetřívěků skalních vydávají v době páření volání, které vzdáleně připomíná zvuk tlumeného klaksonu automobilu. V angličtině se tyto ptáky nazývají též *Hooters*. Tento zvuk ptáci

vykluzují pomocí dvou vzdušných vaků po straně na krku, které umějí nafouknout. Během svatebního koncertu sedí tyto ptáky na pahýlech stromů nebo na vyvrácených lesních velíkánech. Je těžké najít podle tokání jednotlivého ptáka, neboť hluboké zvuky lze jen těžko lokalizovat a ptáci každých pár minut mění směr volání. Při tokání tyto ptáky vztyčí ocas a rozprostou ho. Tokající samečci s kruhem z per a s červenými nafouknutými vaky obklopenými bílým prachovým peřím jsou působivým zjevem. Tito ptáci hnízdí na zemi. V zimě se tetřívěk skalní živí téměř výhradně borovicovým jehličím, v létě hmyzem, semeny a bobulemi.

2

3

1 Volavka velká *Ardea herodias* (Ardeidae) Great Blue Heron

délka 97 cm, rozpětí křídel 1,78 m

Znaky Velká volavka. Svrchní strana těla a křídla jsou modrošedé, spodní strana je bílá s černými podélnými pruhy na břiše a na krku. Hlava je bílá s černým očním pruhem, který přechází v dlouhý pera v týlu.

Výskyt Volavka velká se vyskytuje u pobřeží Tichého oceánu od jihovýchodní Aljašky až po Vancouver. Žije též v jižní Britské Kolumbii. Lze ji spatřit v pobřežních oblastech, v poloslaných lagunách, u jezer, v mokřinách, ve kterých skýtají dobrou ochranu pro hnízdní kolonie vysoké stromy, skalní římsy nebo rozsáhlé rákosové porosty.

Zajímavosti Volavky velké jsou zpravidla stálými ptáky. Pouze v oblastech, kde vody v zimě zamrzají, se ve studeném ročním období stěhují na jih. V důsledku svého šedého peří, dlouhých nohou a dlouhého krku jsou volavky velké často považovány za druh jeřába. Na rozdíl od jeřábů však mají delší zobák a hlavu a krk drží za letu esovitě zahnuté nad rameny. Volavky velké jsou vynikajícími lovci ryb. Při lovu stojí buď nehybně ve vodě a čekají, až se kořist přiblíží na dosah jejich zobáku, nebo se opatrně brodí vodou, aby chytili unikající rybu. V létě je možné je potkat u jezer, horských potoků nebo také u nádrží na zahrádkách, pokud se tam nacházejí ryby.

2 Lyska americká *Fulica americana* (Rallidae) American Coot

délka 31 cm, rozpětí křídel 64 cm

Znaky Středně velký, zavalitý pták s tmavě šedým peřím a bílým čelem. Zobák a spodní strana jsou bílé. Má dlouhé běháky a prsty na nohou, které jsou opatřeny kožovitými lemy.

Výskyt V jižní a centrální Britské Kolumbii a v Albertě. V době hnízdění na jezerech a ve sladkovodních mokřinách. V zimě též v oblasti přílivu a odlivu.

Zajímavosti Lyska americká se žije velice mnohostranně. Na pevnině spásá rostliny, sbírá hmyz z povrchu vody a pojídá

rybí potěr upevněný na vodních rostlinách. Lysky americké se za potravou dokonce i potápějí, přičemž si při pohybu pomáhají malým skokem. Tito ptáci stavějí plovoucí hnízda, která jsou upevněna na vodních rostlinách. Snáší 6–9 skvrnitých vajec. Jako všichni ptáci z čeledi chřástalů jen neradi létají a případnému nebezpečí se snaží uniknout během. Tito ptáci mění loketní a ruční letky zároveň, čímž se stávají na několik týdnů neschopni letu. Cestou do zimoviště a zpět se stěhují většinou v noci. Při tahu létají nízko nad zemí.

3 Jeřáb kanadský *Grus canadensis* (Gruidae) Sandhill Crane

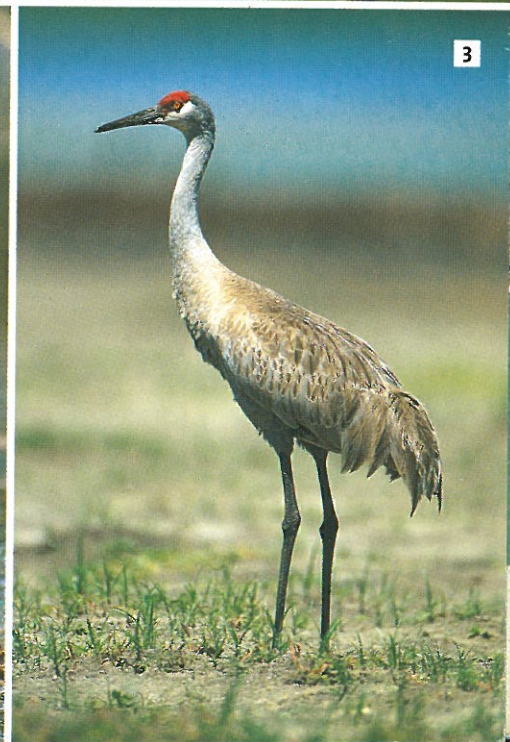
délka 94 cm, rozpětí křídel 2,03 m

Znaky Velký pták s dlouhým nohama. Má dlouhý krk a zobák. Peří je šedé s červenou čepičkou, tváře a brada jsou bílé, čelo a temeno červené. Mladí ptáci nemají červenou čepičku a mají šedé peří.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V době hnízdění v mokřinách v tundře, při tahu ptáků na mělčinách, na polích a v otevřených travnatých biotopech.

Zajímavosti Jeřábi kanadští hnízdí v Arktidě a v subarktických oblastech. Proto je většinou vidáme na cestě k jejich zimovištím v Kalifornii, Texasu a Mexiku. Na počátku září letí v hejnech, která mohou

zahrnovat tisíce ptáků, ve veliké výšce podél pohoří Alaska Range. Jeřábi kanadští, kteří hnízdí v Severozápadních teritoriích, používají koridor na úpatí kanadských Skalnatých hor. Jejich hlasité troubivé volání je slyšet na mnoho kilometrů. Součástí svatebního rituálu jeřábů je svatební tanec, při kterém ptáci sklánějí hlavy, provádějí skoky do vzduchu a tlučou křídly. Živí se hlodavci, hmyzem a žábami. Na rozdíl od volavky velké, kterou vidáme většinou jednotlivě, se jeřábi vyskytují většinou v párech nebo v hejnech. Jeřáby také nikdy nevidáme na stromech a jen ve výjimečných případech je vidáme, jak stojí ve vodě.

1 Ústřičník západní *Haematopus bachmani* (Haematopodidae) Black Oystercatcher

délka 38 cm

Znaky Pták ve velikosti vrány. Má černé peří, rovný, červený, ze stran zploštělý zobák a silné, krátké, růžové nohy bez zadního prstu. Oči jsou žluté a červeně orámované.

Výskyt Ústřičník západní se vyskytuje u pobřeží Tichého oceánu od jižní Britské Kolumbie až po západní ostrovy Aleut na Aljašce. Lze jej spatřit na skalnatých úsecích pobřeží.

Zajímavosti K jídelníčku ústřičníků západních patří mlži, plži, přílipky a koryši,

kteří odlupují ze skal. Také prohledávají bahno a hledají v něm mořské červy a jiné bezobratlé. Aby se dostali k měkkým částem mlžů, vsunou ústřičníci svůj dlátovitý zobák mezi lastury a protnou svalový svěrač. Nápadné jsou jejich dlouhé svatební lety. Každé obrácení a otočení ve vzduchu doprovázejí hlasitým voláním. Po době hnízdění tyto ptáky netvoří hejna. Při odlivu se pak shromáždí často 40–50 jedinců na ploché skále u vody. Ústřičníci jsou značně hluční a dosti agresivní. Svým mláďatům potravu přinášejí.

2 Kulík hnědokřídlý *Pluvialis dominica* (Charadriidae) Lesser Golden Plover

délka 23 cm

Znaky Je středně velký. Spodní strana těla je až po tváře černá, svrchní strana až po temeno zlatohnědá. Má široký bílý pruh od čela až ke křídlu, zobák je černý, oči velké.

Výskyt Kulík hnědokřídlý se vyskytuje na severní a západní Aljašce, v severních oblastech teritoria Yukon a na severu Severozápadních teritorií. Koridor tahu je v západní Britské Kolumbii. V arktické tundře,

na jaře na polích, loukách a na mělčinách.

Zajímavosti Kulík hnědokřídlý náleží k těm tažným ptákům, kteří podnikají nejdelší cesty. Léto tráví na samém severu v tundře, zimu v jižní Americe. Někteří ptáci hnízdí na Aljašce se stěhují dokonce do Japonska, do Austrálie a na Nový Zéland, jiní na Havaj. Tito ptáci hnízdí na zemi a přibližně-li se k nim, spoléhají na své krycí zbarvení a zůstávají do poslední chvíle sedět na vejcích.

3 Kulík zrzoocasý *Charadrius vociferus* (Charadriidae) Killdeer

délka 20 cm

Znaky Spodní strana těla je bílá, na krku má dva černé pruhy. Čelo je bílé, oční proužek černý, temeno a záda jsou šedo-hnědé. Kostřec a svrchní strana ocasu načervenalé.

Výskyt Kulík zrzoocasý se vyskytuje na jižní Aljašce, na jihu Severozápadních teritorií, dále pak v Britské Kolumbii a v Albertě. Lze jej spatřit na polích a pastvinách, na mělčinách.

Zajímavosti Jsou-li ohrožena jejich

mláďata nebo hnízdo, promění se kulík zrzoocasý v herce. Vlečou se pak po zemi a často přitom používají jen jednu nohu a předstírají, že si zlomili křídlo. Simulanti se tímto způsobem snaží odvést případného lupiče od hnízda. Většinou mají úspěch. Jakmile se vetřelec nachází opět v bezpečné vzdálenosti od snůšky nebo od dorostu, nastane zázračné uzdravení a pták uletí. Ve vnitrozemí se tyto ptáky živí především hmyzem. U moře obohacují jejich stravu malými měkkými a koryši.

4 Koliha americká *Numenius americanus* (Scolopacidae) Long-billed Curlew

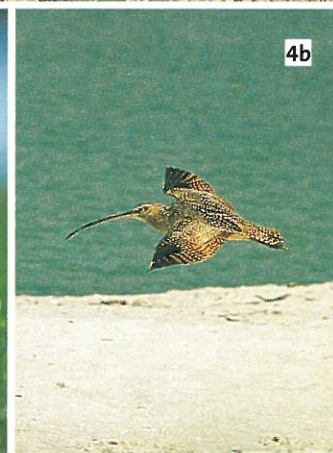
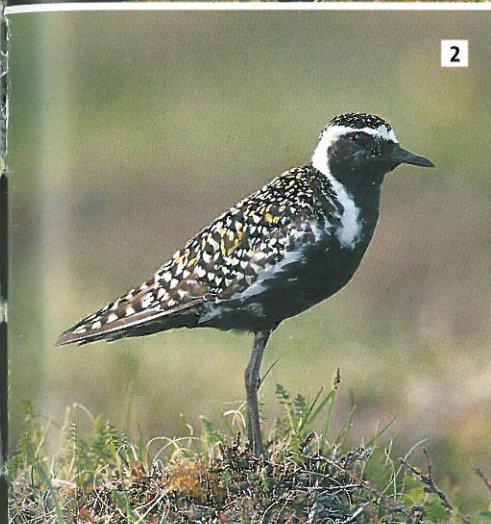
délka 48 cm

Znaky Velká koliha. Má dlouhé nohy a velmi dlouhý zobák zahnutý dolů, hnědé peří, zašpičatělá křídla a tmavý oční a temenní pruh.

Výskyt Koliha americká se vyskytuje v jižní Britské Kolumbii a v jižní Albertě.

Žije na loukách a pastvinách; mimo dobu toku i na mělčinách a v mokřinách.

Zajímavosti Koliha americká dává při výběru hnízdiště přednost loukám a močálům před holým podkladem. Živí se zejména živočišnou potravou až do velikosti malých žab.

1 Jespák obecný *Calidris alpina* (Scolopacidae) Dunlin

délka 18 cm

Znaky Podsaditý a zavalitý pták. Má stejně dlouhý zobák jako hlavu. Nohy jsou černé, temeno tmavě čárkované, nadoční pruh je světlý. Svrchní strana těla je červenohnědá, spodní strana jemně pruhovaná s velkým, černým štítem na břiše. V zimě je šedý.

Výskyt Jespák obecný se vyskytuje na západním a severním okraji amerického kontinentu na Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích. Na pobřeží u jezer v blízkosti moře.

Zajímavosti Jespáci obecní táhnou na jaře ve velkých hejnech podél pobřeží Tichého oceánu na sever. Někteří z Jespáků tráví zimu na jihovýchodní Aljašce a na pobřeží Britské Kolumbie. Na počátku května doletí spolu s více než dvaceti mili-

ony jiných pobřežních ptáků do delty řeky Copper na jižní Aljašce. Zde zůstanou několik týdnů, aby na rozlehlých mělčinách načerpali novou energii. V měkkém písku hledají hmyz a jiné malé živočichy. Při odlivu se tyto ptáky roztrouší po mělčině. Když kolem přelétá dravý pták, zdvihnou se jespáci obecní ze země a vytvoří hustá hejna skládající se z tisíců jedinců, která krouží vzduchem v jakémsi malém mraku. Když přijde nízká bouřková fronta, táhnou tyto ptáky dále směrem na sever ke svým hnízdištím. Jespáci obecní často tvoří společná hejna s **jespákem aljašským** (*Calidris mauri*), od kterého se liší zejména nápadnou černou skvrnou na břiše. Jespáci obecní stavějí své hnízdo ve vlhké tundře a ve vlhkých pobřežních oblastech.

2 Vodouš velký *Tringa melanoleuca* (Scolopacidae) Greater Yellowlegs

délka 28 cm

Znaky Velký zástupce slukovitých. Má dlouhý krk, lehce nahoru zahnutý zobák a nejasný bílý pruh nad očima. Nohy jsou dlouhé a žlutavé, svrchní strana těla je šedá s tmavými skvrnami, spodní strana je světle šedá až bílá, ocas páskovaný.

Výskyt Vodouš velký se vyskytuje v severní části tajgového pásma od Aljašky až po východní Kanadu, v zimě na nejzazším jihu USA, dále pak ve Střední a Jižní Americe. V močálech a na vlhkých loukách v severních jehličnatých lesích nebo v horách.

Zajímavosti Vodouš velký neprojevuje ani u hnízda ani jinde strach před případnými lupiči. Dominantní chování v rámci druhu není omezeno na dobu hnízdění. Chtějí-li odehnat jiného jedince svého druhu z místa, kde hledají potravu, stavějí na odív ocas a spodní krovky ocasní. Vodouš velký se liší od **vodouše žlutonohého** (*Tringa flavipes*) svou velikostí a délkou zobáku. Oba vodouši jsou jedinými žijícími jespáky s dlouhým, žlutým nohama. Vodouši jsou rozšíření po celém světě.

3 Bekasina otavní *Gallinago gallinago* (Scolopacidae) Common Snipe

délka 23 cm

Znaky Peří je hnědě vzorkované, hlava pruhovaná, na zádech má podélný pruh, ocas je oranžově hnědý. Krk a nohy jsou krátké, zobák je velmi dlouhý.

Výskyt Bekasina otavní se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na mokřích loukách a v rašeliníštích, při tahu i na mělčinách.

Zajímavosti Hnízda bekasin jsou skryta v rákosí. Samičky snášejí zpravidla čtyři vejce. Při vzletu sledují klikatý směr. Vnější ocasní pera vydávají při svatebním letu typické mečení bekasin. Tito ptáci stoupa-

jí a pak šikmo padají, přičemž roztáhnou rýdovací péra v pravém úhlu od těla. Opakováním tohoto manévru vzniká charakteristický stoupající a klesající let samečků bekasin, kteří se ucházejí o samičky ochotné k páření. V létě se tyto ptáky vyhýbají krajinám bez možnosti úkrytu. Během stěhování se však v hejnech ukazují i na otevřených bahnitých plochách. Bekasiny potřebují měkké, vlhké půdy, které mohou prohrabovat svým dlouhým zobákem a hledat v nich červy. Bekasiny hnízdí ve všech světadílech s výjimkou Austrálie a Antarktidy.

1 Chaluha malá *Stercorarius longicaudus* (Laridae) Long-tailed Jaeger

délka 46 cm

Znaky Středně velká chaluha s dlouhým ocasem. Krk a spodní strana těla jsou bílé, záda, křídla a ocas šedohnědé, na hlavě má tmavou čepičku. Křídla jsou dlouhá, špičatá a v zápěstí ohnutá. Má špičatý háček na horní čelisti zobáku; středová ocasní péra jsou dlouhá 20 centimetrů.

Výskyt Chaluha malá se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích, na pobřeží Britské Kolumbie. V tundře na výšinách a u pobřeží, podél pobřeží a na otevřeném moři.

Zajímavosti Chaluchy malé patří k těm ptákům, kteří se stěhují velmi daleko. Zimu tráví na otevřeném oceánu na jižní polokouli, léto daleko na severu. Mimo dobu hnízdění žijí chaluchy malé na otevřeném moři nebo u pobřeží. Svá mláďata vychovávají tyto ptáci v tundře, často stovky kilometrů daleko od moře. Blíží-li se k hnízdu lupiči, útočí na ně prudkými nálety. Chaluchy malé získávají mimo jiné potravu často také na loupežných taženích, na nichž loupí kořist řady jiných mořských ptáků.

1a

2 Racek šedokřídlý *Larus glaucescens* (Laridae) Glaucous-winged Gull

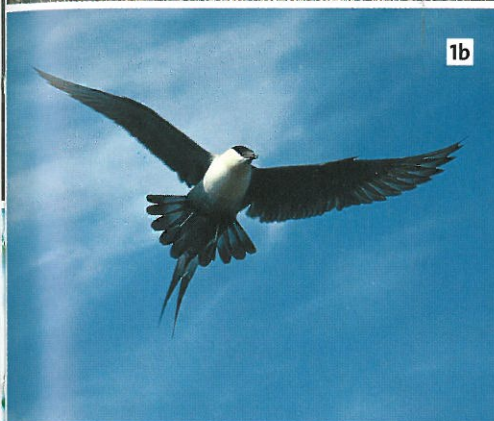

délka 56 cm, rozpětí křídel 1,37 m

Znaky Velký bílý racek s šedými zády a křídly. Sedá ruční péra s bílým okénkem v blízkosti špiček per. Nohy masové barvy, zobák žlutý; červený bod na dolní čelisti zobáku.

Výskyt Racek šedokřídlý se vyskytuje od Aleut na západě Aljašky až po Britskou Kolumbiu. Na skalnatých a písčitých plážích, na otevřeném moři, v přístavech, na skládkách.

Zajímavosti Racek šedokřídlý hledá potravu především na pláži. Tam pojidá mršiny, mořské hvězdičky a mlže. Z povrchu vody sbírá mrtvé ryby a sépie. Kromě toho je významným lupičem vajec a mláďat v hnízdních koloniích mořských ptáků. V přístavech a ve městech prohledává odpadky. Okroužkovaná samička létala od svého hnízda denně na skládku vzdálenou 60 kilometrů.

1b

3 Racek tříprstý *Rissa tridactyla* (Laridae) Black-legged Kittiwake

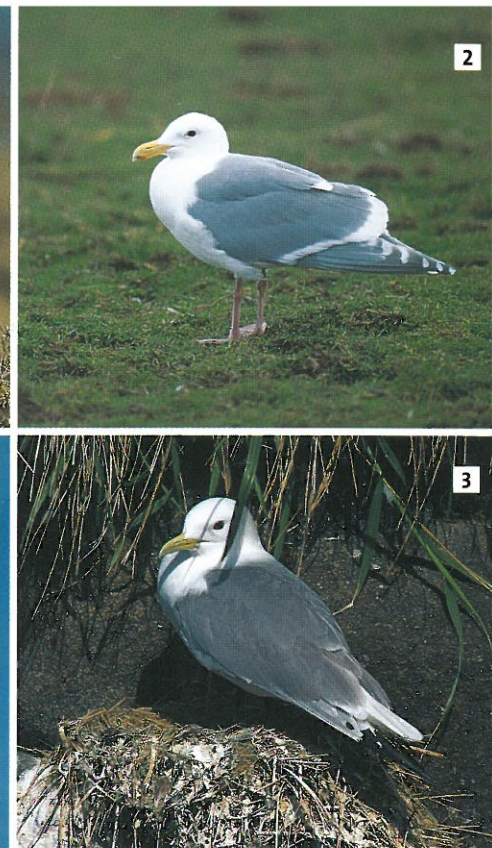
délka 34 cm, rozpětí křídel 91 cm

Znaky Malý racek. Je bílý s šedými zády a křídly. Konce křídel a nohy jsou černé; zadní prst je krátký a pahýlovitý, zobák žlutý.

Výskyt V době hnízdění v arktických a subarktických vodách u pobřeží Aljašky. Na podzim a na jaře na tichomořském pobřeží Aljašky až po jih Britské Kolumbie.

Na otevřeném moři, u pobřeží a u ústí řek.

Zajímavosti Rackové tříprstí tvoří na strmých mořských útesech obrovské hnízdní kolonie, které se skládají z tisíců ptáků. Hnízdní kolonie na Pribilovových ostrovech má rozlohu více než osm kilometrů. Racek tříprstý se živí malými rybami, přičemž se jako jediný druh racka potápí.

3

4 Rybák dlouhoocasý *Sterna paradisaea* (Laridae) Arctic Tern

délka 38 cm, rozpětí křídel 79 cm

Znaky Spodní strana je bílá, svrchní strana šedá. Svrchní strana hlavy je černá, zobák červený. Křídla jsou dlouhá a úzká, nohy krátké a červené. Ocas je hluboce vidličnatý.

Výskyt Rybák dlouhoocasý se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích a na pobřeží Britské Kolumbie. Naleznete jej na otevřeném moři, u pobřeží, na mělčinách, na

plážích, u řek a jezer a v mokřinách ve vnitrozemí.

Zajímavosti Rybáci dlouhoocasí jsou světovými rekordmanky mezi tažnými ptáky. Jako zvířata věčného léta hnízdí daleko na severu a pak se stěhují až do Antarktidy. Hnízda staví mezi kameny nebo na pisku. Rybáci dlouhoocasí se živí rybami. Při lovu ryb třepotavě létají nad vodou. Když objeví kořist blízko u hladiny, vrhnou se zobákem napřed do mokrého živlu.

4

1 Papuchalk černobradý *Fratercula corniculata* (Alcidae) Horned Puffin

délka 29 cm

Znaky Pták ve velikosti holuba. Diváme-li se ze strany, je zobák vysoký, trojhranný a je pestrý. Svrchní strana těla a hlava jsou černé kromě bílých tvří, spodní strana je bílá. Nad očima má malý, černý růžek z peří.

Výskyt Papuchalk černobradý se vyskytuje na Aljašce na západ až po Stewardův poloostrov, kromě toho také v Britské Kolumbii. Na otevřeném moři a ve vodách zálivů. Na souši pouze hnízdí.

Zajímavosti Poměrně velký zobák pomáhá papuchalkům při lovu ryb. Umožňuje těmto ptákům přenášet zpět k mláďatům tři až čtyři ryby najednou. V hustě obsazených hnízdních koloniích má zobák také signální funkci v komunikaci s jedinci stejného druhu a s partnerem. Ti navzájem velmi pečují o své peří. Po sezóně hnízdění papuchalci zmizí na otevřené moře. Teprve příští jaro se opět objeví u pobřeží. Kde přesně tráví zimu, není známo.

2 Papuchalk chocholatý *Fratercula cirrhata* (Alcidae) Tufted Puffin

délka 32 cm

Znaky Pták ve velikosti holuba. Diváme-li se ze strany, je zobák vysoký, trojhranný a pestrý. Peří je kromě bílých tvří černé; za očima má dlouhou zlatoplavou chocholku.

Výskyt Na Aljašce až po Beringovo moře, kromě toho v Britské Kolumbii. Na otevřeném moři a ve vodách zálivů. Na souši pouze hnízdí.

Zajímavosti Papuchalci hnízdí v zemních norách nebo ve skalních trhlinách. Jako všichni alkovití ptáci špatně létají. Křídla jsou krátká a vyvinula se jako kompromis. Elegance při letu byla obětována schopnosti používat křídla jako pohon při potápění. Papuchalci chocholatí tvoří společné hnízdní kolonie s papuchalky černobradými (*Fratercula corniculata*).

3 Alkoun papouškovitý *Cyclorhynchus psittacula* (Alcidae) Parakeet Auklet

délka 18 cm

Znaky Pták ve velikosti kosa. Svrchní strana těla, hlava a hrdlo jsou černé, oči bílé; za očima má dlouhý bílý pruh. Spodní strana těla alkouna papouškovitého je bílá, zobák červený.

Výskyt Lze jej spatřit zejména na jižní a západní Aljašce až po Stewardův poloostrov, u západní Kanady jen na otevřeném moři. Na otevřeném moři, na skalnatých pobřežích a na ostrovech.

Zajímavosti Malý alkoun papouškovitý hnízdí roztroušeně uprostřed někdy obrovských hnízdních kolonií papuchalků a jiných alkounů pod kameny, ve skalních štěrbinách a dokonce v zemních norách. Ačkoliv jsou zřetelně v menšině, mohou jejich hnízdní kolonie zahrnovat až 100 000 ptáků. Při sezení na vejcích se oba rodiče střídají. Po celém dni v hnízdě stráví dalších 24 hodin ve vodě sháněním potravy. Alkoun papouškovitý se živí především krillem.

4 Alkoun úzkozobý *Uria aalge* (Alcidae) Common Murre

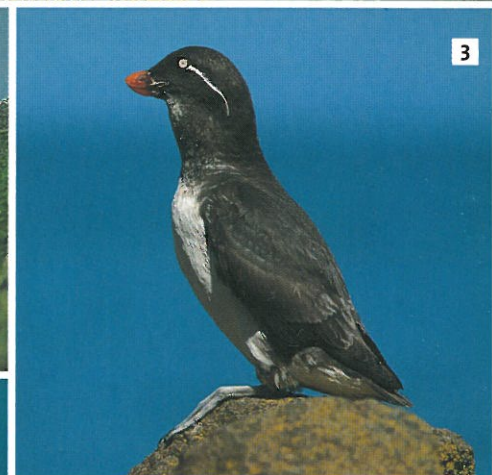
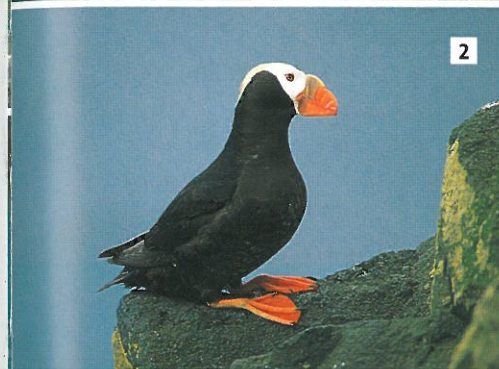

délka 36 cm

Znaky Svrchní strana včetně hlavy a krku je tmavě hnědá, téměř černá, spodní strana je bílá. Zobák je tenký a černý. V zimě jsou hrdlo a tváře bílé. Prsty na nohou jsou spojené plovacími blánami.

Výskyt U západního pobřeží Aleut (Aljaška) až po jižní Britskou Kolumbii. Na otevřeném moři a ve vodách zálivů; na pevnině pouze hnízdí.

Zajímavosti Alkouni úzkozobí jsou doma na celé severní polokouli. Pevninu vyhledávají pouze k hnízdění a výchově mláďat. Hnízdí v koloniích na skalnatých římsách útesů. Jediné, velké, hruškovité vejce zahřívají na holém kameni. Dříve než mláďata dokážou pořádně létat, nejprve se svými rodiči plavou a skáčou z výšky až dvaceti metrů do moře. Později létají do zimovišť vzdálených stovky kilometrů.

1 Pušтік vousatý *Strix nebulosa* (Strigidae) Great Gray Owl

délka 56 cm, rozpětí křídel 1,52 m

Znaky Je to největší sova Severní Ameriky. Má kulatou hlavu bez ušních chocholek a velmi velký závoj s koncentrickými kruhy kolem očí. Oči jsou žluté, svrchní strana těla je šedohnědě vzorkovaná, na spodní straně má tenké, tmavě šedé podélné pásy. Ocas je dlouhý.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě. Nevyskytuje se na sever od hranice stromového porostu a v jižní Britské Kolumbii

na západ od Pobřežních hor. V močálech a v jehličnatých lesích.

Zajímavosti Pušтік vousatý je na severu dosti hojný. Jeho volání je hluboké, daleko se rozléhající *húúú*. Určení druhu je zpravidla snadné, neboť pušтік vousatý je společně se sovicí sněžní jediným velkým druhem sovy, která má žluté oči, avšak nemá pernatá „ouška“.

2 Sovice sněžní *Nyctea scandiaca* (Strigidae) Snowy Owl

délka 51 cm, rozpětí křídel 1,40 m

Znaky Velká sova. Má kulatou hlavu bez ušních chocholek. Sameček je bílý, samička je rovněž bílá, většinou s hnědými skvrnami a pásy.

Výskyt Na severní Aljašce, v severních oblastech teritoria Yukon, na severu Severovýchodních teritorií. V létě severně za hranicí stromového porostu v otevřené tundře.

Zajímavosti Sovice sněžní loví ve dne. Jako posed jim slouží kámen nebo malý kopec v otevřené tundře. Hnízdí na zemi. Hlavním kritériem při výběru hnízdiště je suchost podkladu. Pokud se jim naskytne příležitost, s oblibou využívají ke stavbě hnízda i útesy. Ke kořisti sovce sněžní patří zejména zajáci, myši a hlavně lumíci.

3 Sýc rousný *Aegolius funereus* (Strigidae) Boreal Owl

délka 25 cm, rozpětí křídel 61 cm

Znaky Malá sova. Bez ušních chocholek, oči jsou žluté, ocas krátký. Na svrchní straně těla má tmavě hnědý vzorek, na spodní straně tmavě podélné pruhy. Má světlý závoj s černým okrajem. Zobák je žlutý.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na sever od hranice stromového porostu, na pobřeží a v jižní Britské Kolumbii. V jehličnatých a smíšených lesích.

Zajímavosti Sýc rousný je aktivní především v noci. Pouze v subarktickém létě loví ve dne. Tito ptáci hnízdí v dutinách stromů. Sýc rousný se živí myši, malými ptáky a částečně i hmyzem.

4 Sovice krahujová *Surnia ulula* (Strigidae) Northern Hawk Owl

délka 36 cm, rozpětí křídel 84 cm

Znaky Štíhlá sova s dlouhým a úzkým ocasem. Svrchní strana těla je tmavě hnědá se světlými skvrnami. Na spodní straně těla má tmavě příčné pásy. Je bez ušních chocholek.

Výskyt Sovice krahujová se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na sever od hranice stromového porostu, v jižní Britské Kolumbii a v jižní Albertě. V otevřených jehličnatých a smíšených lesích, v rašeliníštích.

Zajímavosti Sovice krahujová je aktivní ve dne. V tundře sedá často v koruně osamělého smrku. Hnízdí v dutinách stromů nebo ve skalních výklencích.

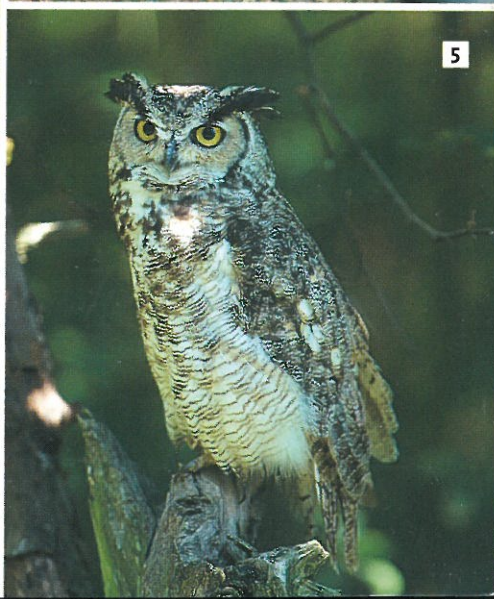
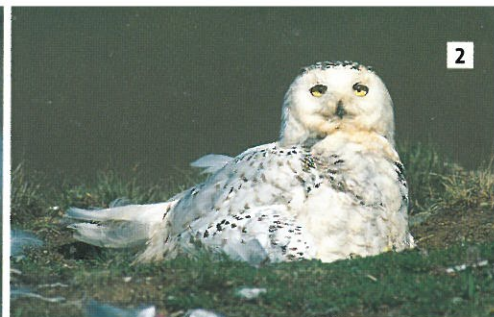
5 Výr virginický *Bubo virginianus* (Strigidae) Great Horned Owl

délka 51 cm, rozpětí křídel 1,40 m

Znaky Velká sova. Ušní chocholky jsou daleko od sebe, oči jsou žluté. Na svrchní straně těla má šedohnědý vzorek, na spodní straně tenké, tmavě šedé příčné pásy.

Výskyt V celé Severní Americe s výjimkou Arktidy. Ve všech biotopech; nevyskytuje se na sever od hranice stromového porostu.

Zajímavosti Výr virginický hnízdí v opuštěných hnízdech dravých ptáků nebo ve skalních výklencích. Hnízdo výr virginický hájí proti všem vetřelcům, dokonce i tehdy, když se jedná o člověka. Tato sova loví zajíce, veverky popelavé, sviště a ptáky. Příležitostně uloví dokonce i dikobrazy a skunky.

1 Datel zlatý *Colaptes auratus* (Picidae) Common Flicker nebo Northern Flicker

délka 27 cm

Znaky Velký datel. Má hnědá záda s tmavými příčnými pásy. Kostřec je bílý. Hlava je hnědá s šedým obličejem a hrdlem. Sameček má na tvářích červený vous a černou náprsenku, spodní strana těla je bílá s černými skvrnami. Spodní strana křídel a ocas jsou světle červené.

Výskyt V celé Severní Americe. V listnatých a smíšených lesích, na krajích jehličnatých lesů a v mladých stromových porostech.

Zajímavosti Datel zlatý se živí mravenci a jiným pozemním hmyzem. V zimě pojídá i bobule. Existují tři barevné varianty, které byly původně považovány za samostatné druhy. Žlutá rasa (1) je rozšířena na východ od Skalnatých hor. Kromě žlutavé spodní strany křídel a ocasu se od svých druhů, žijících dále na západě, liší i červenou páskou v týle. Další rasa je rozšířena v Arizoně a v Mexiku. Let datlů zlatých se skládá z několika úderů křídel přerušovaných plachtěním.

1

2 Strakapoud vlasatý *Picoides villosus* (Picidae) Hairy Woodpecker

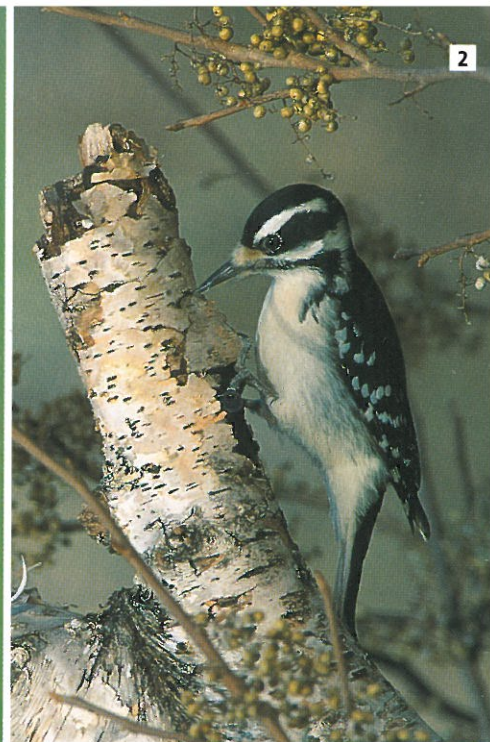
délka 19 cm

Znaky Středně velký datel. Má bílou hlavu s černým čelem a temenem, černou maskou kolem očí a černým proužkem vousů. Záda a spodní strana těla jsou bílé, křídla jsou černá s bílými skvrnami, uspořádanými do příčných pásů. Ocas je černý s bílými vnějšími péry. Sameček má červenou pásku v týle.

Výskyt V celé Severní Americe, vyskytuje se na sever od hranice stromového porostu. V listnatých a jehličnatých lesích.

Zajímavosti Strakapoud vlasatý je jedním z 22 druhů datlů vyskytujících se v Severní Americe. Samečci strakapouda vlasatého mají delší a silnější zobák než samičky. Samečci strakapouda získávají

svou potravu tak, že vyfukávají díry do kůry a svým velmi dlouhým, pohyblivým jazykem vytahují červy, nacházející se pod ní. Lokalizují kořist lehkým poklepem na strom. Samičky oproti tomu hledají larvy hmyzu pod volnými kousky kůry a v trhlínkách. Tímto způsobem mohou tato zvířata využívat různé zdroje potravy, aniž by si přitom konkurovala. Své hnízdní dutiny budují přitom v kmenech stromů. Ty jsou později využívány četnými jinými lesními zvířaty od ptáků až po poletušky severní. Strakapouda vlasatého si snadno spleteme se strakapoudem prachovým (*Picoides pubescens*). Tento druh je však menší. Zobák strakapouda vlasatého v poměru k hlavě je také kratší a vnější ocasní péra nejsou bílá.

2

3 Datel rudohrdlý *Sphyrapicus varius* (Picidae) Yellow-bellied Sapsucker

délka 18 cm

Znaky Má tmavá záda s bílými příčnými pásy. Čelo, temeno a hrdlo jsou červené, napříč přes hlavu má dva široké, bílé pruhy. Na hrudi má černý štít, břicho je žlutavé, kostřec bílý. Na křídle má dlouhou bílou skvrnu.

Výskyt Od Britské Kolumbie přes Albertu a jižní část teritoria Yukon až na jih Severozápadních teritorií. Na okrajích jehličnatých lesů, v osikových porostech a také v olšínách.

Zajímavosti Datlové rudohrdlí se živí zejména hmyzem, který odstraňují z kůry. Protože takto spořádají mnoho lesních

škůdců, hrají v lese důležitou roli. Datlové rudohrdlí obohacují svůj jídelníček dále tak, že do kmene vysekávají díry podél vodorovné čáry nebo ve vzoru šachovnice a olistují vytékající tekutinu. Jako všichni datlové mají i datlové rudohrdlí nohu uzpůsobenou ke šplhání – s dvěma prsty otočenými dopředu a dvěma dozadu. Kromě toho mají tuhý ocas, který podepírá tělo na svislém kmeni. Podobný blízce příbuzný **datel červenoprský** (*Sphyrapicus ruber*) obývá pobřežní lesy jihovýchodní Aljašky a Britské Kolumbie. Liší se od datla rudohrdlého červenou hrudí a červenou hlavou.

3

1 Kolibřík zlatolesklý *Selasphorus rufus* (Trochilidae) Rufous Hummingbird

délka 9 cm

Znaky Má dlouhý a tenký zobák. Sameček má svrchní stranu a boky červené až červenohnědé, hrdlo oranžově červené s kovovým leskem. Hruď je bílá. Samička je na svrchní straně zelená, boky a ocasní péra jsou u báze červené.

Výskyt V západní Britské Kolumbii a na jihovýchodní Aljašce. Žije na krajích lesů, v houštinách, dále pak v listnatých a jeh-

ličnatých lesích a na horských loukách.

Zajímavosti Kolibříci se živí téměř výhradně nektarem. Letky těchto zvířat se skládají z krátké loketní a ramenní a dlouhé ruční části. Takto dokážou stát ve vzduchu před květem a létat i pozadu. Od určité vnější teploty v noci upadají do stavu strnulosti. V horách lze kolibříky zlatolesklé ve dne pozorovat někdy i tehdy, když poletuje sněh.

2 Tyran západní *Tyrannus verticalis* (Tyrannidae) Western Kingbird

délka 18 cm

Znaky Je veliký jako špaček. Má silný zobák, na horní čelisti zobáku má háček. Svrchní strana těla je olivově šedá, hrdlo a hruď jsou světle šedé, břicho je žlutavé, křídla hnědá, ocas černý s bílými vnějšími péry.

Výskyt Vyskytuje se v jižní Britské Kolumbii a v jižní Albertě. Žije v otevřeně

krajině se stromovým porostem nebo keři.

Zajímavosti Tyran západní je hojným ptákem na farmách a u vodních toků, pokud zde ojedinělé stromy poskytují možnosti ke stavbě hnízda. Jméno se vztahuje na jejich výrazné teritoriální chování. Ze svého revíru zaženou i vetřelce, kteří jsou podstatně větší jsou sami.

3 Skřivan ouškatý *Eremophila alpestris* (Alaudidae) Horned Lark

délka 17 cm

Znaky Svrchní strana těla je hnědá, spodní strana bílá. Má černou náprsenku, žlutavé hrdlo, žlutý proužek od čela přes oči k týlu a černou, zahnutou pásku přes obličej od zobáku přes oči k tváři. Sameček má na hlavě černé ušní chocholky.

Výskyt Skřivan ouškatý se vyskytuje na

Aljašce kromě severozápadu a jihozápadu, v západní části teritoria Yukon, v Severozápadních teritoriích, ve východní Britské Kolumbii a v Albertě. V létě se nachází v alpské tundře.

Zajímavosti Skřivan ouškatý je jediným druhem skřivana v Severní Americe. Skřivani ouškati hnízdí na zemi.

4 Rybařík proužkovaný *Megaceryle alcyon* (Alcedinidae) Belted Kingfisher

délka 31 cm

Znaky Má velkou hlavu s chocholkou, silný a dlouhý zobák. Hlava a záda jsou modrošedé, hrdlo a krk bílé. Na hrudi má modrošedou pásku, břicho je bílé, na ocase má bílé příčné pásy. Samička má červenou pásku na hrudi. Tři přední prsty částečně srostly.

Výskyt V celé Severní Americe s výjimkou Arktidy. V blízkosti čirých vod, u řek a jezer, na mořském pobřeží.

Zajímavosti Rybaříci proužkovaní vytvářejí pomocí zobáku hnízdní dutiny do příkrých pobřežních srázů. Na snůšce, kterou tvoří tři až osm vajec, sedí střídavě oba rodiče.

5 Vlaštovka pestrá *Hirundo pyrrhonota* (Hirundinidae) Cliff Swallow

délka 13 cm

Znaky Má dlouhá a zašpičatělá křídla a krátký ocas bez vidlice. Svrchní strana těla je modročerná, hrdlo červenohnědé. Čelo je do běla; spodní strana je bílá, kostřec oranžový.

Výskyt Téměř v celé Severní Americe;

nevyskytuje se na Arktidě a na jihozápadní Aljašce. U vodních toků a jezer a v otevřených krajinách.

Zajímavosti Vlaštovky pestré hnízdí v koloniích. Svá jílová hnízda ve tvaru hrušky stavějí pod ochranou skalních výstupků. Loví nad vodou a v otevřených krajinách.

1 Sojka chocholátá *Cyanocitta cristata* (Corvidae) Blue Jay

délka 25 cm

Znaky Svrchní strana těla sojky chocholáté je modrá, na ocase a na křídlech má tmavé úzké příčné pásy. Spodní strana těla je šedobílá, strany hlavy jsou bledě šedé. Má úzkou černou čelenku a prstenovitou pásku kolem hrudi a přes týl.

Výskyt Sojka chocholátá se vyskytuje v jižní Kanadě od Skalnatých hor až do centrální Alaberty. V dubových a borových lesích.

Zajímavosti Sojka chocholátá je na východě Severní Ameriky velmi hojná,

vyskytuje se však i ve Skalnatých horách a především v zimě v celé jižní Britské Kolumbii. Její způsob života je velmi podobný způsobu života naší domácí sojky obecné. Je všežravá. K její potravě patří malí savci, ptáci, hmyz a semena. Plní také hnízda zpěvných ptáků. Na podzim se sojky chocholáté potulují v malých skupinách, které mohou zahrnovat až 50 ptáků. Při hledání semen navštěvují duby a jiné listnaté stromy. Sojky chocholáté skrývají v zemi jako zásobu na zimu žaludy, které nestačily ihned zkonzumovat.

2 Sojka Stellerova *Cyanocitta stelleri* (Corvidae) Steller's Jay

délka 28 cm

Znaky Velká jako středoevropská sojka obecná. Hlava, hrdlo a ramena jsou černé; zbytek těla je tmavě modrý. Na hlavě má chocholku.

Výskyt Na Aljašce jižně od pohoří Alaska Range, v jihovýchodní oblasti teritoria Yukon a v Britské Kolumbii. V jehličnatých a smíšených lesích.

Zajímavosti Sojky Stellerovy vidáme často, jak klidně sedí v korunách stromů a pozorují okolí. Sojka Stellerova hnízdí na jehličnatých stromech. Její hnízdo se nachází nejméně tři metry nad zemí. Na podzim se tyto ptáky stěhují do nižších poloh, opouštějí jehličnaté lesy a tráví zimu v listnatých lesích, zvláště v dubových hájích.

3 Ořešník americký *Nucifraga columbiana* (Corvidae) Clark's Nutcracker

délka 28 cm

Znaky Ořešník americký má dlouhý, černý zobák, tmavě šedé peří, černá křídla s bílou příčnou páskou a černý ocas s bílými vnějšími péry.

Výskyt Ořešník americký se vyskytuje v jižní Britské Kolumbii a v Albertě. Žije v subalpínských lesích poblíž hranice stromového porostu. V zimě se vyskytuje v nižších polohách.

Zajímavosti Ořešník americký se způsobem svého života podobá domácím

ořešníku kroupnatému. Živí se především ořechy a semeny. Zimní stěhování těchto ptáků lze těžko předvídat. V důsledku kolísající produkce semen v jehličnatých lesích se v některých letech ořešníci američtí objevují ve velkém počtu na pobřeží Tichého oceánu. Pak zase uplynou léta, než tam ořešníky americké opět spatříme. Při hledání potravy schraňují nalezenné ořechy – pokud je ihned nesnědí – ve voleti na krku, které bývá překvapivě obilné.

4 Sojka šedá *Perisoreus canadensis* (Corvidae) Gray Jay

délka 24 cm

Znaky Svrchní strana těla je tmavě šedá. Kolem týlu má světlou pásku. Spodní strana těla a čelo jsou světle šedé, ocas je dlouhý.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V jehličnatých a ve smíšených lesích.

Zajímavosti Sojka šedá je známa též jako *Camp Robber*. V kempech tato zvířa-

ta kradou kromě zbytků chleba i mražené maso a tuk, slepují kousky potravy slinami a tyto kuličky schovávají do zásoby. Tyto zásoby v zimě využijí nejen sojky šedé; často je vyplní veverka popelavá a myši. Na podzim a v zimě se tyto ptáky živí především bobulemi a semeny. Sojky šedé šplhají po způsobu sýkor větvořím, s oblíbenou louskají šišky na větvích a vybírají z nich semena.

1

2

3

4

1 Straka obecná *Pica pica* (Corvidae) Black-billed Magpie

délka 41 cm

Znaky Velký, černobílý pták s dlouhým ocasem. Lze ji snadno rozeznat podle kontrastního černobílého opeření. Zobák, hlava, záda a hrud' jsou černé, břicho je bílé. Na ramenou má bílou pásku. Křídla a ocas mají zelený týp.

Výskyt Straka obecná se vyskytuje na jižní a centrální Aljašce, v jižních oblastech teritoria Yukon, na jihu Severozápadních teritorií, dále pak v Britské Kolumbii a v Albertě. V řídkých lesích, v travnatých bio-

topech, u vodních toků a ve vlhké tundře.

Zajímavosti V oblasti svého rozšíření jsou straky obecné jedinými ptáky, jejichž ocas je delší než tělo. Jejich velká zastřešená hnízda z chvoji lze na stromech a vysoko na keřích jen těžko přehlédnout, často jsou však považována za hnízda veverek popelavých nebo čikarí červených. Straky hnízdí většinou stranou od svých druhů. Někdy však tvoří i malé hnízdní kolonie. Při hledání potravy a po období hnízdění se často vyskytují ve skupinách.

2 Krkavec velký *Corvus corax* (Corvidae) Common Raven

délka 53 cm

Znaky Velmi velký, černý pták se silným zobákem. Má klínovitý ocas a rozčuchané peří na hrdle. Vydává typické skřehotavé nemelodické volání.

Výskyt Na celé Aljašce a v celé západní Kanadě. V jehličnatých lesích, na pobřeží, v tundře.

Zajímavosti Krkavci hnízdí na stromech nebo na skalních římsách. Často

krouží po obloze podobně jako draví ptáci. Krkavci jsou nesmírně inteligentní a činí logické závěry v situacích, které jim předtím nebyly známe. Jako u jiných představitelů čeledi krkavcovitých je spektrum jejich potravy velmi rozmanité. Ve srovnání s jejich menšími příbuznými převládají v jejich jídelníčku zvířata, která sami ulovili. Krkavci patří k malé skupině celoročních ptáčích obyvatel Arktidy.

3 Vrána americká *Corvus brachyrhynchos* (Corvidae) American Crow

délka 43 cm

Znaky Vrána americká je robustní, velký pták. Má černé peří, vějířovitý ocas a silný, černý zobák.

Výskyt V celé Britské Kolumbii kromě severozápadu a v Albertě; nevyskytuje se u pobřeží. V listnatých lesích a v řídkých jehličnatých lesích, v ovocných sadech a parcích.

Zajímavosti Vrány americké pojidají

všechno, co se dostane do blízkosti jejich zobáku. K jejich rozmanité dietě patří semena, odpadky, hmyz a myši. Kromě toho jsou obávanými lupiči v hnízdech. Na pobřeží vránu americkou nahrazuje **vrána severozápadní** (*Corvus caurinus*), oblast jejího rozšíření se rozprostírá od ostrova Vancouver až po Aljašský poloostrov. Tato vrána je o něco menší než vrána americká a její volání je drsnější.

4 Brkoslav severní *Bombicilla garrulus* (Bombycillidae) Bohemian Waxwing

délka 16 cm

Znaky Má šedohnědé peří, chocholku na temeni, černou skvrnu na hrdle, černý oční proužek a žluté špičky ocasu. Spodní krovky ocasní jsou kaštanově hnědé, na ručních letkách má červené voskovité tečky, na křídle bílou skvrnu.

Výskyt Na Aljašce s výjimkou jihozápadu a severu, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích, Britské Kolumbii a v Albertě. Nevyskytuje se na Arktidě. V řídkých jehličnatých lesích.

Zajímavosti Brkoslavové severní se živí plody a hmyzem. V tuhých zimách se tyto ptáci sdružují ve velkých hejnech. Brkoslavové severní jsou krotcí ptáci, ke kterým se můžeme přiblížit na několik kroků. Kromě hnízdního období jsou velmi družní a pospolití. V jižní Kanadě a ve Skalnatých horách je vedle brkoslava severního rozšířen i **brkoslav americký** (*Bombicilla cedrorum*). Od prvního se liší hnědavějším opeřením a bílými spodními ocasními krovkami.

1 Drozd stěhovavý *Turdus migratorius* (Turdidae) American Robin

délka 22 cm

Znaky Je veliký jako kos. Svrchní strana těla je tmavě šedá, spodní strana červenohnědá, hlava a ocas samečků jsou černé.

Výskyt Drozd stěhovavý se vyskytuje v celé Severní Americe s výjimkou nejsevernější Arktidy. Nacházíme ho v městských parcích, zahradách, zemědělských oblastech a v řídkých lesích,

dokonce i nad hranicí stromů a v tundře.

Zajímavosti V jídelníčku drozda stěhovavého převládají žížaly. Při hledání potravy poskakuje trávou a vždy na chvíli nehybně stojí a zdá se, jako by s hlavou nakloněnou na stranu naslouchal. Svou kořist vyhledává výhradně očima. Tito ptáci stavějí hnízda z bahna, která jsou zesílena stébly a větévkami.

2 Sýkora černohlavá *Parus atricapillus* (Paridae) Black-capped Chickadee

délka 11 cm

Znaky Sýkora s černou čepičkou a hrdlem. Má bílé tváře, šedá záda, bílou spodní část těla a žlutavé boky.

Výskyt Od Aljašky s výjimkou západu a severu přes jižní oblasti teritoria Yukon a jih Severozápadních teritorií až po Britskou Kolumbii a Albertu. V listnatých a smíšených lesích, v řídkých lesních porostech, v zimě na zahradách.

Zajímavosti Sýkory černohlavé jsou stále aktivní. Poskakují z větve na větev

nebo visí hlavou dolů ve větvích. Tito ptáci používají hnízdní dutiny, které zpravidla budují sami. Staví je v měkkých prachních pahýlech stromů. Když ukončí tesařské práce, vystelou budoucí dětské pokojíčky trávami, vlasy, peřím a mechem. Hnízdní budky akceptují většinou jen tehdy, pokud jsou naplněny pilinami, které pak v časově velmi náročné mravenčí práci opět odstraňují. Sýkory černohlavé patří v zimě ke stálým zákazníkům u ptáčích krmítek.

3 Skorec šedý *Cinclus mexicanus* (Cinclidae) American Dipper

délka 15 cm

Znaky Vzhledem je podobný evropskému střízlíkovci obecnému. Peří má břidlicově šedé, ocas velmi krátký, oční víčka jsou bílá.

Výskyt Od Aljašky na jih od pohoří Brooks Range v širokém pásu napříč celou západní Kanadou až k předhůří Skalnatých hor v Albertě. U čirých divokých horských vod.

Zajímavosti Skorci šedí se živí různým vodním hmyzem a jeho larvami. Jsou však

schopni ulovit i malou ryбку. Tito ptáci mají husté, vodovzdorné peří. Na mělinách se zdá, jako by tito ptáci jezdili po hladině na vodních lyžích. V hlubších úsecích se potápějí a běhají s napůl rozevřenými křídly po korytě potoka. Hnízda skorců šedých se nacházejí v blízkosti břehů pod kořeny nebo ve skalních štěrbinách. Jedině tam, kde prudké horské potoky zcela zamrzají, jsou nuceni stěhovat se na jih.

4 Brhlík americký *Sitta canadensis* (Sittidae) Red-breasted Nuthatch

délka 10 cm

Znaky Menší než vrabec domácí. Svrchní strana těla je modrošedá, spodní strana kaštanově hnědá. Čelo, temeno a zadní část hlavy jsou černé. Nad okem má bílý pruh, přes oko k týlu se táhne černý pruh. Ocas je krátký, samička má šedé čelo a temeno.

Výskyt Brhlík americký se vyskytuje na jihovýchodní Aljašce, v jižních oblastech teritoria Yukon, na jihu Severozápadních teritorií, v Britské Kolumbii a v

Albertě. Najdete ho v jehličnatých lesích.

Zajímavosti Brhlíci běhají po kmenech stromů. Na rozdíl od datlí nemají tuhou ocas jako oporu a kromě toho dokážou běhat po kmenech stromů hlavou dolů. Jejich anglické jméno *Nuthatch* se vztahuje na skutečnost, že upevňují ořechy v rýhách borky stromů a pak do nich klovou tak dlouho, než skořápka praskne. Kromě ořechů a semen patří k potravinovému spektru brhlíků i hmyz včetně vajíček a larev.

1 Bělořit šedý *Oenanthe oenanthe* (Muscicapidae) Northern Wheatear

délka 13 cm

Znaky Je veliký jako vrabec. Svrchní strana těla je světle šedá, spodní strana bílá až světle béžová. Má černý oční proužek. Kostřec a kořen ocasu jsou bílé, špička ocasu a středová ocasní péra jsou černá. Křídla jsou dlouhá a černá.

Výskyt Bělořiti šedí jsou letními hosty v otevřené tundře na Aljašce a v teritoriu Yukon. Na zimu odlétají do Starého světa.

Zajímavosti Bělořiti hnízdí v suché

tundře ve skalních štěrbinách nebo se skrývají mezi kameny. V Severní Americe hnízdí bělořiti ze dvou vzájemně izolovaných subpopulací. Jedinci, kteří tráví léto na Aljašce a v teritoriu Yukon, zimují zejména v Jihovýchodní Asii. Na východě Severozápadních teritorií, v severním Québecu a na Newfoundlandu a v Grónsku hnízdí ti bělořiti, kteří se na podzim stěhují na Střední Východ a do Afriky. Bělořiti se živí především hmyzem, pavouky a jinými členovci.

1

2 Sialie východní *Sialia currucoides* (Turdidae) Mountain Bluebird

délka 15 cm

Znaky Sameček má svrchní stranu těla blankytně modrou, spodní stranu světle modrou, kostřec bílý. Samička je zbarvena více do šeda.

Výskyt Sialie východní se vyskytuje v horských oblastech východní Aljašky, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích, v Britské Kolumbii a také v Albertě. Nejčastěji ji spatříme na horských loukách s ojediněle rostoucími stromy nebo keři.

Zajímavosti Sialie východní často vidáme na horských loukách, jak třepotavě létají nízko nad zemí a hledají tak hmyz, kterým se živí. Někdy loví i z exponovaného posedu. Své trávové hnízdo stavějí ve skalních výklencích a v dutinách stromů. V jihozápadní Britské Kolumbii se protíná oblast rozšíření sialie východní a **sialie západní** (*Sialia mexicana*). Ta se od sialie východní liší rezavě červenou hrudí a černohnědým proužkem přes ramena.

3

3 Lesňáček žlutočelý *Vermivora celata* (Emberizidae) Orange-crowned Warbler

délka 11 cm

Znaky Svrchní strana těla je olivově zelená s oranžovým proužkem na temeni. Spodní strana je olivově žlutá se slabými podélnými pásy na hrudi. Nemá světlý oční kroužek.

Výskyt Lesňáček žlutočelý se vyskytuje v celé západní Kanadě a na Aljašce s výjimkou Arktidy. Žije na krajích lesů, na pasekách a ve vlhké tundře s křovinovým porostem.

Zajímavosti Lesňáček žlutočelý je jedním z nejhodnějších lesních pěvců. Většina představitelů této skupiny je zářivě zbarvena. Chybějící zvláštní znaky u tohoto druhu napomáhají při identifikaci. Oranžový pruh na temeni ukazují tyto ptáci jen při toku nebo hrozí-li nebezpečí. Tito ptáci jako pěvci nevynikají zvláštními dovednostmi. Jejich zpěv spočívá v prostém trylkování bez melodie. Hnízdí na zemi nebo v nízkých keřích.

4

4 Taranga červenohlavá *Piranga ludoviciana* (Emberizidae) Western Tanager

délka 16 cm

Znaky Sameček má hlavu červenou, tělo zářivě žluté s černými křídly, zády a ocasem. Má dvě pásy na křídlech; vrchní je žlutá, spodní bílá. Samička má svrchní stranu žlutozelenou, spodní stranu žlutou.

Výskyt Taranga červenohlavá se vyskytuje na jižní Aljašce a v západní Kanadě. Nejčastěji přebývá v řídkých jehličnatých lesích.

Zajímavosti Tarangy červenohlavé se na jaře a v létě živí především hmyzem, který loví v letu po způsobu lejsků. V pozdějších ročních obdobích stále více přecházejí na rostlinnou stravu, hlavně na bobule. Jejich plochá miskovitá hnízda jsou jemné, křehké výtvořky, spředené z jemných kořínků, proužků kůry a stonků rostlin. Jsou uložena ve vidlicích svislých větví a skrývají tři až pět vajec.

1 Vlhovec červenokřídlý *Agelaius phoeniceus* (Icteridae) Red-winged Blackbird

délka 18 cm

Znaky O něco menší než středoevropský kos. Sameček je černý, kovově lesklý se zářivě červenými skvrnami na křídlech. Samička je hnědě vzorkovaná, skvrnu na rameni má méně zřetelnou.

Výskyt Na jižní Aljašce a v západní Kanadě, na severu až po řeku Yukon a jih Severozápadních teritorií. Žije v močálech, rašelinistích, na jezerech lemovaných rákosím a na mokřích loukách.

Zajímavosti Velmi rozšíření vlhovci červenokřídlí patří k nejnapadnějším a nejkrásnějším obyvatelům vlhkých oblastí a sousedících zemědělských oblastí. Někdy vtrhnou ve velkých hejnech na pšeničná pole a jsou proto často považováni za škůdce. Protože ale při odchovu mláďat spotřebují tyto ptáci velké množství hmyzu, dá se říci, že zemědělství spíše prospívají než škodí. Jejich hnízda jsou skryta v rákosí.

2 Strnad zpěvný *Melospiza melodia* (Emberizidae) Song Sparrow

délka 14 cm

Znaky Strnad zpěvný má hnědé podélné pásy na bílém podkladě na svrchní a spodní straně a zřetelnou, tmavou skvrnu na hrudi.

Výskyt Strnad zpěvný se vyskytuje v celé západní Kanadě a na západní Aljašce až po Aleuty, na severu až po Mackenzie Mountains. Na krajích lesů, na pasekách, v houštinách a ve vlhkých oblastech sousedících s loukami.

Zajímavosti Strnad zpěvný patří k nejrozšířenějším ptákům Severní Ameriky. Celkem existuje 34 uznávaných poddruhů, které se zčásti značně liší velikostí a opeřením. Poddruh na Aleutských ostrovech je například zřetelně větší a má tmavší peří než jedinci na jižní Aljašce nebo v západní Kanadě. Tito ptáci stavějí miskovitá hnízda ze stébel trávy. Z části je stavějí v křovinách nebo na zemi, skryté v hustých trsech trávy.

3 Vlhovec hnědohlavý *Molothrus ater* (Icteridae) Brown-headed Cowbird

délka 17 cm

Znaky Sameček vlhovce hnědohlavého je černý a má třípytí, hnědou hlavu. Samička je šedohnědá, má krátký, ale silný zobák.

Výskyt Vlhovec hnědohlavý se vyskytuje v Albertě a v jižní a východní Britské Kolumbii. Žije v zemědělských oblastech, na krajích lesů, v zahrádkách.

Zajímavosti Vlhovci hnědohlaví často tvoří smíšená hejna s vlhovci červenokříd-

lími. Tito ptáci neznají partnerskou věrnost. Svazky párů neexistují. Na jaře samička odejde s několika nápadníky do lesů. Zatímco samečci ve vrcholcích stromů předvádějí své svatební volání, hledá samička hnízda zpěvných ptáků. Najde-li vhodné hnízdo, odstraní jedno vejce a nahradí ho vlastním. Protože dorost hostitelů je zřetelně menší než dorůstající vlhovci hnědohlaví, většinou zahyne hladem.

4 Sněhule severní *Plectrophenax nivalis* (Emberizidae) Snow Bunting

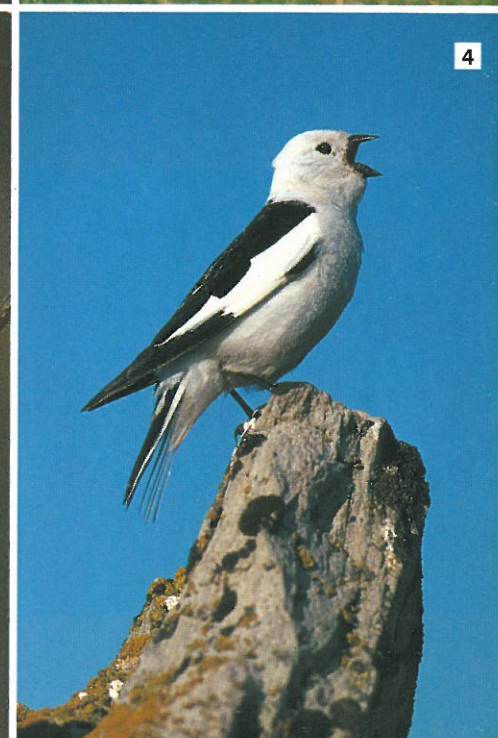
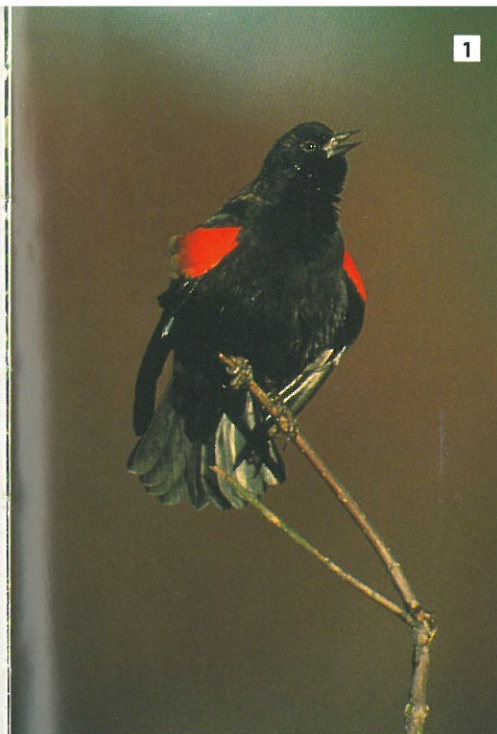

délka 15 cm

Znaky Je velík jako vrabec. V době hnízdění je převážně bílá, s černými zády. V zimě má hnědou čepičku, hnědou skvrnu na lících a hnědý pás na hrudi. Zádá jsou hnědě vzorkované.

Výskyt V létě na západní Aljašce a v arktických oblastech Aljašky a Kanady, v zimě v jižní Kanadě. V létě v arktické tundře, v zimě na pobřeží a v otevřených travnatých biotopech.

Zajímavosti Sněhule severní jsou rozšířeny na celé severní polokouli. Hnízdí severněji než většina jiných suchozemských ptáků. V tuhých zimách se stěhují ve velkých hejnech až do Oregonu nebo do Colorada, kde dávají přednost očividně nejnehostinnějším a nejvčetnějším oblastem. Sněhule severní hnízdí na zemi. Jejich dobře maskovaná hnízda lze mezi kameny a nízkými polštářovými rostlinami najít jen stěží.

1 Strnad střešní *Zonotrichia leucophrys* (Emberizidae) White-crowned Sparrow

délka 15 cm

Znaky Svrchní strana těla je hnědě vzorkovaná, krk a spodní strana jsou šedé. Má černobíle pruhovanou čepičku a oranžový zobák.

Výskyt Strnad střešní se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na pobřeží Britské Kolumbie. Lze ho spatřit na krajích lesů, v křovinách a v blízkosti otevřených travinných

biomů, v zimě také na zahrádkách.

Zajímavosti Strnadi střešní jsou rozšířeni po celém americkém kontinentu. Jednotlivé zeměpisné rasy se navzájem liší vzorkováním čepičky a zpěvem. V Arktidě v létě ozařuje krajinu slunce i v noci a strnadi střešní v těchto měsících předvádějí svůj zpěv po celý den. Tito ptáci hnízdí na zemi nebo své hnízdo stavějí v nízkých křovinách.

2 Hýl křivčí *Pinicola enucleator* (Fringillidae) Pine Grosbeak

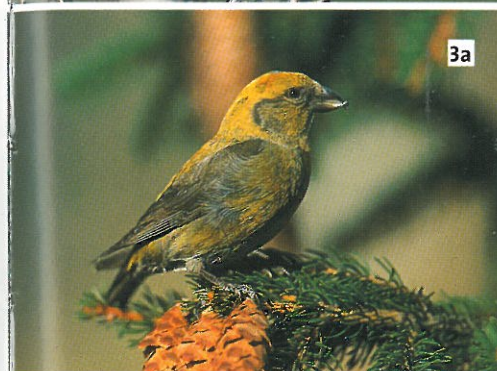
délka 20 cm

Znaky Velký a masivní pěnkavovitý pták. Má krátký, tlustý, silně zahnutý zobák. Sameček je bledě červený s tmavými pruhy na zádech; břicho a ocas jsou šedé, křídla tmavá s dvěma bílými příčnými pruhy. Samička je šedá a má žlutavou hlavu a kostřec.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích, dále pak v Britské Kolumbii a v Albertě. Nevyskytuje se na sever od hranice stromového po-

rostu. Lze ho spatřit v jehličnatých lesích.

Zajímavosti Poměrně krotcí hýli křivčí jsou velmi rozšířeni v lesích na severu. Svá velká hnízda z trávy, mechu a jemných kořínků stavějí zpravidla jen několik metrů nad zemí na jehličnatých stromech. V zimě se hýli křivčí sdružují v hejnech a společně přistávají na stromech, kde se pustí do plodů a pupenů. Při nedostatku potravy se někdy stěhují do pobřežních lesů. Tato zvířata mají ve značné oblibě jeřábiny.

3 Křivka obecná *Loxia curvirostra* (Fringillidae) Red Crossbill

délka 14 cm

Znaky Je velká asi jako vrabec. Má překřížené špičky zobáku; sameček (3b) je červenohnědý, samička (3a) olivově zbarvená a má žlutý kostřec.

Výskyt Křivka obecná se vyskytuje na území od jižní Aljašky přes jižní oblasti teritoria Yukon a jih Severozápadních teritorií až po Britskou Kolumbii a Albertu. V jehličnatých lesích.

Zajímavosti Zvláštní zobák křivky

obecně se výborně hodí k vybírání semen ze šišek jehličnatých stromů. Tito ptáci šišku podrží nohou, zavedou zobák mezi šupiny a rozevřou jej zde. Uvolněné semeno poté vytáhnou pohyblivým jazykem. V důsledku své specializace na šišky jehličnatých stromů jsou křivky obecné nomády. Při špatné potravinové nabídce jsou nuceni se přestěhovat. Je-li k dispozici dostatek semen, hnízdí v každou roční dobu.

4 Čečetka zimní *Acanthis flammea* (Fringillidae) Common Redpoll

délka 13 cm

Znaky Menší než vrabec. Peří je světle hnědě pruhované, na temeni má červenou čepičku, brada je černá. Sameček má růžovou hrud.

Výskyt Na celé Aljašce a v celé západní Kanadě. Ve vlhké tundře v houštinách, ve smíšených lesích a v travnatých biotopech, v zimě i na zahrádkách a v parcích.

Zajímavosti Čečetky zimní jsou velmi živými a společenskými ptáky. Vyskytují se

vždy ve velkých hejnech. Stejně jako pěnkavy dokážou tyto ptáky viset ve větvích hlavou dolů, aby se tak dostali k březovým semenům v jehličnatých — své oblíbené potravě. V zimě, kdy jsou noci v Arktidě a v subarktických oblastech velmi dlouhé, spí čečetky zimní v malých sněhových záhrabech, aby se tak chránily před zimou. Mají zvětšené vole, které jim umožňují spořádat najednou větší množství potravy a strávit ji pak během noci.

1 Užovka proužkovaná *Thamnophis sirtalis* (Colubridae) Common Garter Snake

délka 46–131 cm

Znaky Základní zbarvení je tmavé, na bocích a na zádech má světlý podélný pruh. Šupiny mají kýl.

Výskyt Vyskytuje se v jižní Britské Kolumbii, v Albertě na severu až po Edmonton. V blízkosti vody, na loukách, v lesích, v mokřinách, na polích.

Zajímavosti Užovky proužkované jsou vejcoživorodé a rodí až 85 mláďat. Užovka

proužkovaná je velmi rozšířená v Severní Americe. Existuje velký počet poddruhů, pouze pět jich žije na západě amerického kontinentu. Zimu tráví s jedinci stejného druhu v norách nebo ve skalních štěrbinách pod zemí. Tyto zimní skupiny užovek proužkovaných tvoří většinou několik málo jedinců. Stává se však, že stejné obydlí sdílí více než jeden tisíc užovek proužkovaných.

2 Chřestýš zelený *Crotalus viridis oreganus* (Viperidae) Northern Pacific Rattlesnake

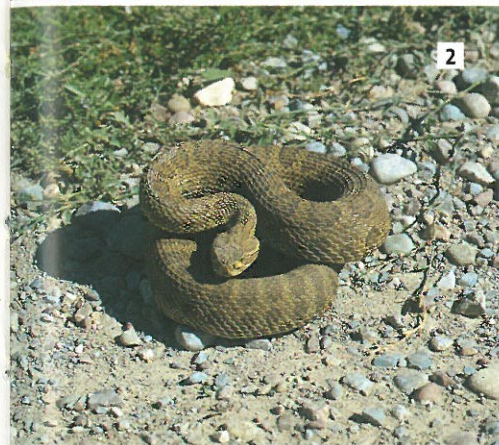
délka 41–163 cm

Znaky Chřestýš zelený má na zádech řadu velkých, hnědých, bíle ohrančených skvrn. V blízkosti hlavy jsou tyto skvrny kulaté nebo šestihranné, směrem k ocasu se zužují. Na špičce ocasu je kožní chřestítko.

Výskyt Chřestýš zelený se vyskytuje v jižní centrální Britské Kolumbii a v jižní Albertě na východ od Skalnatých hor. Žije v travinných biotopech a v suchých lesích.

Zajímavosti U chřestýšů zůstává na konci ocasu při každém svlékání kůže zrohovatělý kožní prstenec. Tyto prstence tvoří chřestítko. Jím tito hadi vyluzují chvěním chřestivý tón, který používají k výstra-

ze. Všichni chřestýši jsou velice jedovatí; uštknutí jsou však velmi vzácná, neboť tato zvířata dávají přednost ústupu před útokem. V důsledku neoprávněného pronásledování a ničení jejich životního prostředí patří v současnosti v Britské Kolumbii k ohroženým druhům živočichů. Doba páření chřestýšů zelených spadá do pozdního léta. K oplodnění vajíček však dochází až následující jaro; embrya ve vejcích se tudíž vyvíjejí v létě, kdy jsou teploty vysoké. Na podzim se rodí zpravidla pět mláďat. Po porodu se matka uloží k zimnímu spánku. Od doby páření až do jara po porodu – to znamená do doby jednoho a půl roku – samičky nepřijímají žádnou potravu.

3 Scink západoamerický *Eumeces skiltonianus* (Scincidae) Western Skink

délka 17–24 cm

Znaky Má čtyři světlé pruhy na svrchní straně, mezi pruhy je hnědý. Ocas je šedý nebo hnědý, u mladých zvířat modrý; nohy jsou málo vyvinuté. V době páření má sameček oranžové tváře a špičku ocasu.

Výskyt V jižní centrální Britské Kolumbii. V lesích a – hlavně ve skalnatých oblastech – na pasekách, porostlých travou, pod listím, dřívím a kameny.

Zajímavosti Tento druh scinka se živí různým hmyzem a jeho larvami, dále pak pavouky a červy.

4 Aligátorce modravý *Gerrhonotus coeruleus* (Anguinidae) Northern Alligator Lizard

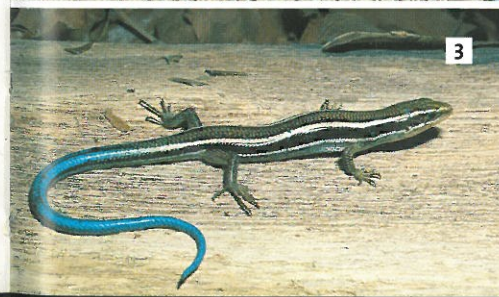
délka 22–33 cm

Znaky Oči aligátorce modravého jsou černé, nohy krátké, záda světle hnědá s tmavě hnědými skvrnami, uspořádanými do nezřetelných příčných pruhů. Spodní strana je bílá, šupiny na břiše jsou tmavě oranžované.

Výskyt V jižní Britské Kolumbii. Ukryvájí se pod dřívím, kůrou nebo kameny v

chladných lesích, i v horských polohách.

Zajímavosti Aligátorci modraví dávají přednost nízkým teplotám. Z tohoto důvodu se s nimi setkáváme i vysoko v horách, dokud zde skýtá úkryt napadané dříví a kamenová pole. Živí se hmyzem a pavouky. Jako mnoho plazů v severních krajích samičky nesnášejí vajíčka, nýbrž rodí živá mláďata.

1 Axolotl dlouhoprstý *Ambystoma macrodactylum* (Ambystomatidae)

Long-toed Salamander

délka 10–17 cm

Znaky Štíhlý axolotl; svrchní strana těla je tmavě hnědá až černá, na zádech má žlutavý nebo olivově zelený podélný pruh. Břicho je tmavě šedé nebo hnědé, po straně má 12–13 žeburných rýh. Hlava je široká, ocas po stranách zploštělý; prsty na nohou jsou dlouhé.

Výskyt Vyskytuje se na jihovýchodní Aljašce, v Britské Kolumbii s výjimkou severovýchodu a v Albertě ve Skalnatých

horách. Žije jak na suchých travinných biomech, tak ve vlhkých jehličnatých lesích až do výšek přes 2000 m n. m.

Zajímavosti Tato zvířata nalezneme zpravidla v blízkosti tůní pod dřevem nebo kamením. Páření probíhá na jaře v tůních. Vajíčka kladou většinou jednotlivě na stébla rákosí v blízkosti vodní hladiny nebo v malých hručkách na nejhlubším místě tůně, připevněná k dřevinám a jiné vegetaci.

2 Ropucha západoamerická *Bufo boreas* (Bufonidae) Western Toad

délka 6–13 cm

Znaky Velká ropucha s oválnými žlázami nad ušima. Má hnědou, šedou nebo zelenou kůži se světlým pruhem na zádech. Sameček má světlé hrdlo, bradavky jsou lehce načervenalé, obklopené černými skvrnami. Spodní strana je bílá. Severní poddruh *B.b. boreas* má tmavé skvrny na spodní straně.

Výskyt Od pobřeží jižní Aljašky přes Britskou Kolumbii s výjimkou severovýchodu až do západní Albery, na severu až

po Edmonton. V blízkosti vodních toků na loukách a v lesích.

Zajímavosti Ropuchy západoamerické jsou aktivní za soumraku. Žijí v myších dírách nebo v malých norách, které tyto ropuchy samy hloubí. Páří se v tůních a upevňují přitom šňůry vajec na rostliny v klidných úsecích mělké vody. Ačkoliv tato zvířata tráví většinu času na pevnině, bylo již pozorováno, jak se v národním parku Glacier Bay jednotlivá zvířata pokoušela přeplavat fjordy.

3 Skokan lesní *Rana sylvatica* (Ranidae) Wood Frog

délka 3–8 cm

Znaky Malá žába. Svrchní strana těla je většinou šedá nebo světle hnědá s tmavými skvrnami. Na zádech má často světlý pruh, kolem očí má tmavou masku. Spodní strana je krémová.

Výskyt Téměř v celé západní Kanadě a na většině území Aljašky. Nevyskytuje se v Arktidě, na západní Aljašce a na jihovýchodě Britské Kolumbie. V tundře, ve vlhkých oblastech, v travinných biomech a v lesích.

Zajímavosti Skokan lesní je jediným druhem obojživelníka, který se dokáže vypořádat s chladnými teplotami na centrální a severní Aljašce a v teritoriu Yukon. Zimuje v malých prohlubních. I navzdory izolující vrstvě sněhu a několika vrstvám listů a trávy klesne tělesná teplota žab po bod mrazu a jejich tělesná tekutina zmrzne. Aby se zabránilo prasknutí buněk, dojde v nich k náhradě vody tělesnou nemrznoucí kapalinou jakou je například glukóza a speciální bílkoviny.

4 Skokan skvrnkovaný *Rana pretiosa* (Ranidae) Spotted Frog

délka 5–10 cm

Znaky Velká žába. Na svrchní straně těla má nezřetelné, tmavé skvrny. Spodní strana nohou a břicho jsou žluté, oranžové nebo červené. Na hrdle má tmavé skvrny. Prsty na nohou jsou spojeny plovacími blánami.

Výskyt Na jihu jihovýchodní Aljašky, v Britské Kolumbii u pobřeží, na severozá-

padě a na východě a v Albertě ve Skalnatých horách. V horských oblastech v blízkosti studených vodních toků a tůní.

Zajímavosti Tuto velkou žabu nalezneme většinou na travnatých březích jezer, řek a potoků, kde loví hmyz a jiné bezobratlé. Je aktivní ve dne. Svatební hlas samců je hluboké bručení, připomínající basu.

1 Slimák *Ariolimax columbianus* (Limacidae) Banana Slug

délka 20–25 cm

Znaky Velký nahý plž. Jeho zbarvení se pohybuje od bílé barvy až po černou, často je žlutavý nebo béžový s černými skvrnami. Na konci těla má tento slimák pór.

Výskyt Slimák se vyskytuje na jihovýchodní Aljašce a v západní Britské Kolumbii. Lze ho nalézt zejména v pobřežních vlhkých lesích a v sousedících zalesněných oblastech.

Zajímavosti Tento obrovský měkkýš

dosahuje hmotnosti až 100 gramů. Po jistém druhu měkkýšů v lesích Brazílie je největším nahým plžem na světě. Pór na konci těla je zpravidla pokryt kapkou slizu. Zřejmě má bránit rejskům a dravým broukům v tom, aby tyto živočichy napadali zezadu. Jedince stejného druhu však kapka slizu, pravděpodobně neodpuzuje. Hladoví slimáci dokonce někdy požívají vlastní kapky. Zdá se, že při páření slimáků patří k předešlé ochutnávání partnerovy kapky.

1

2 Piják, klíště *Dermacentor andersoni* (Ixodidae) Rocky Mountain Wood Tick

délka 3–4 cm

Znaky Samička má tělo červenohnědé, na hlavě má malý šedý štít s černými skvrnami. Nohy jsou červenohnědé až hnědé, hlava často oranžová. Sameček je šedý s červenohnědými skvrnami.

Výskyt Piják se vyskytuje v celé západní Kanadě. Najdeme ho v lesích a v křovinatých podél pěšin.

Zajímavosti Přesvědčení, že se klíšťata

vrhají na své oběti ze stromů, je mezi lidmi velmi rozšířené, neodpovídá však skutečnosti. Tito živočichové se naopak spouštějí z větví a travin. Po každém výletě, zvláště na jaře na jihu Britské Kolumbie, bychom se měli prohlédnout, nemáme-li přisáté klíště. Tito živočichové by měli být ihned odstraněni, abychom předešli klíšťové encefalitidě, která může mít smrtelné následky.

2

3 Cvrček *Oecanthus fultoni* (Gryllidae) Snowy Tree Cricket

délka 1,3–1,5 cm

Znaky Je bledě zelený a má průsvitná křídla. Sameček má přední křídla veslovitého tvaru, samička úzká a složená podél těla.

Výskyt Cvrček se vyskytuje v celé Severní Americe. Najdeme ho zejména v listnatých lesích.

Zajímavosti Dospělí jedinci tohoto

cvrčka se živí mšicemi a housenkami, jejich larvy květinami, listy a plody. Frekvence stridulace (vyluzování zvuků) cvrčka *Oecanthus fultoni* závisí na teplotě okolí. Momentální hodnotu ve stupních Celsia lze poměrně přesně vypočítat, spočítáme-li počet zvuků tvořících stridulace, které tento cvrček vydá za sedm sekund, a pak připočteme pět.

3

4 Termit *Zootermopsis angusticollis* (Hodotermitidae) Pacific Damp-Wood Termite

délka 1,9–2,5 cm

Znaky Má nápadné přívěsky na zadní části těla (cerci). Tělo je šedé nebo bílé; vojáci mají hnědavou hlavu a tmavé čelisti. Tykadla se skládají nejméně z 23 „článků“.

Výskyt U tichomořského pobřeží Britské Kolumbie. V lesích.

Zajímavosti Na pobřeží Tichého oceánu je pozdní léto dobou termitů. Za tep-

lých večerů je vzduch plný třepotajících se pohlavních jedinců na svatebním letu. Kromě partnera hledají i nový domov ve ztrouchnivělém kmeni nebo ve skácených pralesních velikánech. Většina termitů svůj první pokus o let nepřezije a je snědena ptáky nebo ještě předtím rejsky. Samičky, které přežijí, ztratí po přistání křídla, vyloučí pohlavně lákavou látku a čekají na samečky.

4

1 Bruslařka *Gerris remigis* (Gerridae) Common Water Strider

délka 1,2–1,6 cm

Znaky Tělo je zploštělé a podlouhlé, tmavě hnědé až černé. Přední nohy jsou krátké, střední a zadní nohy velmi dlouhé a tenké.

Výskyt V celé severní Americe. Na hladině tůní a pomalu tekoucích vod.

Zajímavosti Bruslařky se živí hmyzem, který se objeví na hladině vody, včetně larev pakomárů, dále pak suchozemským

hmyzem, který spadne do vody. Tito živočišové využívají povrchové napětí vody a hbitě přebíhají po hladině díky nesmáčivému ochlupení nohou. Během námluv spolu obě pohlaví komunikují poklepáváním na hladinu vody. Samičky kladou svá válcovitá vajíčka na předměty v blízkosti okraje vody. Dospělí jedinci žijí mnoho měsíců. Zimují na souši pod listím v blízkosti vody.

1

2 Znakoplavka *Notonecta undulata* (Notonectidae) Common Backswimmer

délka 1–1,3 cm

Znaky Spodní strana je černá, svrchní strana krémově bílá až tmavě zelená, nohy hnědé. Zadní nohy jsou velmi dlouhé, zploštělé a šťapátě ochlupené. Hlava s velkýma složenýmá očima, na předních křídlech červená kresba a tmavě překrývající se špičky.

Výskyt V celé Severní Americe. V tůních a pomalu tekoucích vodách.

Zajímavosti Znakoplavky si s sebou

pod vodu berou vzduch na dýchání ve dvou ochlupených „kapsách“ na zadečku. S touto vzduchovou rezervou dokážou zůstat pod vodou až 6 hodin. Protože se rýhy nacházejí na spodní straně, dokážou plavat pouze na znak. Veslují zadními nohama. Tito živočišové jsou dravci, kteří uchopí svou kořist zespodu. Živí se hmyzem a jinými malými vodními živočichy. Příležitostně znakoplavky bodnou do ruky i člověka.

3a

3 Splešťule belostoma *Lethocerus americanus* (Belostomatidae) Giant Water Bug

délka 4,5–6 cm

Znaky Tělo je velké a zploštělé, až 25 milimetrů široké, hnědé. Rozpětí jejich křídel činí až 11 centimetrů. Přední křídla jsou rozdělena na kožovitou krytku a membránu s jemnými kutikulami. Ústní orgány jsou bodavě savého typu. Má dlouhé chápavé nohy; zadní nohy jsou zploštělé a tržné.

Výskyt Splešťule belostoma se vyskytuje prakticky v celé Severní Americe. V mělkých sladkých vodách.

Zajímavosti Splešťule belostoma je největším druhem vodního hmyzu na severozápadě amerického kontinentu. Živí se hmyzem, pulci, malými rybami a obojživelníky. Na jaře samičky upevní na rostlinách nad hladinou vody až sto vajec. Do dvou týdnů se vyhnou larvy, avšak v důsledku kanibalismu a zásluhou cizích dravců se jich jen málo dožije dospělosti. Za teplých večerů pozdě v létě opouštějí splešťule belostomy své vlhké prostředí a letí hledat nové tůně.

3b

4 Sněžnice *Boreus* spp. (Boreidae) Snow Scorpionfly

délka 3 mm

Znaky Vřetenovité tělo je černé nebo hnědé, tykadla dosahují poloviční délky těla, křídla jsou silně zakrnělá. Nohy dlouhé a tenké. Samička má dlouhé kladélko.

Výskyt Sněžnice se vyskytuje na celé Aljašce a v celé západní Kanadě. Na mechových kobercích.

Zajímavosti Sněžnice se svým vzhledem podobají malým kobylkám s rypáko-

vitě protáhlou hlavou. Tito živočišové se živí hmyzem a jinými živočichy, které vysílí na mechovém koberci. Za teplých zimních dnů často vidáme, jak poskakuje velké množství dospělých jedinců po sněhu. Svá vajíčka kladou do mechu. Larvy se kuklí v zemi. Sněžnice, která miluje sněh, je jediným představitelem srpc v západní Kanadě a na Aljašce. Příslušníci této čeledi jinak obývají většinou tropy.

2

4

1 Dřevokazný mravenec *Camponotus laevis* (Formicidae) Giant Carpenter Ant

délka 7–15 mm

Znaky Černý a červenohnědý mravenec. Jsou pro něj charakteristické velké složené oči a reletivně krátká zalomená tykadla.

Výskyt Dřevokazný mravenec se vyskytuje zejména v Kaskádovém pohoří v Britské Kolumbii a v Albertě. V jehličnatých lesích.

Zajímavosti I když tyto mravenci nedokážou na rozdíl od termitů pojídat dřevo, mohou napáchat značné škody. Zakládají velké, rozsáhlé soustavy chodeb v odumřelých dřevinách, aby založili obydlí pro mravenčí společenství (1b). Velká hnízda těchto dřevokazných mravenců se mohou

skládat z tisíců jedinců. V počátečním stadiu mravenčí společenství tvoří pouze královna, která se sama stará o dorost. Když dospějí první samičky, starají se o vajíčka a larvy a zvětšují hnízdo. Vydávají se hledat potravu. Když se vrátí do hnízda, potravu opět vydávají a nakrmí ji královnou. Tito mravenci žijí v trofalaktickém vztahu s mšicemi. Mravenci je zásobují, ochraňují a sbírají za to jimi vylučovanou medovinu. Tito mravenci přejímají i péči o potomky mšic. Pozdě na podzim se starají o vajíčka mšic a schovávají je na zimu ve svých chodbách. Příští jaro vynesou dřevokazní mravenci vajíčka opět ven a položí je na nové živné rostliny.

2 Svižník *Cicindela formosa* (Cicindelidae) Beautiful Tiger Beetle

délka 1,5–1,8 cm

Znaky Hlava, hrud a spodní strana těla je kovově tmavě bronzová s ojedinělými bílými chlupy; krovky jsou červenohnědě vzorkované, podél švu a postranního okraje krovky zeleně třpytivé. Tykadla a nohy jsou dlouhé, běhavé.

Výskyt Svižníci se vyskytují prakticky v celé Severní Americe. Najdeme je zejména na písčítých místech se sporym porostem.

Zajímavosti Svižníci jsou jako všichni střevlíkovití na svých dlouhých nohách

velmi rychlí, což dokládá i jejich český název. Zpravidla tyto živočichy potkáme jednotlivě, když loví malé hmyzy, který napadají svými silnými, srpkovitými čelistmi. Střevlíkovití jsou aktivní ve dne. V noci a za horkých dnů se většinou zahrabou do písku. Jejich larvy hloubí v zemi svislé chodby, ve kterých se zaháknou pomocí háčku na pátém zadečkovém článku. Potravu larev tvoří hmyz, který se příliš přiblíží k ústí chodby. Obytné chodby larev těmto živočichům později slouží jako kukelní komůrka.

3 Muchnička *Simulium* spp. (Simuliidae) Blackfly

délka 2–4 mm

Znaky Hrbatá, maličká muška. Hlava míří dolů, tělo je šedohnědé až černé, u jednoho druhu zářivě oranžové. Tykadla jsou tlustá, křídla průhledná až kouřově kalná.

Výskyt Muchničky se vyskytují v celé západní Kanadě a na Aljašce až po Severní ledový oceán. Nejhojnější jsou v blízkosti tekoucích vod v lesích, v horských oblastech a v tundře.

Zajímavosti Muchničky jsou především v létě kletbou severu. Postřík proti komárům sice ochrání před bodnutím, přesto je člověk často obklopen hustým

mrakem muchniček. Tito trapiči se dostanou do nosu, do uší a do očí. Jen síťka přes hlavu škýtá před těmito dotěrnými živočichy účinnou ochranu. Některé druhy přenášejí pro vodní ptáky smrtelnou nemoc, která má na svědomí polovinu všech úmrtí kachen, hus a labutí. Samičky nakladou svá vajíčka na kameny nebo listy na kraji rychlé tekoucí vody. Larvy při líhnutí spadnou do vody a přilepí se pomocí malé přísavky na zadečku na skály. Plně vyvinuté larvy se zakuklí v pupáriích. V mnohých vodních tocích pokrývají pupárie nesčetných larev kameny tak hustě, že vypadají jako porostlé mechem.

1 Modrásek argyrognomon *Lycaeides argyrognomon* (Lycaenidae) Northern Blue

délka 2,2–3,2 cm

Znaky Sameček modráška má líc křídel zářivě stříbřitě fialovomodrý s úzkým tmavým okrajem křídel. Samička má líc křídel šedohnědý s oranžovými očky podél lemu křídel. Rub křídel je šedý s řadou malých oranžovočerných oček poblíž lemu křídel.

Výskyt Modrásek argyrognomon se vyskytuje na rozsáhlém území od Aljašky

přes teritorium Yukon až po Britskou Kolumbii. Žije v chladných horských oblastech.

Zajímavosti V lesích na západě Severní Ameriky je málo motýlů s modrými křídly. Většinou jsou si svým zjevem velmi podobní, a proto je obtížné určit druh. Tohoto modráška turisté v Kaskádovém pohoří často vyplaší na bahnitých místech stezky ze země.

1

2 Bělopásek Lorquinův *Basilarchia lorquini* (Nymphalidae) Lorquin's Admiral

délka 5,7–7 cm

Znaky Bělopásek Lorquinův je menším bělopáskem. Líc křídel je hnědočerný, s pásem bílých skvrn. Přední křídla jsou v horní polovině lemu oranžová, na spodní straně se nachází složitý vzor z černých linií a pás bílých skvrn na oranžovém podkladě.

Výskyt Bělopásek Lorquinův se vyskytuje v jihozápadní Albertě a v jižní a centrální Britské Kolumbii. V říčních nížinách,

u jezer, na lesních okrajích a v parcích.

Zajímavosti Tento hojný bělopásek žije na západě Severní Ameriky a chybí pouze v nejvyšších horských polohách a v nejvlhčích pobřežních pásmech. Tito motýli nalétají téměř na všechno, co se dostane do jejich blízkosti. Ač to zní téměř neuvěřitelně, byli dokonce pozorováni, jak zaútočili na racka, který kroužil šest metrů nad nimi, a tak dlouho kolem něj poletovali, až uletěl.

2

3 Otakárek západní *Pterourus rutulus* (Papilionidae) Western Tiger Swallowtail

délka 7,0–9,8 cm

Znaky Rub a líc je citronově žlutý, černě žilhavý. Křídla jsou černě lemovaná. Na zadních křídlech má jednu nebo dvě oranžové skvrny a několik modrých poblíž ostruhy; ty pokračují v řadě na zadním lemu křídel.

Výskyt Otakárek západní se vyskytuje v Britské Kolumbii. Nejčastěji ho spatříme

v blízkosti vody v lesích, u stezek, v parcích a v zahradách.

Zajímavosti Tento druh otakárka patří k nejnápadnějším motýlům na západě amerického kontinentu. V suchých roklích se otakárči západní shromažďují ve velkém počtu v bahnitých loužích. Housenky se živí vrby, topoly, osikami a olšemi.

4

4 Monarcha stěhovavá *Danaus plexippus* (Danaiidae) Monarch

délka 8,8–10 cm

Znaky Křídla jsou u lemu černá nebo tmavě hnědá. Na křídlech má dvě řady oranžových nebo bílých, černě lemovaných skvrn a pruhů. Hlava a tělo jsou černé s bílými skvrnkami.

Výskyt Na jihu Britské Kolumbie a v Albertě. Na loukách, u silnic, v písčitých oblastech, všude tam, kde se daří klejchovitým rostlinám.

Zajímavosti Monarchy stěhovavé uletí na své cestě z Kanady do Mexika a zpět

3 000 kilometrů. Klejchovité rostliny produkují glykosidy, které mají hořkou chuť, způsobují nevolnost a ve vyšší koncentraci jsou dokonce jedovaté. Monarcha stěhovavá tuto rostlinu naopak využívá. Klade na ně svá vejce, housenky se živí těmito květinami a ukládají glykosidy ve svém těle. Po zakuklení se hořký jed nadále nachází ve tkáních těchto zvířat. Ve špičkách křídel jsou dokonce uloženy glykosidy. Proto jsou tyto motýli pro ptáky nepoživatelní.

1 Přeslička rolní *Equisetum arvense* (Equisetaceae) Common Horsetail

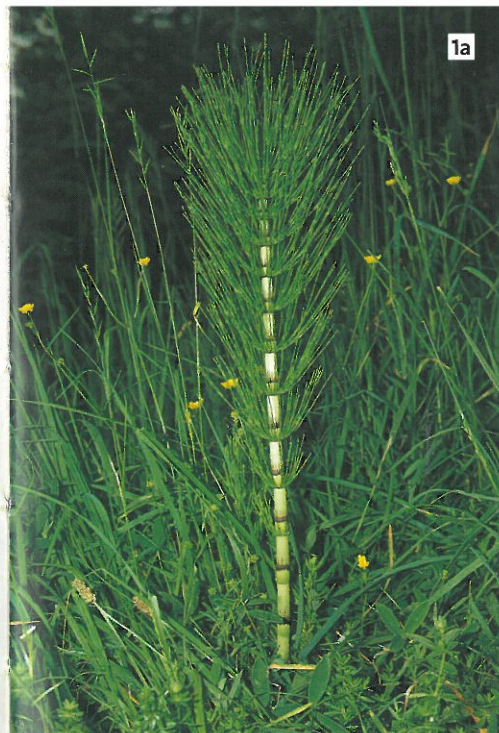
výška 70 cm, květen

Znaky Podzemní, plazivý oddenek, členěné, duté, rýhované lodyhy; fertilní a sterilní lodyhy mají rozdílnou podobu. Jarní plodné lodyhy jsou světle hnědé nebo načervenalé, více méně oblé, nevětvené, zakončené výtrusnicovým klasem, pochvy v přeslenech jsou hnědé. Letní sterilní lodyhy jsou bohatě přeslenitě větvené, rýhované.

Výskyt Přeslička rolní se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Roste na

nejrůznějších půdách ve vlhkých lesích nebo na loukách. Najdeme ji rovněž v močálech a rašeliništích, popřípadě ve vlhké tundře.

Zajímavosti Přesličky jsou žijícími fosiliemi, jejichž vrcholné období spadá do karbonu před 280 až 345 miliony let. Listy jsou u většiny současných přeslíček spojeny do bledých, trubkovitých obalů, zatímco fotosyntézu obstarává stonků. Výhony jsou bohaté na silikáty. Zvířata je proto pojídají jen zřídka.

2 Kapslovec americký *Lysichiton americanum* (Araceae) Yellow Skunk Cabbage

výška 30–150 cm, duben – červenec

Znaky Trvalka. Oddenek je hlízovitý, listové růžice s eliptickými nebo kopinatými listy. Listy až 1,5 metru dlouhé a 0,5 metru široké. Toulce žluté, palice obemknuté žlutým toulcem. Bobulové plody kapslovce amerického jsou zelené nebo červené v palci.

Výskyt Kapslovec americký se nachází na jižní Aljašce a u pobřeží Britské Kolum-

bie. V močálech, ve vlhkých lesích a na vlhkých loukách.

Zajímavosti Anglické jméno „skunkovo zelí“ se vztahuje k zápachu květů. Tímto zápachem jsou přilákány mouchy, které zajišťují opylování. Krátký masitý oddenek pojídají zvířata. Indiáni používají listy této rostliny k vystýlání košíků a zemních pecí. Tato rostlina se jedla pouze při nedostatku potravy.

3 Suchopýr úzkolistý *Eriophorum angustifolium* (Cyperaceae) Tall Cottongrass

výška až 80 cm, červen – srpen

Znaky Oddenek výběžkatý, lodyhy jednotlivé nebo v malých trsech, oblé. Listy na špičce trojboké, 2–6 milimetrů široké. Květy malé a nenápadné, oboupohlavné; několik klásků na jednom květenství. Nažka tmavě hnědá až černá, vejcovitá, 2–2,5 milimetrů velká, okvěti přeměněné s dlouhými bílými chlupy. Květenství má po od-

květu charakter hustého vlnatého chomáče.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě. V močálech, v mělkých rašeliništích, na vlhkých loukách, ve vlhké tundře.

Zajímavosti Lodyhy suchopýrů vyraší na jaře z podzemních, plazivých oddenků (rhizomů). Nápadný vlnatý chomáč vzniká teprve po odkvětu. Slouží k lepšímu šíření semen větrem.

4 Přestupka hroznovitá, smilacína *Smilacina racemosa* (Liliaceae) False Salmon Seal

výška 30–100 cm, březen – červenec

Znaky Trvalka. Oddenek tlustý a masitý, lodyha ztyčená nebo lehce sehnutá, nerozvětvená. Často roste ve skupinách. Listy jsou dvojřadé, eliptické, 7–20 centimetrů dlouhé. Výrazné souběžné žilky listů. Květy jsou krémové, ve dvojících hrozních, plody červenavé, 6 milimetrů velké bobule.

Výskyt Na nejzazším jihovýchodě Aljašky, dále pak v Britské Kolumbii a v

Albertě. Ve stinných, vlhkých lesích od výšky moře až po střední horské polohy.

Zajímavosti Bobule přestupky jsou jedlé. Gitkani, národ, který má své kmenové území mezi Prince Rupert a Smithers, kořeny vařili a pili vývar proti revmatu, bolestem zad a ledvinovým problémům. Nápoj kromě toho sloužil i jako projímadlo. Tato rostlina se používala i při léčení řezných ran. Kořen se nastrouhal a kašovitá hmota se nanášela na poškozenou část těla.

1 Pěknosenec velkoplodý, *Calochortus macrocarpus* (Liliaceae) Sagebrush Mariposa Lily

výška 20–50 cm, květen – srpen

Znaky Trvalka. Hlíza je hluboko v zemi, listy jsou střídané, dlouhé až 10 centimetrů, velmi úzké. Květy jsou široké 4–6 centimetrů, zvonkovité, bílé až fialové, v jednokvětém až trojkvětém okolíku.

Výskyt Pěknosenec velkoplodý se vyskytuje v jižní Britské Kolumbii. Roste v řídkých lesích a suchých travinných biomech.

2 Sucholist tuhý, „medvědí tráva“ *Xerophyllum tenax* (Liliaceae) Common Beargrass

výška 150 cm, květen – srpen

Znaky Trvalka. Oddenek krátký a tlustý, listy u báze lodyhy trávovité, tvrdé, drátovité, dlouhé až 90 centimetrů, stálezelené, v mnoholisté růžici. Horní lodyžní listy se směrem ke květenství zmenšují. Květy sucholistu tuhého jsou malé a bílé, v hustých, na počátku doby rozkvetu nahloučených hroznech.

Výskyt V Britské Kolumbii a v západní Albertě. V otevřených lesích na pasekách a na horských loukách.

Zajímavosti Indiáni vyrábějí z listů

sucholistu tuhého různé klobouky, přehozy a košíky. Kořen se jedl opražený. Německé a anglické lidové jméno „medvědí tráva“ se vztahuje k pozorování, že na jaře patří šťavnaté listy k jídelníčku medvědů. V suchých horských oblastech, jako například na východní straně Skalnatých hor, je tato rostlina velmi hojná. Protože některé populace kvetou nepravidelně vždy jednou za několik let, mohou se jedno léto jevit celé horské louky jakoby kroupené od sucholistů, zatímco následující rok určují ráz krajiny jiné květiny.

3 Řebčík kamčatský *Fritillaria camschatcensis* (Liliaceae) Kamtchatka Lily

výška až 60 cm, únor – červen

Znaky Trvalka. Listy ve dvou až třech, pěti- až desetilistých přeslenech, celokrajné, kopinaté, dlouhé až osm centimetrů. Květy řebčíku kamčatského jsou bronzové až hnědé, zvonkovité, nicí, velké tři centimetry. Většinou jsou po několika těsně nahloučené.

Výskyt Řebčík kamčatský se vyskytuje na jižní Aljašce a na pobřeží Britské

Kolumbie. Ve vlhkých oblastech podél pobřeží.

Zajímavosti Téměř všechny indiánské kmeny, Aleuti i Eskymáci Yup'ik hlízy řebčíku sbírali, vařili a jedli. Ještě dnes existují domorodci, kteří tyto hlízy vyhrabávají a připravují z nich pokrm. Květy opylují mouchy, které jsou přilákány barvou kalichu a pachem květu po rozkládajícím se mase.

4 Kamas sličný, zigadenus sličný *Zigadenus elegans* (Liliaceae) Elegant Death Camas

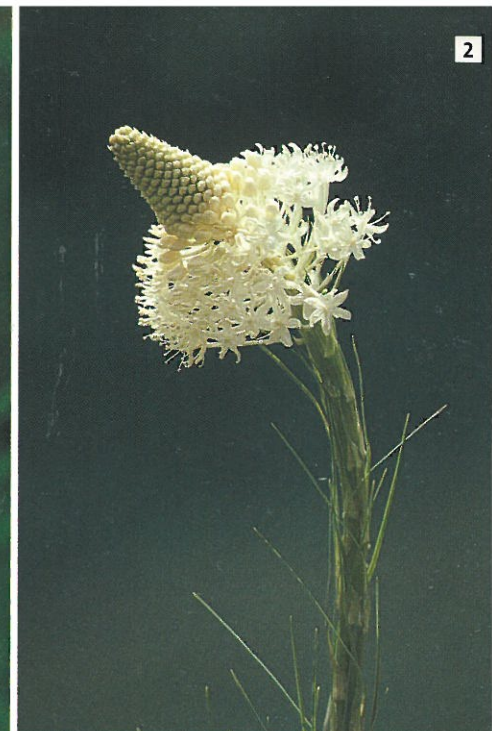
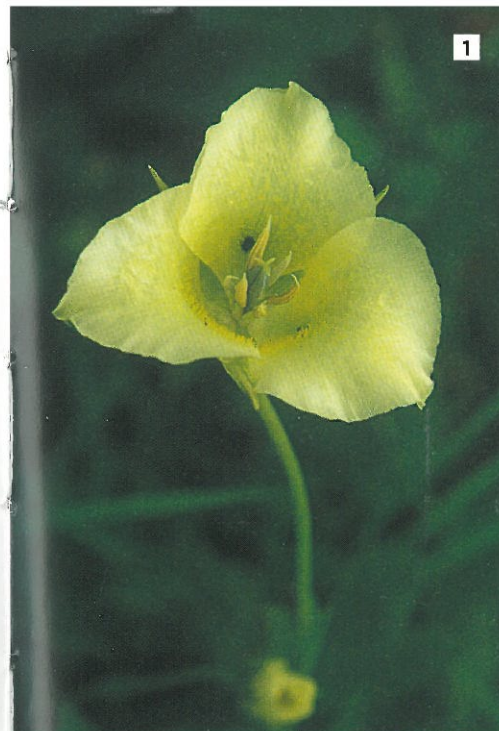
výška až 70 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka. Listy čárkovité, dlouhé 15–30 centimetrů, bledě zelené. Květy velké dva centimetry, krémové, zelená skvrna u báze korunovité zbarvených kališních lístků, v hroznech.

Výskyt Kamas sličný se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě, s výjimkou jihozápadní Aljašky a pobřeží. Najdeme ho v řídkých lesích, na vřesovištích, na horských loukách.

Zajímavosti Kamas sličný kvete na

Aljašce ještě ve výšce 2000 m n. m. Obsahuje jedovatý alkaloid zigadenin, který způsobuje nevolnost, snížení tělesné teploty a dýchací potíže. Zigadenus patří k nejznámějším rostlinám na západě kontinentu. Po pozření této rostliny dochází pravidelně k úhynu dobytka. I indiáni a staří osadníci museli někdy zaplatit životem za to, že si hlízu zigadenu spletli s jedlým **ladoníkem** (*Camassia quamash*). Syrová hlíza a listy zigadenu zanechávají pálivou chuť na jazyku.

1 Kalypso hlíznatá *Calypso bulbosa* (Orchidaceae) Calypso nebo Fairy Slipper

výška až 20 cm, březen – červenec

znaky Trvalka. Hliza podlouhlá; listy jednotlivé, tmavě zelené, dlouhé 3–6 centimetrů, v přízemní růžici. Jednotlivé květy na špičce vzpřímeného stonku; květ purpurový, velký tři centimetry, horní tři okvětní lístky kopinaté, dolní dva tvoří široký pysk.

Výskyt Na Aljašce ve chráněných polohách na obou stranách Aljašských hor, v Severozápadních teritoriích na východ od pohoří Mackenzie, dále pak v Britské Kolumbii a v Albertě. Ve stinných, vlhkých lesích.

Zajímavosti Nádherná a voňavá malá orchidej stále více mizí z osídlených oblastí, protože příliš mnoho milovníků přírody podlehne jejímu kouzlu a utrhně ji. I navýsost opatrné vyjmutí z půdy má většinou za následek, že se utrhnou jemné kořínky této rostliny. Zpravidla tato orchidej pokus o přesazení do vlastní zahrádky nebo do květináče nepřežije. Svě jméno obdržela na počest nymfy Kalypso, dcery Atlase z Homérovy *Odyseje*. Odysseus objevil Kalypso ukrytou v lesích Ogyasu, po svém ztroskotání na tomto ostrově.

1

2 Vemeník severní *Platanthera hyperborea* (Orchidaceae) Northern Green Bog Orchid

výška až 35 cm, červen – červenec

znaky Stonek silný, listy střídavé, kopinaté, dlouhé až 15 centimetrů. Květy malé, žlutozelené, po pěti až třiceti v jednom klasu.

Výskyt Vemeník severní se vyskytuje na východní Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na pobřeží v Arktidě. Roste

v rašelinistích a na vlhkých loukách.

Zajímavosti V západní Kanadě a na Aljašce se vyskytuje několik orchidejí rodu *Platanthera*. Všechny mají malé, bílé až žlutozelenavé květy, které rostou na vzpřímené lodyze v klasech. Kališní lístky často odstávají, korunní lístky jsou naopak přilbovitě.

2

3 Rdesno kanadské, hadí kořen kanadský *Polygonum bistortoides* = *Persicaria bistortoides* (Polygonaceae) Bistort

výška 20–70 cm, květen – srpen

znaky Rdesno kanadské je trvalka. Lodyha nerozvětvená, červenavá, s kopinatými listy v přízemní růžici. Báze listu tvoří hnědavou pochvu, která obemyká lodyhu. Květy jsou bílé až růžové, pouze šest milimetrů velké, v hustých, 2–5 centimetrů dlouhých a dva centimetry tlustých lichoklasech.

Výskyt Rdesno kanadské se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na vlh-

kých horských loukách, u potoků, v tundře.

Zajímavosti Hadí kořen kanadský je jednou z nejhojnějších horských květin. Na některých loukách tato květina naprosto určuje jejich vzhled. Některé indiánské kmeny používaly tento silný kořen jako potravinu. I mladé listy lze syrové nebo vařené jíst. Tato rostlina má přetočený, mnohonásobně pokroucený oddenek, kterému hadí kořen vděčí za své vědecké, i české jméno.

3

4 Šťoviček dvoubližný *Oxyria digyna* (Polygonaceae) Mountain Sorrel

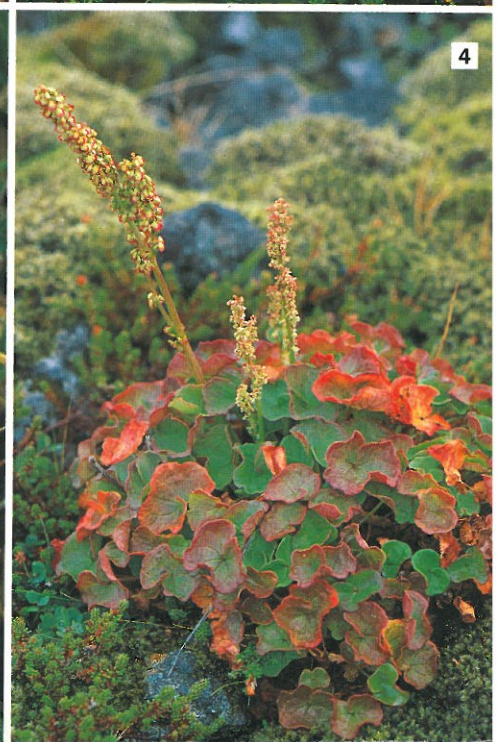
výška až 60 cm, červenec – začátek srpna

znaky Trvalka. Vcelodýžná bylina s převážně přízemními listy ve tvaru ledviny s dlouhým řapíkem. Květy červenavé nebo zelené, velké dva milimetry, v hustých klasech, dlouhých až 20 centimetrů.

Výskyt Šťoviček dvoubližný se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě, nevyskytuje se v Severozápadních teritoriích na východ od pohoří Mackenzie. Roste na

vlhkých stanovištích v horách a v tundře.

Zajímavosti Listy lze konzumovat za syrova, kořen však nikoliv. Chutnají však – jak napovídá již jméno – velmi kyselé. Chuť je dána vysokým podílem kyseliny šťavelové. I latinské jméno odráží chuťové vlastnosti této rostliny. *Oxyria* znamená „kyselá“. Na výletech jsou tyto listy vhodné pro utišení žízně, neboť podněcují vytváření slin.

4

1 Batolka kopinatá, klaytonie *Claytonia lanceolata* (Portulacaceae) Spring Beauty

výška 5–20 cm, duben – červenec

znaky Trvalka. Hluboká hlíza ve velikosti hliněnky. Jeden pár listů v polovině výšky lodyhy, kopinatých, dlouhých 2–8 centimetrů; většinou i pár přízemních listů, které v době květu uvadnou. Květ bílý nebo jemně růžový, často má růžové žilky na okvětních lístcích, velký 6–20 centimetrů.

Výskyt V jižní Britské Kolumbii. Na vlhkých loukách, v blízkosti zvějí, na hor-

ských svazích až do vysokých poloh.

Zajímavosti Batolka patří k nejkrásnějším květinám, které jaro v horách návštěvníkům nabízí. Indiáni v jižní Britské Kolumbii tuto rostlinu intenzivně využívali. Hlízy se sbíraly od konce května do konce června a jedly se syrové nebo vařené (jako brambory). Kromě toho se skladovaly jako zásoba na zimu, a to jak syrové, tak vařené nebo sušené. Podle batolky je pojmenována hora Potato v oblasti Chilcotinů.

2 Levízie vytrvalá, hořkavička *Lewisia rediviva* (Portulacaceae) Bitterroot

výška 1,3–5 cm, květen – červen

znaky Trvalka. Malá rostlina, téměř úplně bez stonku s poměrně velkým květem. Listy v přízemní růžici, masité, dlouhé až pět centimetrů, usychají před dobou rozkvetu. Květ levízie vytrvalé je tmavě růžový, dlouhý 4–6,5 centimetrů, 12–18 okvětních lístků, 6–8 lístků vnějšího kalichu, 30–50 tyčinek.

Výskyt Levízie vytrvalá se vyskytuje v jižní Britské Kolumbii. Na slunných mís-

tech v borovicových lesích a v travinných biomech.

Zajímavosti Levízie vytrvalá je dobře přizpůsobena suchým stanovištím. Na jaře, když roztaje sníh a v půdě je ještě dostatek vláhy, se objeví listy. Levízie vytrvalá naplní při fotosyntéze zásobní látky kořenů, spotřebované v zimě. Na začátku května listy úplně zmizí. Nyní rostlina rozkvetá, aniž by byl vidět jediný zelený list.

3 Kuřička arktická *Minuartia arctica* (Caryophyllaceae) Arctic Sandwort

výška 1–5 cm, červen – začátek července

znaky Polštářová trvalka. Přízemní listy čárkovité, lodyžní listy kratší a tlustší, okraj listů chlupatý. Květy jednotlivé, velké 6–7 milimetrů, bílé až růžové.

Výskyt Na celé Aljašce s výjimkou jiho-východu, kromě toho v Kanadě v západních oblastech teritoria Yukon. Najdeme ji na suchých horských hřebenech, na ka-

menitých svazích a v suché tundře.

Zajímavosti Kuřičky tvoří mechovité polštáře. Tato rostlina se takto málo vystavuje větru a vytváří v polštáři mikroklima, ve kterém jsou teploty zřetelně vyšší než v okolí. Fotosyntéza se tudíž může odehrávat s větší efektivitou i při poměrně nízkých teplotách okolí a ztráta vody je menší.

4 Silenka bezlodyžná *Silene acaulis* (Caryophyllaceae) Moss Campion

výška 1–5 cm, červen – srpen

znaky Hustá kulovitá polštářová trvalka. Lodyha je hustě olistěná, listy jsou vstřícné, světle zelené, čárkovité, dlouhé 5–15 milimetrů. Květy jednotlivé, s krátkým stonkem, velké 6–10 milimetrů, růžové, semeník je srostlý ze tří plodolistů; pět korunních lístků, široká horní část je zevně rýhovaná.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě. Na písčitéch půdách a v horách nad hranici stromového porostu, v tundře.

Zajímavosti Silenka bezlodyžná je rozšířena po celé severní polokouli. Se silenkou si můžeme splést několik jiných polštářových rostlin s růžovými květy. K nim patří mj. několik druhů plamenek. U plamenky jsou však korunní lístky srostlé do trubky. Dost často dochází k záměně silenky bezlodyžné s **lomikamenem vstřícnolistým** (*Saxifraga oppositifolia*). Eliptické listy a existence pouze dvou plodolistů v semeníku však umožňují jednoznačné určení tohoto druhu.

1

2

3

4

1 Oměj stračkolistý *Aconitum delphinifolium* (Ranunculaceae) Monkshood

výška 10–120 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka. Oddenek hnědý, řepovitý, lodyha silná, listy střídavé, dlaniť členěné, jednotlivé úseky hluboce laločnaté a zubaté, neochlupené. Vrchní okvětní lístek příblovitý.

Výskyt Oměj stračkolistý se vyskytuje na rozsáhlém území od Aljašky přes teritorium Yukon a západ Severozápadních teritorií až do severní Britské Kolumbie a Alberta. Roste ve vlhkých, řídkých lesích, na horských loukách a v tundře.

Zajímavosti Velikost oměje závisí na půdě a na klimatických podmínkách.

V alpinských oblastech, na větrných místech tato trvalka stěží dosahuje výšky deseti centimetrů a má většinou pouze jeden květ. V údolí může oproti tomu dorůst výšky více než jednoho metru a mít až deset květů. Všechny části oměje jsou prudce jedovaté. Stejně jako stračka sívá patří k hlavním viníkům při otravách dobytka. Lodyha oměje totiž obsahuje akonitin, který ochromuje nervovou soustavu a snižuje tělesnou teplotu a krevní tlak. Některé druhy omějů se používají ve farmaceutickém průmyslu pro výrobu řady léků.

2 Stračka sívá *Delphinium glaucum* (Ranunculaceae) Larkspur

výška 50–200 cm, červen – začátek srpna

Znaky Trvalka. Listy střídavé, dlaniťodilné se zubatými úkrojkami. Květy v úzkých klasovitých hrozních, spodní listy velké, vrchní redukované; květy tmavě fialově modré; pět okvětních lístků, vrchní srostlé v dlouhou ostruhu mířící dozadu.

Výskyt Stračka sívá se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě, v jižní Kanadě převážně ve vnitrozemí ve vysokých polohách, nevyskytuje se v Arktidě. Na vlhkých stanovištích, v lesích a na horských loukách.

Zajímavosti Tato květina je opylována motýly a čmeláky. Plod a měchýřek je jedovatý. To samé platí i pro ostatní části této rostliny a pro jiné druhy straček.

Ačkoliv je tato květina oblíbená u zahrádkářů, pro chovatele dobytka je zlým snem. Ze všech planě rostoucích květin severní Ameriky jsou stračky po kozincích nejčastěji zodpovědné za otravy dobytka. U člověka způsobují bolesti podbřišku a nevolnost. Po příliš vysoké dávce může dojít k smrti udušením. Zdravotní následky má na svědomí především barvivo květů – delfinin. Všichni představitelé čeledi pryskyřníkovitých (Ranunculaceae) obsahují chemické látky, které mohou způsobit vyrážky, puchýřky na kůži a záněty hrtanu. U některých představitelů této čeledi se však jedovaté látky vypaří při sušení rostliny. Účinek pak natolik poleví, že je lze považovat za nejedovaté.

3 Orlíček úhledný *Aquilegia formosa* (Ranunculaceae) Western Columbine

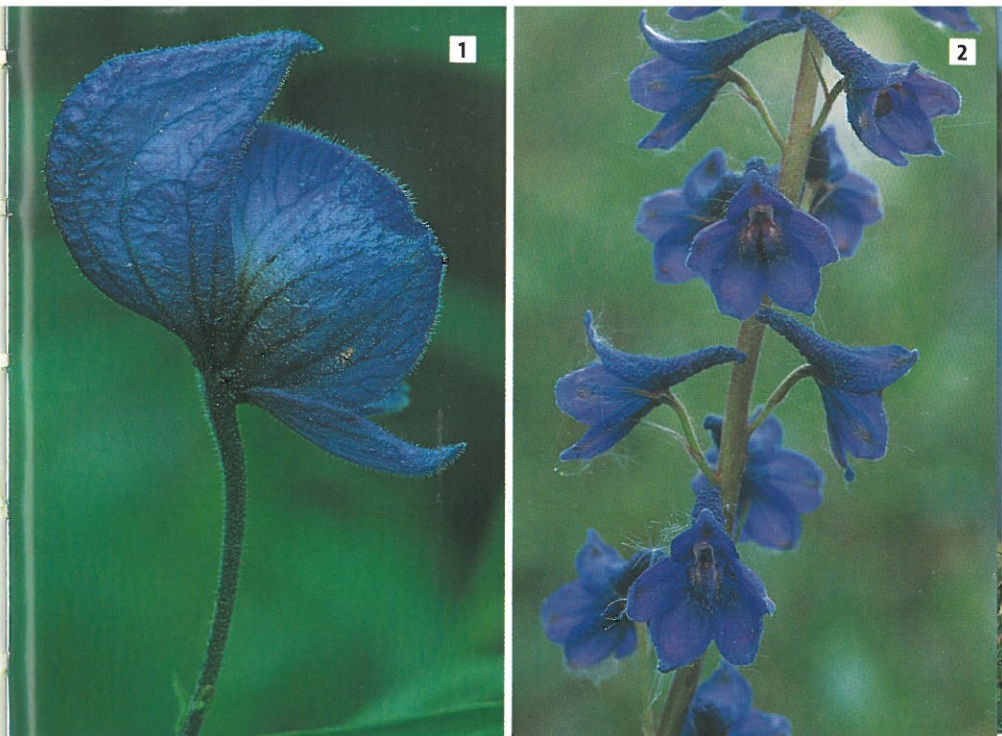

výška 15–90 cm, květen – srpen

Znaky Trvalka s křivým kořenem. Lodyha v květenství lehce chlupatá, listy převážně přízemní, dvakrát trojčetné, dlouhé dva až čtyři centimetry. Květy červené a žluté, velké pět centimetrů, s pěti rovnými, červenými ostruhami.

Výskyt Od jižní Aljašky přes jižní oblasti teritoria Yukon do Britské Kolumbie a do západní Alberta. Na vlhkých, slunných až částečně stinných stanovištích; na loukách, na skalnatých svazích, v řídkých lesích od nížin až po hranici stromového porostu.

Zajímavosti Orlíčky jsou velmi přitažlivé pro kolibříky a motýly. Haidové na ostrovech královny Charlotty na Islandu ji nazývají „červenou deštovou květinou“. Děti byly napomínány, aby ji netrhaly, protože by jinak začalo pršet. V léčitelství původních obyvatel Ameriky hraje orlíček jen podřadnou roli. Některé kmeny používají části této rostliny při přípravě prostředků proti průjmu, bolestem údy a závratí. Například indiáni Qui rozmělnili orlíčky kamenem a mléčnou kaší nanášeli na poraněná místa, aby podporovali vytváření jizev.

1 Rozchodník celolistý *Sedum integrifolium* (Crassulaceae) Roseroot

výška 5–20 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka. Oddenek masitý, lodyha často červenavá, listy střídavé, vejčité až podlouhlé, zubaté až celokrajné, dlouhé 0,5–4 centimetry, zelené až růžové. Květy většinou tmavě červené, zřídka žluté, v hustých vrcholících květenstvích, velké 2–4 milimetry.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě, nevyskytuje se na východ od pohoří Mackenzie a v Severozápadních teritori-

ích. Otevřená stanoviště v horách, v tundře.

Zajímavosti Původní obyvatelé Aljašky jedí masité listy a mladé výhonky syrové nebo vařené. Jedno jídlo se skládá z vařeného oddenku smíchaného s mrozím nebo jiným tukem. Tato rostlina se sbírá před rozkvetem, neboť během léta jí přibývá na hořkosti. Indiáni kmene Athabaska používají vývar z rozchodníku k léčení bolestí v krku a nemoci z nachlazení.

2 Mák laponský, mák arktický *Papaver radicum* nebo *Papaver lapponicum* (Papaveraceae) Arctic Poppy

výška 15–25 cm, polovina června – srpen

Znaky Chlupatá růžicová trvalka. Bílá nebo žlutá mléčná tekutina. Listy přizemní, peřenoklanné až peřenosečné. Květy sytě žluté, velké dva až čtyři centimetry, miskovité.

Výskyt Mák laponský se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Roste

v písčité půdě v tundře, na horských loukách.

Zajímavosti Mák laponský nalezneme pod různými vědeckými názvy: *Papaver radicum*, *P. lapponicum* a *P. kluanensis*. Rozdílné názory systematiků spočívají v rozdílném hodnocení regionálních odchylek ve vzhledu těchto květů.

3 Lomikámen vstřícnolistý *Saxifraga oppositifolia* (Saxifragaceae) Purple Mountain Saxifrage

výška 1–5 cm, červen – srpen

Znaky Nizká, hustá polštářová trvalka. Poléhavé výhonky, listy vstřícné, modrozelené, drobné, velké jen dva až čtyři milimetry, kopinaté až obvejčité, u báze chlupaté, s jedním až pěti vápennými jamkami. Květy jednotlivé, fialové až sytě purpurové, přisedlé, veliké 10–20 milimetrů, dva plodolisty.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na vlhkých kamenitých svazích, ve skalních štěrbinách, na horských hřebenech; na jihu ve vysokohorských polohách, na Aljašce i na úrovni hladiny moře.

Zajímavosti Červené zbarvení lomikámenu vstřícnolistého je neobvyklé pro zástupce rodu rostlin, ve kterém jinak převládají bílé a žluté květy. Tato rostlina se podobá silence bezlodyžné (*Silene acaulis*), liší se však od ní tím, že má tři plodolisty. Jméno lomikámen odráží dříve velmi rozšířenou lidovou pověru, že tyto rostliny dokážou prorazit skály, na kterých rostou. Tato pověra vedla k tomu, že se tyto rostliny sbíraly, strouhaly a podávaly osobám, které trpěly žlučovými kameny. Kořenu lomikámenu se kromě toho připisovala schopnost mírnit bolesti zubů.

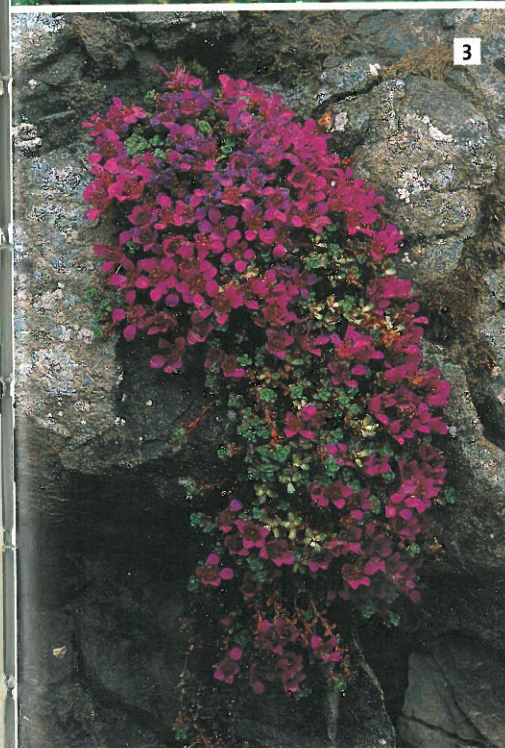
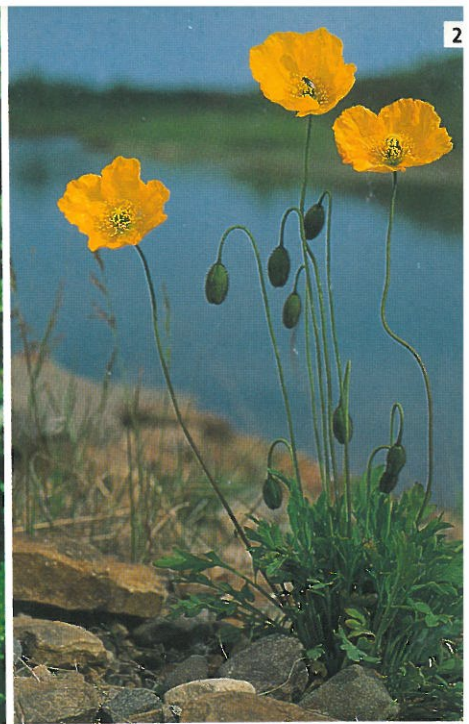
4 Boykinie Richardsonova *Boykinia richardsonii* (Saxifragaceae) Alaska Boykinia nebo Bear Flower

výška 75 cm, červenec – srpen

Znaky Trvalka. Lodyha chlupatá, přizemní listy velké, s dlouhými řapíky, ledvinité, zubaté. Květy bílé, dlouhé až 2,5 centimetrů, na dlouhém hroznu.

Výskyt Na Aljašce a v sousedících oblastech teritoria Yukon. V subalpínských lesích, na loukách v tundře, u vodních toků, až do výšky 1 800 m n. m.

Zajímavosti Medvědi grizzly boykinii Richardsonovu jako jednu z mála velkolistých, jedlých rostlin s velkou oblibou pojídají. Zejména v období jara patří k oblíbeným živým rostlinám těchto zvířat. Boykinie Richardsonova byla pojmenována na počest Doktora Samuela Boykina (1786–1848), významného přírodovědce z amerického státu Georgia.

1 Ostružník vznešený *Rubus spectabilis* (Rosaceae) Salmonberry

výška až 4 m, březen – červenec

Znaky Trvalka až dřevina se vzpřímenými nebo sehnutými, dřevnatějícími stonky. Větve dvouleté, slabě porostlé ostny, kůra zlatohnědá; oddenek rozvětvený. Listy střídavé, trojčetné; lístky vejčité, zubaté. Květy růžové až tmavě červené, velké 2,5–4 centimetry, jednotlivé nebo po několika na krátkých větvích. Ostružina je žlutá až červenavá.

Výskyt Ostružník vznešený se vyskytuje na jižní Aljašce a u pobřeží Britské Kolumbie. Roste ve vlhkých lesích, u vodních toků, v lavinových korytech. Od mořs-

kého pobřeží až po středně vysoké horské polohy.

Zajímavosti Na vlhkých, slunných svazích vytváří ostružník vznešený téměř nepronikatelná houšti. Ostružiny jsou jedlé. Hodnocení jejich chuti se ale pohybuje v rozmezí od fádni až po vynikající. Indiáni jedli jak výhonky, tak i plody. Nasládlé mladé výhonky se loupaly a jedly se syrové. Plody sloužily často jako příloha k lososovým pokrmům. Některé kmeny je míchaly se sušenými lososími jikrami. Tyto ostružiny dozrávají mezi prvními. Některé lze trhat již v květnu.

2 Mochnovce křovitý *Potentilla fruticosa*, syn. *Dasiphora fruticosa* (Rosaceae)

Shrubby Cinquefoil

výška 15–90 cm, červen – srpen

Znaky Opadavý keř, bohatě rozvětvený. Listy pěti až sedmičetné zpeřené; lístky dlouhé 1,3–2 centimetrů, podlouhlé až eliptické, celokrajné, chlupaté. Květ žlutý, 1,6–2,4 centimetrů velký, jednotlivé nebo po několika.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní

Kanadě. Jak na suchých, tak i na vlhkých stanovištích, v řídkých lesích, v travinných biomech, ve vlhkých oblastech až po vysoké horské polohy.

Zajímavosti Tento keř je velmi rozšířený na západě kontinentu. Díky své toleranci vůči různým půdním podmínkám je mochnovce křovitý oblíbenou zahradní rostlinou.

3 Kuklík trojkvětý *Geum triflorum* (Rosaceae) Prairie Smoke, Purple Avens nebo Old Man's Whiskers

výška až 40 cm, duben – srpen

Znaky Trvalka. Lodyha červenavá, chlupatá, listy převážně přizemní, dlouhé 3 až 15 centimetrů, zpeřené; lístky hluboce zubaté. Květy růžové až červené, velké 1,5 centimetrů, nicí. Plod je nažka s chlupatým přívěskem.

Výskyt V jižní Britské Kolumbii a v Albertě. Od otevřených travinných biotů až po horské louky.

Zajímavosti Po opylení se zvonkovité květy kuklíku trojkvětého napřímí a na nažkách začínou růst chlupy. Ty slouží k šíření nažek větrem nebo nějakým zvířetem, které se o tuto rostlinu otře a na jehož srsti se chlupy zachytí. O kořenech některých druhů kuklíků se v lidovém léčitelství říkalo, že prý dokážou zahnat ďábla, zlé duchy, jedovaté hady a divoké bestie.

4 Dryádka osmiplátečná *Dryas octopetala* (Rosaceae) Mountain Aven

výška 5–25 cm, červen – srpen

Znaky Zakrslý keřík tvořící koberec. Stálezelený; listy kopinaté, dlouhé tři centimetry, zubaté, s řapíkem, svrchu tmavě zelené, zespodu bíle plstnaté. Květy jednotlivé, bílé, velké 2,5 centimetrů, s 8–10 korunními lístky; mnoho tyčinek. Plod má dlouhé přívěsky; souplodí je vlnaté.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na otevřených, často skalnatých

stanovištích od středních poloh až nad hranici stromového porostu, v suché tundře.

Zajímavosti Dryádka často vytváří malá rostlinná společenstva s trpasličími vrbami. Tato rostlina patří k nejdůležitějším živným rostlinám ovčí aljašských. Patří k pozdě kvetoucím rostlinám, jejichž květ se rozvine až dlouho poté, co sněh už dávno zmizel a země vyschla. Jméno *Dryas* pochází z řečtiny a znamená „lesní nymfa“ (dryáda).

1 Krvavec kanadský *Sanguisorba canadensis* (Rosaceae) Sitka Burnet

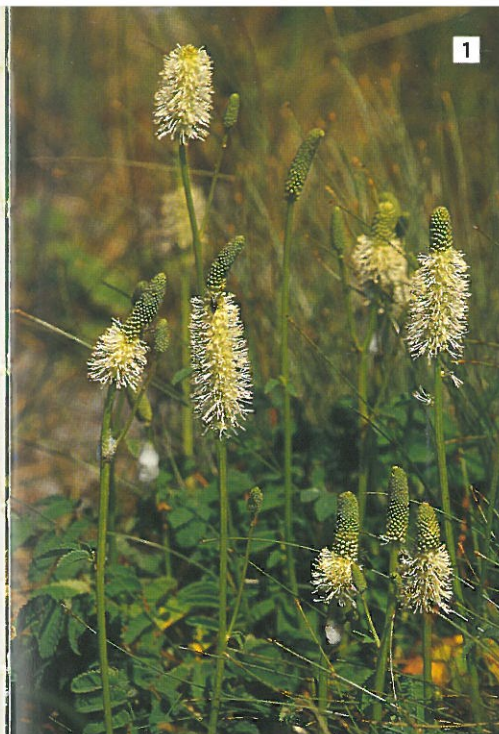
výška 25–100 cm, červen – červenec

Znaky Lysá trvalka. Listy převážně přízemní, dlouhé 10–30 centimetrů, devíti až sedmnáctičetné, lichozpeřené; lístky vejčité, hrubě zubaté; palisty blanité. Jeden až tři zakrňlé listy na lodyze. Květy jsou zelenavě bílé až krémové, malé, početné, v hustých, prodloužených, 4–7 centimetrů dlouhých klasech.

Výskyt Od jižní a centrální Aljašky přes jihozápadní oblasti teritoria Yukon až do

Britské Kolumbie. Na vlhkých stanovištích jako jsou rašeliníště, močály nebo vlhké louky.

Zajímavosti Krvavec kanadský je veden i pod synonymy *S. sitchensis* a *S. stipulata*. Přírodní léčitelé doporučují používat listy k přípravě bylinného čaje. Může pomoci při útlavici. Vědecký název *Sanguisorba* se vztahuje na schopnost zastavovat krvácení, která je této rostlině přisuzována.

1

2 Vlčí bob arktický *Lupinus arcticus* (Fabaceae) Arctic Lupine

výška až 60 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka. Několik chlupatých štíhlých lodyh vyrůstajících z jednoho rozvětveného oddenku. Listy převážně přízemní, šesti až osmidílné, dlanitě zpeřené; lístky dlouhé až pět centimetrů. Květy modravé, velké až dva centimetry, početné, uspořádané do hroznů.

Výskyt Vlčí bob arktický se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na jihozápadní Aljašce. Roste na

otevřených stanovištích ve všech vysokých polohách.

Zajímavosti Nejstarší semeno vlčího bobu arktického bylo objeveno ve zmrzlé noře lumíka v roce 1967. Jeho stáří bylo odhadnuto na 10 000 let. Semeno vyklíčilo během 48 hodin, poté co bylo vyseto do půdy. Původně se předpokládalo, že vlčí boby pohlcují živiny půdy. Rostou sice na půdách chudých na živiny, jejich obsah živin však ve skutečnosti nesnižují.

2

3 Kozinec okolkatý *Astragalus umbellatus* (Fabaceae) Arctic Milk Vetch

výška až 20 cm, červen – červenec

Znaky Trvalka. Lodyha vyrůstá z vodorovného kořenu. Listy střídavé, sedmi až jedenáctičetné lichozpeřené; lístky vejčité, zespořu chlupaté. Květy malé, žlutavé, ve volných hroznech; kalich zelenožlutý a chlupatý. Plod je černě chlupatý lusk.

Výskyt Kozinec okolkatý se vyskytuje na Aljašce, kromě jižní Aljašky a teritoria Yukon. Roste na kamenitých svazích, na

horských loukách, v tundře.

Zajímavosti Kořen kozince okolkatého je jedlý a obyvatelé Sibíře ho používají jako potravinu. Mnohé kozince jsou však prudce jedovaté a jsou nejčastější příčinou otrav dobytka. Tato rostlina způsobuje takzvanou nemoc loco. Příznaky tohoto onemocnění jsou záchvaty slabosti, špatná koordinace, svalový třes a částečné ochrnutí.

3

4 Kopyšník alpský *Hedysarum alpinum* (Fabaceae) Eskimo Potato

výška až 60 cm, květen – červenec

Znaky Trvalka. Listy patnácti- až dvacetičetné, lichozpeřené; lístky dlouhé až 2,5 centimetrů, vejčité až eliptické. Květy fialově červené, velké až dva centimetry, v hroznech na dlouhých stopkách. Luštěnina.

Výskyt Od Aljašky přes teritorium Yukon a Severozápadní teritoria až do Britské Kolumbie a Alberta; nevyskytuje se u pobřeží a na jihu a jihozápadě Britské

Kolumbie. Na skalnatých svazích ve smrkových lesích, na štěrkových nánosích.

Zajímavosti Kořeny a stonek kopyšníku jedli indiáni jak syrové, tak i vařené. Kopyšníky se podobají **vikvím** (*Vicia* spp.). Ty však mají jako popínavé trvalky na zpeřených listech místo koncového lístku většinou úponku. Pokud chceme takovou rostlinu jíst, měli bychom dbát na tento znak, neboť se ukázalo, že několik druhů vikví je jedovatých.

4

1 Vrbovka širokolistá *Epilobium latifolium* (Onagraceae) River Beauty

výška 5–40 cm, červen – srpen

Znaky Plazivá trvalka s mnoha lodyhami; báze lodyhy je silná, dřevnatějící a šedě chlupatá. Spodní listy lodyhy jsou vstřícné, horní střídavé, listy vejčité až eliptické, dlouhé jeden až osm centimetrů, téměř přisedlé, celokrajné nebo slabě zubaté. Květy velké asi tři až šest centimetrů, čtyři kališní listy, čtyři korunní list-

ky, ve volných hroznech. Plod tři až deset centimetrů dlouhá tobolka.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na písčitých, kamenitých stanovištích jako jsou říční písečné nánosy, na okrajích silnic a v sušších vyšších polohách, často na hromadách sutě.

Zajímavosti Indiáni jedí mladé listy syrové nebo vařené.

2 Vrbka úzkolistá *Chamerion angustifolium*, syn. *Epilobium angustifolium* (Onagraceae) Fireweed

výška 60–140 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka s více lodyhami. Listy střídavé, kopinaté, dlouhé pět až dvacet centimetrů, celokrajné. Květy růžově purpurové, velké dva až čtyři centimetry, v dlouhých hroznech. Plod dlouhá, červená tobolka.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Roste na lesních pasekách, na skládkách dříví, podél vodních toků, na lesních spáleništích.

Zajímavosti Haidové používali vnější

vlákna lodyh k výrobě provazů, které byly používány především pro síť na ryby. Jiné kmeny sbíraly dlouhé chlupy semen, přidali k nim vlnu horských koz a tkali z nich přikrývky a přehozy. Kromě toho sloužily vrby jako potrava. Na jaře se sbíraly stonky a jedla se dřeň. Listy vrby jsou rovněž bohaté na vitamín C a hodí se k přípravě čajů. Tyto květiny produkují velké množství nektaru. Včelaři, kteří umisťují své úly strategicky do blízkosti těchto rostlin, jsou odměněni vynikajícím medem.

3 Kakost vlnatokvětý *Geranium erianthum* (Geraniaceae) Northern Geranium

výška 30–80 cm, červen – začátek srpna

Znaky Chlupaté trvalky. Oddenek tlustý, báze lodyhy dřevnatějící. Listy vstřícné, dlaniť členěné, některé úkrojky zubaté; přizemní listy s dlouhými řapíky, lodyžní listy přisedlé. Květy červeně fialové, s krátkými stopkami, korunní listy dvakrát tak dlouhé jako chlupaté kališní listy. Jeden až tři květy v každém květenství.

Výskyt Na jižní Aljašce. Ve vlhkých, řídkých lesích, na loukách, v lavinových korytech, na okrajích silnic.

Zajímavosti V jihozápadní Britské Kolumbii je velice rozšířený dovezený evropský kakost měkký (*Geranium molle*). Tato rostlina má růžové květy, dosahuje výšky až 40 centimetrů a má dlouhou chlupatou lodyhu.

4 Shepherdie kanadská *Shepherdia canadensis* (Elaeagnaceae) Soapberry

výška 1–2 m, konec května – červen

Znaky Dvoudomý keř. Větvě hnědavé, mladé větévky mají červenohnědé skvrny. Listy vstřícné, dlouhé dva až šest centimetrů, vejčité, svrhu tmavě zelené, zespodu plstnaté bílé. Květy žlutohnědé, velké jeden až dva milimetry, nenápadné, ve skupinách na větévkách. Doba rozkvetu před rozvinutím listů.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě; chybí na mnoha místech na pobřeží. V řídkých lesích, na šterkových nánosech.

Zajímavosti Shepherdie jsou velmi rozšířené na šterkových nánosech řek a vytvářejí tam hustá houšti. Mnoho indiánů je dodnes sbírá. Vyrábějí z nich poněkud hořkou indiánskou zmrzlinu. Za tímto účelem se plody vloží do misky se stejným množstvím vody a šlehaají se, než vznikne pěnovitá pasta. Shepherdie mají velký význam pro výživu medvěďů grizzly. Procházka houštím shepherdii proto není zcela bez nebezpečí. Mýdlovitá chuť je dána vysokým obsahem tuku těchto plodů.

1 **Dřineček kanadský**, dřin kanadský *Cornus canadensis*, syn.

Chamaepericlymenum canadense (Cornaceae) Bunchberry

výška 5–25 cm, červen – srpen

Znaky Nízká trvalka. Stonek u báze dřevnatý, velmi lehce chlupatý. Listy dlouhé dva až osm centimetrů, eliptické, celokrajné, s řapíkem, stálezelené. Čtyři až sedm listů je spojených v koncovém přeslenu, pod koncovým přeslenem jsou většinou dva vstřícné, listovité listeny. Květy malé a bílé, čtyři kališní a čtyři korunní lístky, v okolíkách, obklopené čtyřmi bílými listeny. Plod červená peckovice.

Výskyt V celé západní Kanadě a na Aljašce s výjimkou Arktidy. Ve vlhkých jehličnatých a smíšených lesích, na pasekách a na loukách, v tundře.

Zajímavosti Dřineček patří k nejmenším představitelům své čeledi. U většiny

dřinovitých se jedná o keře nebo o malé stromy. Mechanismus opylování je neobvyklý. Korunní lístky plně vyvinutých, ale ještě zavřených květů se náhle rozevrou; tento mechanismus je spuštěn malým výrůstkem na jednom z korunních lístků. Přitom je všechný pyl najednou vymrštěn do vzduchu. Na jihovýchodní Aljašce, především v úžině Prince Williama, se vyskytuje **dřineček švédský** (*Cornus suecica* syn. *Chamaepericlymenum suecicum*), který má na rozdíl od dřinečku kanadského pod koncovým přeslenem dva páry vstřícných listenů a jehož jednotlivé květy jsou tmavě purpurové. Tato rostlina roste jak v nížinách, tak i na horských loukách.

2 **Jednokvíték velekvětý** *Moneses uniflora* (Pyrolaceae) Single Delight

výška 5–10 cm, květen – srpen

Znaky Jednokvíték velekvětý je křehká, stálezelená trvalka. Lodyha na velmi stíhlém oddenku. Listy jsou převážně přizemní, dlouhé jeden až tři centimetry, okrouhlé až vejčité, zubaté, tenké, s dlouhým řapíkem. Květy jednokvítku velekvětého jsou jednotlivé, bílé, velké 1,5–2,5 centimetrů, nicí.

Výskyt Jednokvíték velekvětý se vyskytuje v celé západní Kanadě a na Aljašce kromě nejsevernější Arktidy. Roste ve vlhkých jehličnatých lesích s mechovým podrostem.

Zajímavosti Některé indiánské kmeny tuto rostlinu v létě sbíraly. Lodyhy jednokvítku velekvětého se odstranily a listy se hodily do vroucí vody. Takto vzniklý čaj se píl jako lék proti nejrůznějším obtížím. K těm patřily nemoci z nachlazení, neštovice a rakovina. Kromě toho se o tomto čaji říkalo, že člověku dodává zvláštní síly. Kwakwaka-wakwové, kteří žijí na severu ostrovů Vancouver a na protilehlé pevnině, používají tuto rostlinu k získávání obkladu proti otokům a bolestem údů. Listy jednokvítku obsahují kyseliny, které se ukázaly být účinnými při léčbě vyrážek.

3 **Hruštička velkokvětá** *Pyrola grandiflora* (Pyrolaceae) Large-flowered Wintergreen

výška 20–30 cm, červen – červenec

Znaky Lysá, plazivá trvalka. Krátká lodyha, na stíhlém oddenku. Přizemní listy, s dlouhým řapíkem, dlouhé tři až pět centimetrů, masité, stálezelené, okrouhlé. Květy bílé a zelenobílé, miskovité, velké jeden až dva centimetry, nicí, v klasových hroznech.

Výskyt Od Aljašky přes teritorium Yukon a Severozápadní teritoria až na sever Britské Kolumbie. Na suchých staništích v tundře a v horách.

Zajímavosti Vědecký název rodu hruš-

tička, *Pyrola* pochází z latinského slova hruška, *pyrus*. Toto pojmenování má svůj původ v hruškovitých listech mnoha druhů hruštiček. Několik druhů nemá pravé listy a životně důležité živiny získává z vrstvy lesního humusu. Druhy hruštiček jsou v Severní Americe velmi rozšířené. V Britské Kolumbii je hojná **hruštička menší** (*Pyrola minor*). Tato květina dosahuje velikosti až dvaceti centimetrů, má přizemní, vejčité, jemně zubaté listy, bílé až růžové květy a roste na mechovitých místech v jehličnatých lesích.

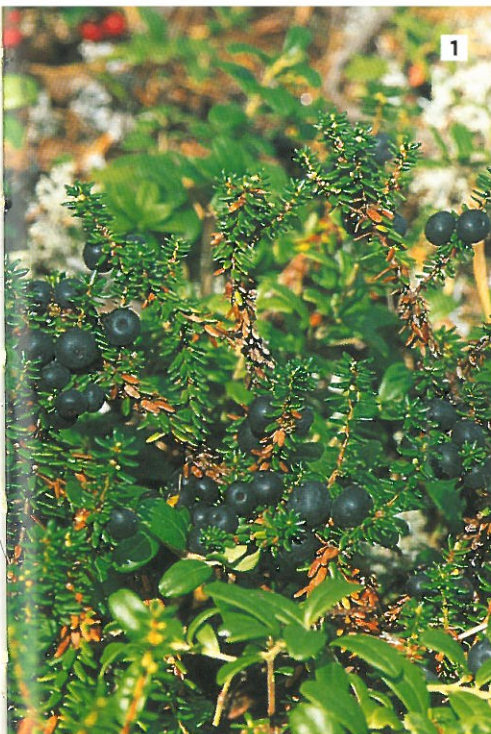
1 Šicha černá *Empetrum nigrum* (Empetraceae) Crowberry

výška 10–30 cm, květen — začátek června
Znaky Nizký, plazivý, stálezelený keřík. Listy střídavé nebo přeslenovité, jehlicovité, dlouhé tři až sedm milimetrů, leskle tmavě zelené; okraj podvinutý. Květy šichy černé jsou červené, nenápadné, dlouhé jeden až dva milimetry, po dvou nebo po třech v paždí listů. Tato rostlina je často dvoudomá. Plod je kulovitá, černá bobule.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V močálech, v rašelinistích, v tundře, na skalnatých horských svazích, od úrovně moře až do alpských oblastí.

Zajímavosti Plody šichy jsou šťavnaté, nechutnají však každému. Jedl je mnozí Inuité v Arktidě. Haidové je jedli v malých dávkách. Věřili však, že tyto bobule způsobují krvácení, když jich člověk sní příliš mnoho, což jejich spotřebu omezovalo.

2 Medvědice alpská *Arctostaphylos alpina* (Ericaceae) Black Bearberry

výška až 12 cm, duben — červen
Znaky Poléhavý, hustě rozvětvený keřík. Větve jsou lysé, listy tlusté, ostře zubaté, obráceně vejčité, na bázi klínovité, chlupaté, opadavé, na podzim zřívě červené. Květy zelenavě bílé, zvonkovité; plod je zprvu červená, později černomodrá bobule.

Výskyt Medvědice alpská se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon a v severní Britské Kolumbii. Suchá stanoviště v tundře a na vřesovištích.

Zajímavosti I přes své jméno nepatří medvědice alpská na jídelníčku medvědu grizzly k hlavním potravinám. Její bobule jsou lehce nakyslé. Avšak chuťové kvality nehrají při výběru potravy u medvědu příliš velkou roli. Důvodem pro malou popularitu je v první řadě zřejmě skutečnost, že tyto bobule nerostou dostatečně hustě. Na srovnatelné ploše roste výrazně více borůvek než medvědic; díky tomu jsou borůvky podstatně atraktivnější potravou.

3 Medvědice červená *Arctostaphylos rubra* (Ericaceae) Red Bearberry

výška až 14 cm, duben — červen
Znaky Poléhavý keřík. Větve nejsou chlupaté, listy jsou dlouhé a úzké, slabě zubaté, obráceně vejčité, na podzim červené. Květy jsou krémově bílé, zvonkovité. Plod je šťavnatá, červená bobule.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon, v Severozápadních teritoriích a v severní Britské Kolumbii. V rašelinistích a v tundře pod hranicí stromového porostu.

Zajímavosti Plody jsou jedlé jak syrové, tak i vařené.

4 Medvědice lékařská *Arctostaphylos uva-ursi* (Ericaceae) Kinnikinnick

výška až 20 cm, březen — červen
Znaky Poléhavý, dlouze plazivý keřík, tvořící koberec. Větévky zakotňují, kůra je červenohnědá. Listy jsou střídavé, kožnaté, zelené v zimě, celokrajné, oboustranně lysé, obvejčité, dlouhé až tři centimetry, tmavě zelené. Květy zelenavě bílé až růžové, velké pět milimetrů, nicí, baňkovité. Plod šarlatově červená, moučná bobule.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na suchých, písčitých, slunných stanovištích, na svazích, na pasekách a v řídkých lesích.

Zajímavosti Haidové používali listy této medvědice pro přípravu močopudné-

ho prostředku, který byl podáván při onemocnění ledvin a při infekcích močových a močového měchýře. U indiánů z kmene Algonkinů ve východní Kanadě se jim říká *kinikini*, to znamená „směs na kouření“. V posledních 200 letech různé kmeny na západním pobřeží sušené listy medvědice lékařské prokazatelně používaly jako náhradu tabáku. Neexistují však téměř žádné důkazy o tom, že tito indiáni kouřili již před příchodem bílých. Jakmile zde byl k dostání tabák, byl upřednostňován. Někteří však nastavovali svou zůsahu tabáku tak, že ho míchali s listy *kinikini*.

1 Kassiope čtyřhranná *Cassiope tetragona* (Ericaceae) Bell Heather

výška 10–30 cm, červen – červenec

Znaky Poléhavý, kobercovitý polokeř. Listy vstřícné, šupinovité, kopinaté, navzájem se kryjící, na hřbetu hluboce rýhované, ve čtyřech řadách. Květy krémově bílé se žlutými kališními lístky, zvonkovité, nicí.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě kromě oblasti podél pobřeží Tichého oceánu. Nalezneme ji na vřesovištích, v tundře a v horách.

Zajímavosti Kassiope roste velmi pomalu, proto bychom se na ni měli jen dívat, avšak netrhat ji. Někteří indiáni používali větévky této rostliny k výrobě barviva. V řecké mytologii byla Cassiopea (Kassiopeia) manželka etiopského krále Keféa, posazena na nebesa jako součást souhvězdí. Na pojmenování této rostliny mají zřejmě zásluhu květy, vyhlížející z dálky jako hvězdy.

2 Rojovník grónský *Ledum groenlandicum* (Ericaceae) Labrador Tea

výška 50–150 cm, červen – srpen

Znaky Stálezelený, bohatě rozvětvený, silně vonící keř. Větévky hustě chlupaté, listy střídavé, dlouhé až šest centimetrů, široce kopinaté až vejčité, kožnaté, svrchu tmavě zelené, zespodu hustě chlupaté, okraje podvinuté. Květy bílé, s výčnívajícími tyčinkami, malé, v bohatých okolících.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Ve vrchovištních rašeliništích a v rašelinných lesích.

Zajímavosti Rojovník je indikační rostlinou pro mokré, většinou velmi kyselé půdy, chudé na živiny. Z listů rojovníku, spařených v horké vodě, lze připravit aromatický čaj, který by však měl být požíván s mírou. Vysoká dávka tohoto čaje působí jak močopudně, tak i projímavě s tendencí dlouhodobě poškodit trávení. Prý také uklidňuje. U některých indiánských kmenů byly listy známy jako prostředek proti nachlazení a bolestem v krku.

3 Vlochyň bahenní *Vaccinium uliginosum* (Ericaceae) Alpine Blueberry

výška 10–30 cm, květen – červen

Znaky Plazivý nízký keř, tvořící porosty. Mladé větévky žlutozelené, chlupaté; staré větve červenošedé. Listy střídavé, opadavé, dlouhé jeden až tři centimetry, úzce eliptické až vejčité, celokrajné, svrchu zelené, zespodu bílé. Květy jsou bílé až růžové, baňkovité, velké pět až šest milimetrů, jeden až čtyři za každým listenem. Plod je kulovitá modrá bobule, velká pět

až deset milimetrů, voskovitě ojetá.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V rašeliništích, na vřesovištích, v alpské tundře.

Zajímavosti Sladké bobule se používají na marmelády a koláče, ale mohou způsobovat i vážné zdravotní obtíže. Ve výživě mnoha indiánů na severu Kanady a Inuitů měla a má vlochyň velký význam. Vlochyň je oblíbenou potravinou i pro řadu zvířat.

4 Brusinka obecná *Vaccinium vitis-idaea*, syn. *Rhodococculus vitis-idaea* (Ericaceae)

Low-bush Cranberry

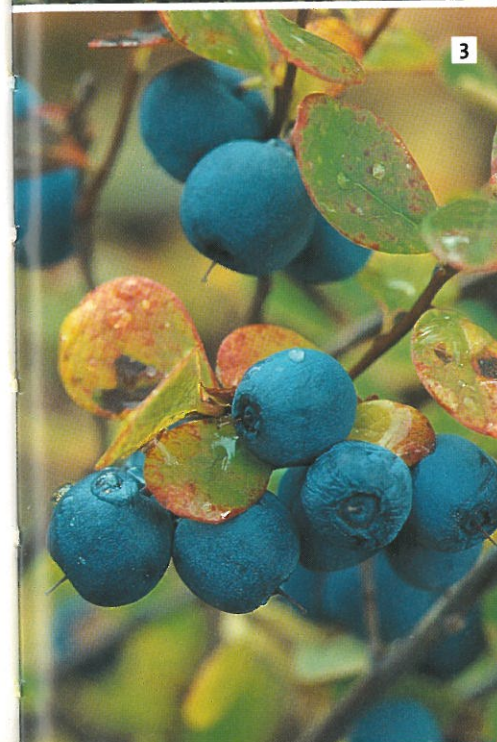
výška 8–20 cm, červen – červenec

Znaky Poléhavý, plazivý, stálezelený nízký keř. Listy kožovitě tuhé, střídavé, eliptické, celokrajné, svrchu tmavě zelené, zespodu světle zelené, na okraji podvinuté. Květy (4a) bílé nebo červenavé, velké pět až šest milimetrů, zvonkovité, v nicích květenstvích o třech až šesti květech. Plod je (4b) lesklá šarlatově červená bobule.

Výskyt Brusinka obecná se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě s výjim-

kou suchého vnitrozemí Britské Kolumbie. Na kyselých půdách, v rašeliništích, v lesích a na horských svazích.

Zajímavosti Brusinky zrají koncem srpna a v září. Používají se na marmelády, zavařeniny a moučníky. Do rodu *Vaccinium* patří vedle vlochyň i borůvka blanitá pod názvem **Black Huckleberry** (*Vaccinium membranaceum*), která je velmi rozšířená v Britské Kolumbii a je velmi žádaná.

1 **Diapensie lapponská** *Diapensia lapponica* (Diapensiaceae) Lapland Diapensia

výška až 6 cm, červen – začátek července
Znaky Stálezelená polštářová trvalka. Listy žlutozelené, v růžicích, vejčité až lžicovité, kožovité, celokrajné. Květy bílé, kalichovité, z pěti spojených korunních lístků, velké deset milimetrů, jednotlivě na krátkých stopkách.

Výskyt *Diapensie lapponská* se vyskytuje na Aljašce a v teritoriu Yukon. Na otev-

řených haldách sutě v Arktidě a v horách.

Zajímavosti Na Aljašce, u průsmyku Hatcher severně od Anchorage byl nalezen poddruh *diapensie* s růžovými květy. *Diapensovitě* jsou velmi malou čeledí s šesti rody a pouze dvaceti druhy, které se všechny vyskytují v arkticko-alpínských oblastech severní polokoule. Na Aljašce se jim daří až do výšky nad 1 500 m n. m.

2 **Hořec chladnomilný** *Gentiana algida* (Gentianaceae) Whitish Gentian

výška 3–15 cm, červenec – srpen

Znaky Růžicová trvalka. Listy vstřícné, žlutozelené, čárkovitě kopinaté, celokrajné; květ vzpřímený, nálevkovitý, velký tři až čtyři centimetry, bílý s fialově modrými pruhy.

Výskyt Hořec chladnomilný se vyskytuje na centrální Aljašce a v západních oblastech teritoria Yukon. Na loukách tundry a na kamenitých svazích v horských oblastech.

Zajímavosti Hořec vděčí za pojmenování svého rodu i čeledi evropskému **hořci žlutému** (*Gentiana lutea*), jemuž bylo prý k počtě krále Gentia z Ilyrie, kterému je připisováno objevení léčebných vlastností hořce žlutého, propůjčeno jeho vědecké jméno *Gentiana*. Kořen hořce žlutého byl a je používán k ochucování alkoholických nápojů. Indiáni severní Ameriky kupodivu nevyužívali žádný druh hořců k léčení.

3 **Mertensie latnatá** *Mertensia paniculata* (Boraginaceae) Tall Bluebells

výška 20–150 cm, červen – srpen

Znaky Chlupatá trvalka s mnoha lodyhami. Přizemní listy s dlouhými řapíky, vejčité až srdčité; lodyžní listy střídavé, s krátkým řapíkem nebo přisedlé, kopinaté, chlupaté, dlouhé tři až patnáct centimetrů. Květy zvonkovité, modré, velké devět až devatenáct milimetrů, korunní lístky jsou rostlé.

Výskyt *Mertensie latnatá* se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Roste na

vlhkých loukách, v lesích a u řek a potoků.

Zajímavosti Někteří botanici zahrnují *mertensie* do rodu *Pulmonaria*; to je jméno, které se odvozuje od latinského slova *pulmo*, plíce. Za své rodové jméno tyto rostliny vděčí evropskému **plicníku lékařskému** (*Pulmonaria officinalis*), malé bylině se skvrnitými listy, které se přičítaly léčivé síly. V angličtině se příslušníci rodu *Mertensia* označují též jako plicníky.

4 **Boží květ chladnomilný** *Dodecatheon frigidum* (Primulaceae) Frigid Shooting Star

výška až 25 cm, červen – polovina července

Znaky Trvalka. Bledé kořeny, netvoří hlízy, stonek nechlupatý nebo velmi slabě chlupatý. Listy v přizemní růžici, dlouhé tři až dvacet centimetrů, vejčité, u báze se náhle zužují; okraj vlnitý. Květy sytě červené až levandulové, velké deset až patnáct milimetrů, korunní lístky zahnuté dozadu, u báze spojené ve žlutý límeček. Pět tyčinek je spojených do žlutavé a oranžové trubky, prašník je červený a vyčnívá z trubky. Plod je vzpřímená, válcovitá tobolka.

Výskyt Boží květ chladnomilný se vyskytuje v oblasti od Aljašky přes teritorium Yukon až do severní Britské Kolumbie. Na loukách a v tundře.

Zajímavosti U božího květu se opylování uskutečňuje na akustickém základě. Prašníky odevzdají svůj pyl do trubky z tyčinek. Odtud se uvolňuje kmity, které způsobuje bzucení čmeláků. Anglické jméno *Shooting Star*, kometa, popisuje tvar květu. Korunní lístky jsou umístěny za tyčinkami, namířeny dopředu jako ohon komety.

1 Lnice obecná, květel *Linaria vulgaris* (Scrophulariaceae) Common Toadflax, Butter and Eggs

výška 30–90 cm, červen — srpen

Znaky Trvalka s mnoha lodyhami. Oddenek plazivý, nepříjemně zapáchá. Listy čárkovité až úzce kopinaté, střídavé, celokrajné a bez řapíku. Květy žluté s oranžovými pysky, s dlouhými ostruhami, velké 2,5–3,3 centimetrů, v hustých hroznech umístěných na konci. Plod je tobolka.

Výskyt V jižní Kanadě, ojediněle i dále na severu až po Aljašku. Na polích, na loukách, v zahradách, u silnic.

Zajímavosti Květel je evropským plevelem, který byl dovezen do Severní Ameriky a v současnosti je rozšířen po celém kontinentu. Jeho postup v nezměněné míře pokračuje. V jižní Kanadě je hojný. Dále na severu je oblast jeho rozšíření omezena na blízkost okolí obcí. V současnosti roste dokonce i na Aljašce jako například v okolí Anchorage, v údolí Matanuska River, okolo Fairbanksu a na poloostrově Kenai.

1

2 Náprstník červený *Digitalis purpurea* (Scrophulariaceae) Common Foxglove

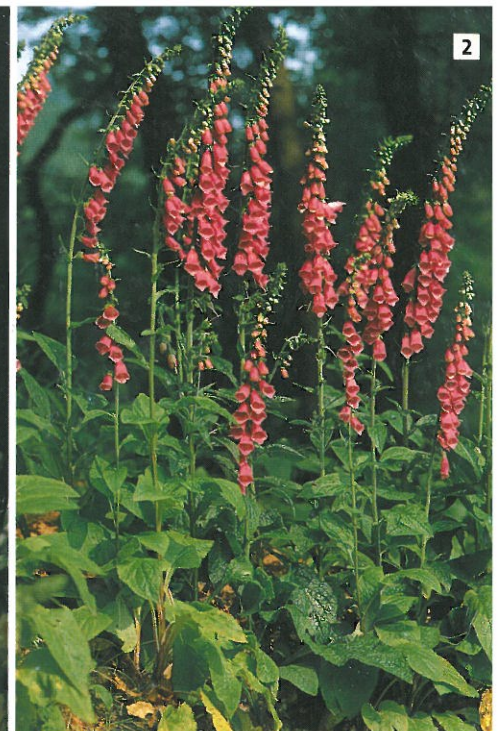
výška 50–180 cm, červen — červenec

Znaky Většinou dvouletá bylina. Lodyha vzpřímená, hustě olistěná, chlupatá; listy střídavé, vejčité až kopinaté, dlouhé 15–40 centimetrů, největší u báze stonku, hrubě zubaté, nahoře zelené a měkce chlupaté, zespodu šedé a vlnaté. Květy trubkovité až zvonkovité, velké čtyři až šest centimetrů, růžově purpurové, zevnitř s tmavě purpurovými tečkami, v hustých, jednostranných hroznech.

Výskyt Náprstník červený se vyskytuje v jižní Britské Kolumbii, ojediněle u pobře-

ží až do jihovýchodní Aljašky. Nalezeme jej na polích, na krajích lesů, většinou v nižších polohách.

Zajímavosti Náprstník je hojný v okolí obcí. Tato rostlina byla dovezena do západní Kanady z Evropy. Obsahuje účinné glykosidy, které jsou prudce jedovaté. Lék digitalis byl vyvinut z glykosidů náprstníku. Tato rostlina je potenciálním nebezpečím pro dobytek, zvířata ji však jen zřídka pojdají. Je-li však omylem usušena a stane-li se součástí sena, může to mít smrtelné následky.

2

3 Kastillea rumělková *Castilleja miniata* (Scrophulariaceae) Common Red Paintbrush

výška 20–80 cm, květen — srpen

Znaky Trvalka. S mnoha lodyhami, báze lodyhy dřevnatí; lodyha je většinou chlupatá, ve stáří červenavá. Listy čárkovité až kopinaté, zašpičatělé, celokrajné, chlupaté. Květy zelenavé, nenápadné, většinou skryté mezi několika zářivě červenými, chlupatými listeny.

Výskyt Na jihovýchodní Aljašce, v Britské Kolumbii a v Albertě. Od nížin až po hory, v řídkých lesích, na pasekách, na pís-

čitých a štěrkových nánosech, na loukách a na slaniskách.

Zajímavosti V angličtině se různým druhům kastilejí říká *Paintbrush* neboli „malířův štětec“, neboť barevné květenství této květiny připomíná štětec namočený do barvy. Květenství je často považováno za vlastní květ. Barevné jsou však jen listeny, v jejichž pažích se nacházejí malé nenápadné květy.

3

4 Kastillea ocaseatá *Castilleja caudata* (Scrophulariaceae) Yellow Paintbrush

výška 25–35 cm, červen — začátek srpna

Znaky Trvalka s mnoha lodyhami. Báze lodyhy dřevnatějící, lodyha většinou chlupatá, ve stáří červenavá. Listy dlouhé, čárkovité až kopinaté, zašpičatělé, celokrajné, chlupaté. Květy žlutozelené, nenápadné, většinou skryté mezi několika žlutými nebo krémovými, chlupatými listeny. Plod je tobolka.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích; nevyskytuje se na jižní Aljašce a v jižních oblastech teritoria Yukon. U vodních toků, na loukách a v tundře.

Zajímavosti Kastilie jsou poloparazitické rostliny. Část své potřeby živin pokrývají tak, že vrůstají do kořenů sousedících jiných druhů.

4

1 Všivec vlnatý *Pedicularis kanei* (Scrophulariaceae) Woolly Lousewort

výška až 25 cm, květen – červen

Znaky Chlupatá trvalka. Báze lodyhy dřevnatější, kořeny tlusté, lodyha silná, hustě chlupatá. Listy převážně přízemní, tlusté, s dlouhými řapíky, tmavě zelené, peřenolaločnaté, úkrojky zubaté, mladé listy purpurové; několik málo lodyžních listů střídavých, zakrnělých. Květy růžové až fialové, s dvěma pysky s otevřeným jícnem, horní pysk přilbovitě zahnutý a bez zobánku; květy v hustých, silně chlupatých hroznech.

Výskyt Od Aljašky přes teritorium

Yukon a Severozápadní teritoria až do Britské Kolumbie a na ostrovy královny Charlotty. V suché tundře, na kamenitých svazích v horských polohách.

Zajímavosti Jméno všivec vlnatý se vztahuje na husté dlouhé květenství, které je silně chlupaté a bělovlnaté. Květy **všivce Langsdorfova** (*Pedicularis langsdorffii*) jsou také růžové až fialově zbarvené. Jako rozlišovací znak mezi nimi slouží téměř úplně chybějící ochlupení všivce Langsdorfova. Kromě toho má horní pysk květu zobánek.

2 Všivec Oederův *Pedicularis oederi* (Scrophulariaceae) Oeder's Lousewort

výška 5–25 cm, červen – červenec

Znaky Chlupatá trvalka. Báze lodyhy dřevnaté, kořeny jsou tlusté a žlutavé, lodyha silná. Listy převážně přízemní, tlusté, tmavě zelené, peřenoklanné; úkrojky laločnaté; listy na lodyze střídavé, zakrnělé. Květy žluté s přilbovitě zahnutým horním pyskem s hnědou špičkou; květy v hustých, krátkých hroznech.

Výskyt Nalezneme jej na Aljašce, v zá-

padních oblastech teritoria Yukon, v Britské Kolumbii a na ostrovech královny Charlotty. V tundře, na kamenitých svazích a v horských polohách.

Zajímavosti Lidé věřili, že dobytek, který se pase na loukách porostlých všivcem, dostane vši. Všivec roste na půdách chudých na živiny. Zvířata proto byla špatně živena, postonávala, a tak byla náchylná k tomu, aby dostala vši.

3 Boschniakie ruská *Boschniakia rossica* (Orobanchaceae) Northern Ground Cone

výška až 40 cm, červen

Znaky Hnědá, parazitující trvalka. Listy šupinovité, široké, žlutavé až fialové, překrývající se. Květy červenohnědé, velké 1,5 centimetrů, dvojpyské; horní pysk dvojlaločný, spodní pysk trojlaločný. Vejčitá, mnohosemenná tobolek.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě kromě Alaberty a východní Britské

Kolumbie. Roste především pod olšemi na okrajích luk, v lavinových korytech a u vodních toků.

Zajímavosti Tento druh je parazitem, který se přizívuje především na **olši** (olšovce) **kadeřavé** (*Alnus crispa*), občas ale i na vrbách, břízách a smrcích. Medvědi grizzly se někdy těchto dužnatých rostlin přejedí.

4 Zlatobýl mnohopaprscitý *Solidago multiradiata* (Asteraceae) Northern Goldenrod

výška 5–40 cm, červen – srpen

Znaky Trvalka. Lodyha jednotlivá, pod květenstvím chlupatá. Spodní listy jsou až 15 centimetrů dlouhé, kopinaté, zubaté, řapík na okrajích chlupatý; listy se směrem nahoru zmenšují, nahore nemají řapík. Úbory velké 1,5–2 centimetry, v rozvětvených květenstvích; květy terče i paprsku žluté.

Výskyt Zlatobýl mnohopaprscitý se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Roste v tundře, na skalních hře-

benech, na travnatých svazích, na stérkových nánosech, na loukách a částečně v suchých, řídkých lesích.

Zajímavosti Tento zlatobýl je velmi rozšířený v Severní Americe. V západní Kanadě a na Aljašce patří k nejhodnějšímu druhům květin v horách a v tundře. Pouze u pobřeží je vzácný. Předpokládá se, že křížáci s sebou do bitvy nosili evropské zlatobýly. Během americké revoluce sloužily listy zlatobýlu jako náhrada za silně zdaněný anglický čaj.

1 Kalina jedlá *Viburnum edule* (Caprifoliaceae) High Bush Cranberry

výška 50–300 cm, červen

Znaky Opadavý, vzpřímený keř. Borka červenavá až šedá a hladká. Listy vstřícné, dlouhé 5,5–10 centimetrů, v obrysu okrouhlé, trojlaločnaté, ostře zubaté, zespodu chlupaté, na podzim zářivě červené. Květy kaliny jedlé jsou bílé, velké jeden až tři centimetry, ve zdánlivých okolicích. Plod je červená bobule, kyselá, jedlá, v průměru 1–1,5 centimetru.

Výskyt Kalina jedlá se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě s výjimkou nejsevernější Arktidy. Roste ve vlhkých lesích a v houštích, u vlhkých oblastí v nízkých a středních polohách.

Zajímavosti Kromě podzimu, kdy se

listí kaliny jedlé zbarví zářivě červeně, je tato rostlina v důsledku svého nenápadného, i když vytáhlého vzrůstu často přehlížena. Celkem se v Severní Americe vyskytuje patnáct druhů rodu *Viburnum*, jejichž plody jsou důležitým zdrojem potravy pro zvěř i pro lidi. Bobule byly navzdory své kyselé chuti ve výživě indiánů velmi významné. Sbíraly se od léta až do zimy a uchovávaly se v dřevěných truhlách. Takovéto nádoby naplněné plody kaliny měly velkou prestižní cenu jako dar. Plody patřily při důležitých příležitostech často k slavnostnímu menu. I v současnosti jsou oblíbeným pokrmem. Přezrálé plody a staré listí šíří pozdě na podzim zatuchlý pach.

2 Zimozel severní *Linnaea borealis* (Caprifoliaceae) Twinflower

výška až 10 cm, červen – srpen

Znaky Stálezelený, plazivý, lehce chlupatý polokeř. Listy vstřícné, široké 6–25 milimetrů, široce eliptické, lehce zubaté, svrchu tmavě zelené, zespodu bledší. Květy zimozelu severního jsou bílorůžové a zvonkovité, nicí, voňavé.

Výskyt Zimozel severní se vyskytuje téměř na celé Aljašce a v západní Kanadě. Nalezeme jej v lesích, v křovinatých oblastech, ve vlhké tundře, u skalnatých úseků pobřeží.

Zajímavosti Zimozel rodu *Linnaea* vytváří jednu z nejsilnějších přírodních vůní v lesích západní Kanady. Tento druh byl prý nejoblíbenější květinou švédského otce systematiky Carla Linného, a proto ho jeho příznivec Gronovius pojmenoval po něm. Zimozel je rozšířen v různých poddruzích od Alp přes Rusko až po východní Kanadu. Je oblíbenou rostlinou v zahradách, ve kterých se lidé snaží vytvořit kolem domu pomocí planě rostoucích květin zónu volně přírody.

3 Zvonek okrouhlolistý *Campanula rotundifolia* (Campanulaceae) Common Harebell

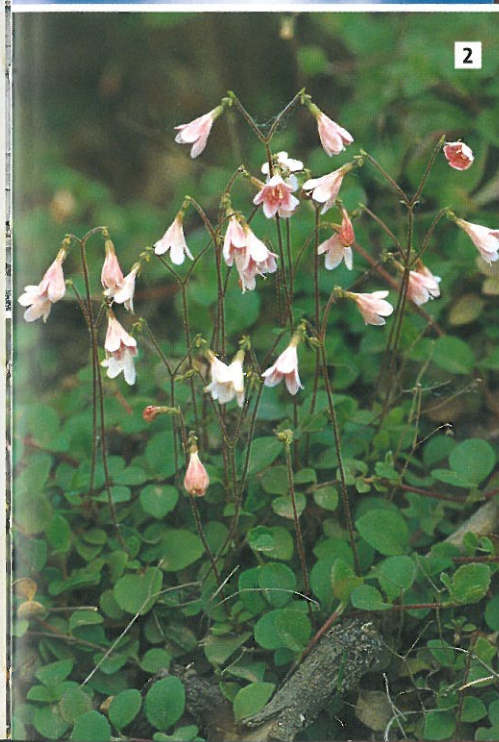
výška 10–80 cm, červen – srpen

Znaky Chlupatá trvalka s jednou nebo více vystoupavými lodyhami. Přízemní listy s řapíkem, oválné až srdčité, před dobou rozkvětu vadnou; horní listy jsou střídavé, úzce kopinaté a bez řapíku. Květy fialově modré, zvonkovité, nicí, velké 1,3–2,5 centimetru, většinou jednotlivé. Plod je tobolka.

Výskyt Na jižní Aljašce, v jižních oblastech teritoria Yukon, v Britské Kolumbii a Albertě. Roste na loukách a kamenitých svazích od výšky moře až po střední horské polohy.

Zajímavosti Haidové z ostrovů královny Charlotty v Britské Kolumbii nazývají

zvonek okrouhlolistý „modrou dešťovou květinou“. Děti byly varovány, aby ji netrhaly, protože by se spustil prudký déšť. Anglické jméno *Harebell*, „zaječí zvonek“, má svůj původ pravděpodobně ve víře na čarodějnice. Lidé věřili, že se čarodějnice dokážou pomocí této květiny proměnit v zajíce. Ve Skotsku je tato květina označována jako „čarodějův náprstek“. Proč byla tato květina spojována s čarodějnicemi, se nedochovalo. Latinské rodové jméno *Campanula* znamená zvoneček. Do čeledi zvonkovitých patří na celém světě celkem 60 až 70 rodů s asi 2 000 druhů. Léčivé rostliny najdeme jak v rodu *Campanula*, tak i v rodu *Lobelia*.

1 Řebíček severní *Achillea borealis* (Asteraceae) Northern Yarrow

výška 10–100 cm, březen – říjen

Znaky Chlupatá, aromatická trvalka. Listy střídavé, dvakrát až třikrát jemně lichozpeřené, základové listy s řapíky, svrchu chlupaté, tmavě zelené. Květy v hlávkách; většinou pět květů v paprsku, bílých až růžových; 10–30 v terči, krémových, velkých čtyři až šest milimetrů; početné úbory květů; ve zdánlivých okolících.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. Na loukách, na šterkových polích, na ka-

menitých svazích, částečně v řídkých lesích.

Zajímavosti Tato rostlina bývá spojována s komplexem evropských řebíčků *Achillea millefolium*. Řebíček měl u původních obyvatel západní Kanady a Aljašky široké použití jako léčivá rostlina. Haidové ho používali k obkladům, Tsimshianové znali řebíčkové kloktadlo k léčbě bolesti v krku, Nuxalkové jím léčili bronchitidu, Snohomishové průjem a Songishové bolesti hlavy.

2 Hvězdice sibiřská *Aster sibiricus* (Asteraceae) Arctic Aster

výška až 35 cm, červen – srpen

Znaky Chlupatá trvalka. Stonek vyrůstá z dlouhého, rozvětveného oddenku. Listy střídavé, chlupaté, kopinaté, lehce zubaté. Jazykové květy paprsku fialové, v terči žlutavé.

Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě, většinou se nevyskytuje u pobřeží jižní Aljašky a Britské Kolumbie. Na kamenitých svazích, na šterkových nánosech, v tundře, na loukách a v lesích.

Zajímavosti V chráněných polohách vyrůstá hvězdice sibiřská do výšky až 35 centimetrů a má několik úborů na každé lodyze. Na teplotně exponovaných stanovištích a daleko na severu však rostou její úbory většinou jednotlivě a zřídka bývají větší než deset centimetrů. Hvězdice sibiřská se podobají turanům. Ty mají ale zásadně menší úbory a mají na rozdíl od hvězdic několik řad jazykových květů.

3 Prha chladnomilná, Arnika chladnomilná *Arnica frigid* (Asteraceae) Frigid Arnica

výška až 30 cm, červen – červenec

Znaky Aromatická trvalka. Lodyhy jednotlivé, chlupaté. Listy převážně přizemní, vstřícné, oválné, s krátkým řapíkem, okraj vlnitý, většinou celokrajný, horní lodyžní listy většinou přisedlé, úzké a malé. Úbory velké a žluté, jednotlivé.

Výskyt Na Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích. Na suchých, kamenitých stanovištích.

Zajímavosti Svišti a zemní veverky s oblibou pojídají úbory arnik, což má za následek zvýšení tělesné teploty. Při vnějším použití mají tyto rostliny protizánětlivý účinek. Ačkoliv arnika měla jak v Evropě, tak i v Severní Americe v mnoha oblastech své pevné místo v bylinném léčitelství, neexistují žádné písemné zprávy, že byla tato rostlina používána původními obyvateli západní Kanady.

4 Turan cizí *Erigeron peregrinus* (Asteraceae) Coastal Fleabane, Subalpine Daisy

výška 10–70 cm, květen – září

Znaky Chlupatá trvalka. Lodyhy jednotlivé, nerozvětvené. Přizemní listy čárkovité nebo kopinaté, zužující se směrem ke stonku, horní lodyžní listy někdy obmykají stonek nebo jsou silně zakrnělé. Úbory jednotlivé nebo po několika, jazykové květy růžové, fialové nebo lila, někdy bělavé, terč žlutavý.

Výskyt Turan cizí se vyskytuje na jižní Aljašce a v západní Britské Kolumbii.

Roste na vlhkých loukách u vodních toků a v řídkých lesích od středních do vyšších poloh.

Zajímavosti Turan je jednou z charakteristických květin na subalpínských loukách v západní Britské Kolumbii. Anglické jméno *Fleabane*, „kletba blech“, bylo původně propůjčeno jednomu evropskému představiteli rodu *Erigeron*, protože lidé věřili, že pověsíme-li usušenou rostlinu v domě, zahání blechy.

1 Kosatec štětinatý *Iris setosa* (Iridaceae) Wild Flag

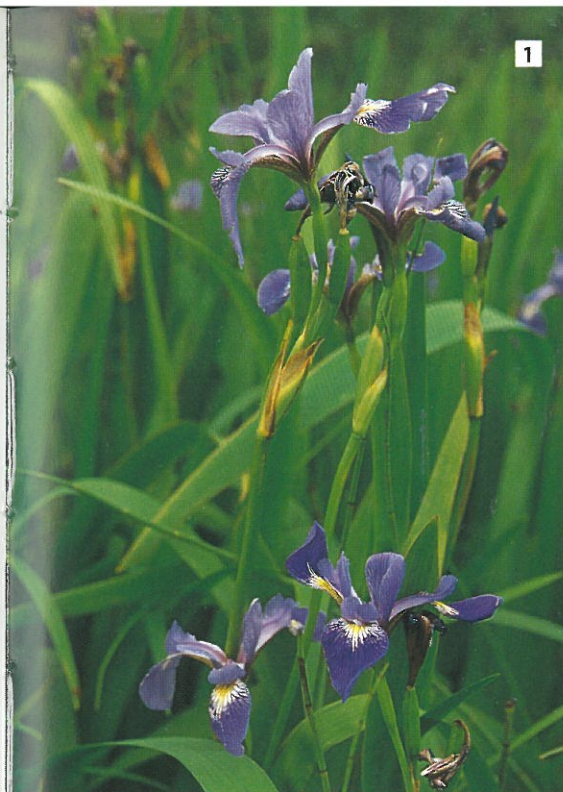
výška až 70 cm, květen – červenec

Znaky Vícelodýžná trvalka s rhizomy (oddenky). Lodyha často rozvětvená; listy dlouhé, většinou širší než jeden centimetr, mečovitě. Květy modré s tmavými žilkami, vnější tři okvětní lístky dlouhé pět až šest centimetrů a vyčnívající, vnitřní tři okvětní lístky dlouhé dva centimetry a zašpičatělé; květy jednotlivé nebo po dvou. Vejčítá tobolka.

Výskyt Kosatec štětinatý se vyskytuje podél pobřeží jižní a západní Aljašky.

Roste na vlhkých loukách, na jejich krajích a na březích jezer.

Zajímavosti Kosatec štětinatý je prudec jedovatý, především jeho oddenek. Jméno tohoto rodu *Iris* pochází z latiny a znamená „duha“; je to narážka na různé barevné odstíny květů. Původní obyvatelé Severní Ameriky často používali listy kosatců při výrobě lanek do pastí. Jak popisuje jeden starý cestovatel, byla tato lanka „tenká jako malíček, odolala však i tomu nejsilnějšímu volovi“.

1

2 Bolševník vlnatý *Heracleum lanatum* (Apiaceae) Cow Parsnip

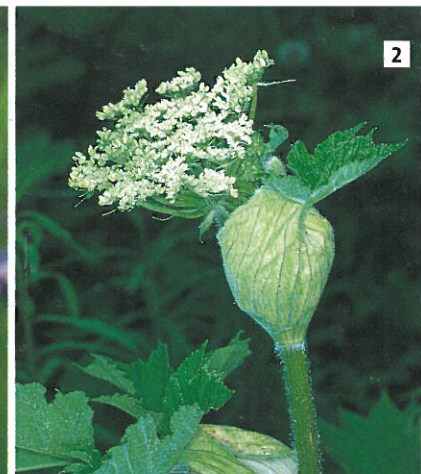
výška 1–3 m, duben – září

Znaky Velmi velká, chlupatá trvalka. Lodyha jednotlivá, porostlá listy, dutá, s pronikavým pachem. Listy dlouhé deset až čtyřicet centimetrů, třikrát zpeřené, listy dlanitě členěné, zubaté, mladé listy chlupaté, horní lodyžní listy často jednodušší. Květy bílé, malé, ve velkých plochých okolicích s 15–40 paprsky. Plod vejčitý až srdčitý, velký 7–12 milimetrů.

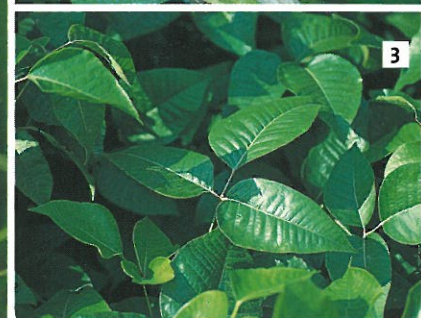
Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na sever od řeky Yukon

a pohoří Mackenzie. U břehů tekoucích vod, na vlhkých svazích, na pasekách, ve vlhkých oblastech, na loukách, v houštích a v lavinových korytech, od nížin až po vysoké polohy.

Zajímavosti V Evropě roste příbuzný bolševník *Heracleum sphondylium*, který byl do severní Ameriky zavlečen. Indiáni používali tuto rostlinu jako zeleninu. Při sběru bychom měli být opatrní, neboť si ji můžeme splést s prudec jedovatým **rozpukem** (*Cicuta douglasii*).

2

3

3 Škumpa kořenující *Rhus radicans* (Anacardiaceae) Poison Ivy

výška až 2 m, květen – červenec

Znaky Dvoudomá popínávací dřevina nebo keř. Listy trojčetné, lichozpeřené, s dlouhým řapíkem. Květy velké šest milimetrů, zelenobílé až krémové, ve volných latách.

Výskyt Škumpa kořenující se vyskytuje v údolí Okanagan a na ostrově Vancouver

v Britské Kolumbii. Roste na naplavené půdě podél řek a potoků, okolo jezer a na písčité dunách.

Zajímavosti I sebemenší kapka šťávy z této škumy způsobí u člověka silné, svědivé vyrážky. V těžkých případech se tvoří puchýře na kůži a vzniká nepříjemná infekce.

4

4 Oplopanax hrozní *Oplopanax horridus* (Araliaceae) Devil's Club

výška 1–3 m, červen – srpen

Znaky Trnitý keř. Větévky tlusté, spletené, téměř vůbec nerozvětvené, opatřené mnoha velkými, až jeden centimetr dlouhými trny. Borka tenká, světle hnědá. Listy střídavé a velké až 35 centimetrů, sedmi až devítičetné, laloky silně zubaté, zespodu hustě trnité. Květy jsou malé, zelenobílé, v hustých hroznech. Plod je červená peckovice.

Výskyt Na jižní Aljašce a v západní Britské Kolumbii. Ve vlhkých lesích.

Zajímavosti Plody oplopanaxu hrozního jsou podle lidských měřítek zcela nepoživatelné. Medvědi však jsou v tomto směru jiného názoru a pojídají syrové plody se značnou oblibou. Oplopanax hrozní je hojnou podrostovou rostlinou v lesích u celého západního pobřeží Aljašky a díky jim se stává každé odbočení z cesty na výletech utrpením. Na mnoha místech není možné vůbec projít. Mýtus, že trny jsou jedovaté, se tvrdošíjně drží, nemá však nejmenší opodstatnění.

1 Tis krátkolistý *Taxus brevifolia* (Taxaceae) Western Yew

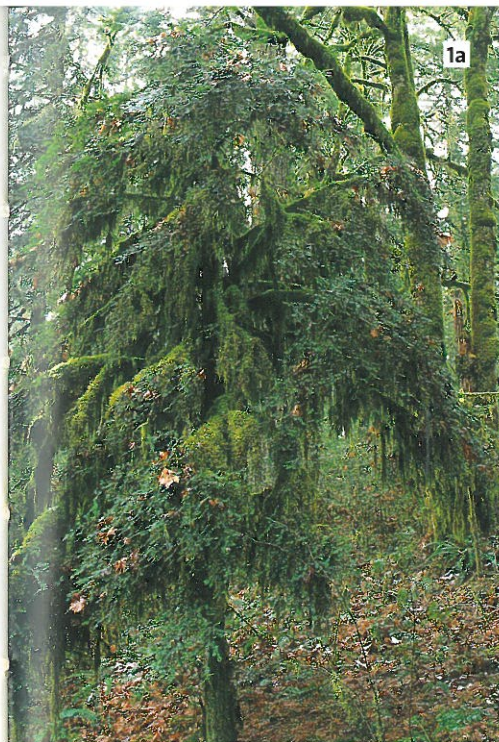

výška 2–15 m, únor – březen

Znaky Stálezelený keř nebo malý strom. Průměr kmene až třicet centimetrů; kmen často pokroucený a zbrzděný; borka červenavá, papírovitá a šupinovitá. Jehlice dlouhé až tři centimetry, zploštělé, vespod bledě zelené, zašpičatělé, uspořádané ve dvou řadách (1b). Dvoudomé dřeviny; samčí šištice jsou malé, žluté; vajíčka jednotlivá, téměř úplně obklopená později červeným, masitým míškem (arilem). Semeno je jedovaté.

Výskyt Na nejzazším jihovýchodě Aljašky, dále pak na pobřeží a na jihu Britské Kolumbie. Ve stínu lesních velikánů ve vlhkých jehličnatých lesích, u potoků a v roklicích.

Zajímavosti Odolné, pevné dřevo tisů krátkolistých bylo u původních obyvatel žádaným zbožím. Vyráběla se z něj pádla, luky a kůly. Výborně se hodí pro řezbářské práce. Jehlice a plody této rostliny jsou prudce jedovaté. Konzumace může způsobit smrt.

1a

1b

2 Jalovec skaliskový *Juniperus scopulorum* (Cupressaceae) Rocky Mountain Juniper

výška 6–15 m, březen – duben

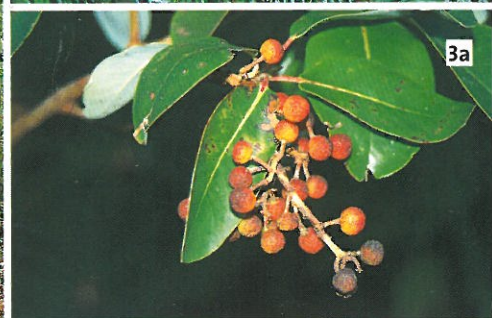
Znaky Stálezelený strom. Rovný kmen, průměr až padesát centimetrů; zašpičatělá koruna. Borka červenohnědá a vláknitá. Listy aromatické, vstřícné, šupinovité, dlouhé 1,5 milimetrů, se štihlými, čtyřhrannými větévkami. Dužnaté „šišky“ měří asi šest milimetrů a vzhledem se podobají bobulím.

Výskyt V Britské Kolumbii na východní straně ostrova Vancouver a na jihu vnitrozemí. Roste v suchých, skalnatých oblastech.

Zajímavosti Aromatické dřevo jalovců se používá zvláště k výrobě truhlic. Mnoho druhů zvířat jí plody tohoto druhu jalovce. V evropské kuchyni se plody jiných jalovců používají jako koření.

2

3a

3 Planika Menziesova *Arbutus menziesii* (Ericaceae) Arbutus

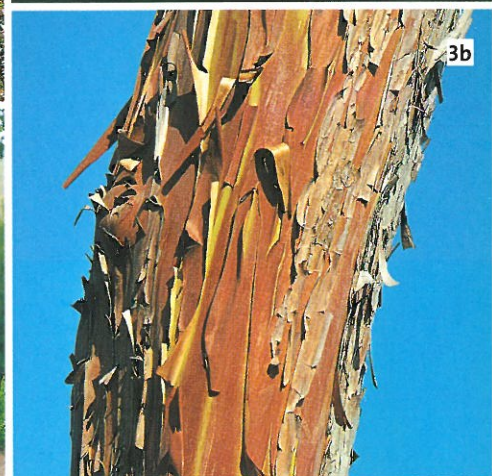

výška max. 30 m, duben – květen

Znaky Malý až středně velký neopadavý strom s tuhými listy. Borka na začátku žlutozelená, později červenohnědá, odlupčivá (3b). Listy střídavé, stálezelené, kožovité, eliptické, celokrajné, dlouhé až patnáct centimetrů, vrchu tmavě zelené, zespodu bílozelené. Květy bílé, ve tvaru urny, šest až sedm milimetrů, v hroznech; oranžové plody (3a).

Výskyt Planika Menziesova se vyskytuje v jihozápadní Britské Kolumbii. Naleznete ji hlavně na suchých, slunných stanovištích.

Zajímavosti Indiánský kmen Saanichů z poloostrova Olympic používal k léčení nemoci z nachlazení a žaludečních problémů vývar, který se vyráběl z kůry a listů. Kůra planiky byla také součástí léku proti tuberkulóze.

3b

4 Libavka šalon *Gaultheria shallon* (Ericaceae) Salal

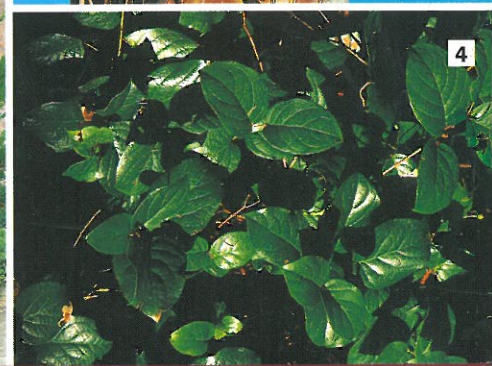

výška 0,2–5 m, květen – červenec

Znaky Plazivý nebo vystoupavý stálezelený keř. Kmen chlupatý. Listy střídavé, kožovité, vejčité až eliptické, dlouhé pět až deset centimetrů, zubaté. Květ bílý nebo růžový, velký sedm až deset milimetrů; hrozen má 5–15 jednotlivých květů. Plod je červenomodrý až tmavě fialový, dlouhý šest až deset milimetrů a je jedlý.

Výskyt Na jihovýchodní Aljašce a na západním pobřeží Britské Kolumbie. V jehličnatých lesích v nízkých a středních polohách, na skalnatých útesech, u pobřeží.

Zajímavosti Libavka šalon patří k nejhojnějším podrostovým rostlinám v lesích podél západního pobřeží Severní Ameriky. Na poměrně suchých stanovištích se půda skoro ztrácí pod téměř souvislým koberecem z libavky. Tmavé, šťavnaté plody libavky šalon byly často důležitou základní potravinou pro původní obyvatele této oblasti. Jedly se jako moučník, používaly se ke slazení jiných jídel, sušily se a obchodovalo se s nimi. Dnes již je v obchodech s racionální výživou k dostání šalonová marmeláda.

4

1 Bříza papírodárná *Betula papyrifera* (Betulaceae) Paper Birch

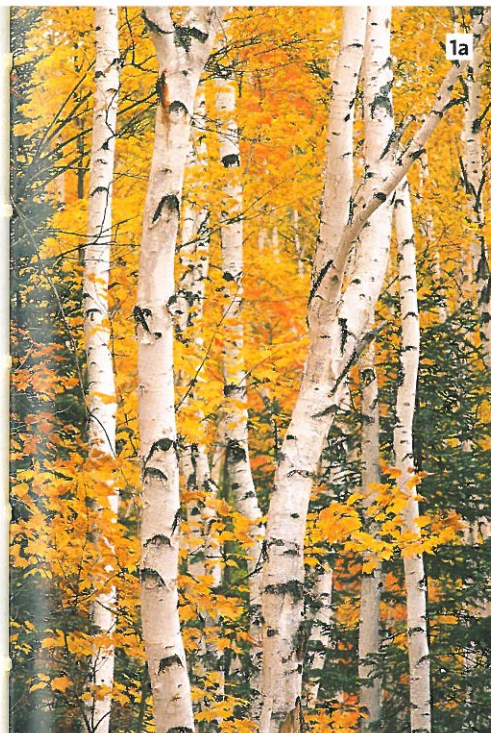
výška až max. 30 m, květen

Znaky Střední až velký listnatý strom. Borka bílá až měděně hnědá, odlupující se v papírovitých pruzích (1b), s hnědými, vodorovnými čárkami. Listy dlouhé až deset centimetrů, střídavé, vejčité až okrouhlé, zubaté, zašpičatělé, svrchu žlutozelené, zespodu bledší, chlupaté. Jehnědy dlouhé dva až čtyři centimetry.

Výskyt Bříza papírodárná se vyskytuje na celé Aljašce a v západní Kanadě. Najdeme ji v lesích, většinou na vlhkých

stanovištích od nížin až po hory.

Zajímavosti Původní obyvatelé ve vnitrozemí Britské Kolumbie tuto břízu intenzivně využívali. Borku tohoto stromu lze stáhnout ve velkých, ohebných vodotěsných pruzích. Ty se používaly k výrobě košíků a kanoí. Míza a výživná vnitřní vrstva borky břízy papírodárné sloužily jako nouzové potraviny, větve a kmen se používaly na podpal. Indiáni Athabaskové žvýkali pryskyřici těchto bříz – zřejmě z léčebných důvodů.

1a

2 Bříza zakrslá *Betula nana* (Betulaceae) Dwarf Birch

výška až 1 m, květen

Znaky Trpasličí keř, někdy téměř polehlý. Listy dlouhé pět až patnáct milimetrů, střídavé, okrouhlé s tupými zuby. Vrchní strana listu tmavě zelená, spodní strana bledě zelená. Jehnědy žluté, samčí převisele a samičí vzpřímené.

Výskyt Bříza zakrslá se vyskytuje na

Aljašce, v teritoriu Yukon a v Severozápadních teritoriích. Roste v tundře a v šeliništích.

Zajímavosti Bříza zakrslá je známa ze Skandinávie, z Ruska, z Kanady a Aljašky. Často se setkáme s hybridy mezi ní a velkolistými stromovými břízami. Poznáme je podle více nebo méně okrouhlých listů.

2

3 Olše tenkolistá *Alnus tenuifolia* (Betulaceae) Mountain Alder

výška až 9 m, květen – začátek července

Znaky Keř nebo malý strom s několika kmeny. Borka hladká a šedá. Listy jsou dlouhé čtyři až deset centimetrů, střídavé, vejčité až eliptické, dvojité pilovité, svrchu tmavě zelené, zespodu žlutozelené, lehce chlupaté. Květy olše tenkolisté jsou poměrně malinké, samičí hnědavé, asi šest milimetrů dlouhé vejčité jehnědy, samčí žlutavé a rostoucí až v sedm centimetrů dlouhých jehnědách.

Výskyt Olše tenkolistá se vyskytuje ve

vnitrozemí Aljašky a západní Kanady. Roste na vlhkých půdách u potoků, ve vlhkých oblastech a v horských roklích.

Zajímavosti Olše tenkolistá je velmi rozšířena ve Skalnatých horách. Patří k prvním keřům, které znovu osídlily zem uvolněnou ledovci. Některé indiánské kmeny vyráběly z rozstrouhané kůry červenou barvu. Někteří botanici považují olši tenkolistou za pouhý poddruh **olše šedé** (*Alnus incana*), která je rozšířena také Evropě.

1b

4 Javor velkolistý *Acer macrophyllum* (Aceraceae) Bigleaf Maple

výška 9–35 m, duben – květen

Znaky Velký strom; často má několik kmenů. Borka nejprve hladká a zelená, později šedohnědá, rozbrázděná, často porostlá mechy, kapradinami a lišejníky. Listy vstřícné, dlaniťe pětilaločné, dlouhé 15–30 centimetrů, svrchu tmavě zelené, zespodu světlejší. Květy zelenožluté, velké pouze tři milimetry, ve visících hroznech; zlatohnědé, okřídlené dvounažky.

Výskyt Javor velkolistý se vyskytuje v jihozápadní Britské Kolumbii. Najdeme ho

zejména u vodních toků, u jezer a ve vlhkých roklích.

Zajímavosti Javor velkolistý ze všech stromů v západní Kanadě hostí největší množství mechu a jiných rostlin. Mechový koberec je na některých místech tak mohutný, že tam zakoření jiné dřeviny. Míza tohoto stromu poskytuje javorový sirup příjemné chuti. Indiáni ho však nikdy nezískávali. Místo toho Saanichové získávali z javoru oblíbený prostředek proti bolestem v krku.

3

4

1 Topol balzámový *Populus balsamifera* (Salicaceae) Black Cottonwood

výška až 50 m, květen — začátek června
Znaky Borka šedohnědá, hluboce rozbrázděná. Pupeny aromatické a lepkavé. Listy dlouhé pět až patnáct centimetrů, střídavé, vejčité; spodní strana listů bledě zelená až bělavá. Rostlina dvoudomá; jehnědy dlouhé až osm centimetrů, splihle

visící; plod kulatá, zelená, chlupatá tobolka.
Výskyt Na Aljašce a v západní Kanadě. V říčních nížinách a v zaplavovaných oblastech.

Zajímavosti Lepkává pryskyřice na pupenech a na mladých listech topolu balzámového sladce voní.

2 Topol osikovitý *Populus tremuloides* (Salicaceae) Quaking Aspen

výška až 25 m, květen
Znaky Borka hladká, bělavá až bledě zelená. Listy dlouhé až sedm centimetrů, střídavé, vejčité, téměř okrouhlé s dlouhým řapíkem; řapík zploštělý. Rostlina dvoudomá; jehnědy dlouhé 2,5–6 centimetrů; plod je šest milimetrů dlouhá, kuželovitá, světle zelená tobolka.

Výskyt Topol osikovitý se vyskytuje na Aljašce a v západní Kanadě; nevyskytuje se na pobřeží. Roste na písčitých nebo šterkovitých půdách.

Zajímavosti Tento topol je nejhojnějším stromem v Severní Americe. V bílé borce často vidáme stopy po medvědech drápech.

3 Vrba Barrattiova *Salix barrattiana* (Salicaceae) Barratt Willow

výška až 1 m, začátek června
Znaky Větévky chlupaté, listy eliptické, dlouhé až šest centimetrů, stříbřitě šedé díky dlouhým chlupům. Květy na dlouhých, vztyčených jehnědách na koncích větévek.
Výskyt Aljaška, teritorium Yukon, Seve-

rozápadní teritoria, Alberta, východní a severní Britská Kolumbie. V říčních nížinách a na horských loukách.

Zajímavosti Tato vrba vytváří ve vlhké tundře hustá houští, která turistům ztěžují cestu.

4 Vrba arktická *Salix arctica* (Salicaceae) Arctic Willow

výška až 50 cm, červenec
Znaky Trpasličí keř, většinou polehlý. Listy jsou střídavé, dlouhé až osm centimetrů, šedozelené, eliptické a celokrajné. Jehnědy tuhé a vztyčené, samčí dlouhé až pět centimetrů, samičí až devět centimet-

rů. Plod je slabě chlupatá tobolka.

Výskyt Na celé Aljašce a v západní Kanadě. V tundře, v alpských vysokých polohách.

Zajímavosti Tato vrba je s oblibou vysazována na skalkách.

5 Vrba aljašská *Salix alaxensis* (Salicaceae) Alaska Willow

výška až 8 m, květen — začátek června
Znaky Borka šedá, hladká; nové větévky bílé, hustě chlupaté. Listy eliptické, dlouhé pět až deset centimetrů, svrchu slabě chlupaté, zespodu hustě chlupaté až plstnaté. Květy na dlouhých, vzpřímených jehnědách na koncích větévek.

Výskyt Vrba aljašská se vyskytuje na Aljašce, v teritoriu Yukon a v severozápadní Britské Kolumbii. Roste u řek a potoků.

Zajímavosti Lýko vrby aljašské indiáni často seškrabují ze stromu a jedí ho jako přílohu s vysokým obsahem vitamínů.

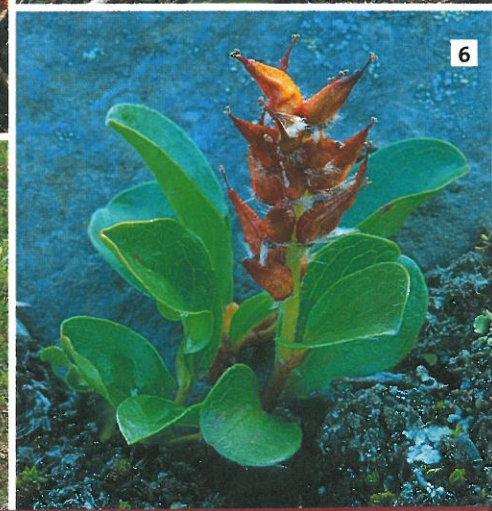
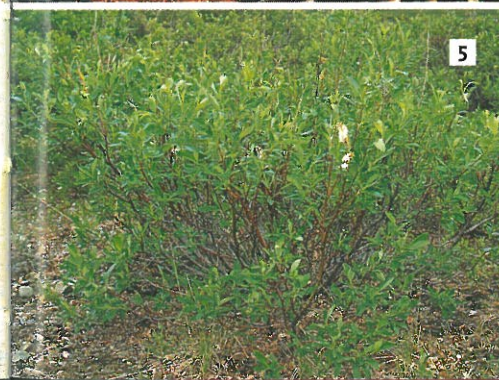
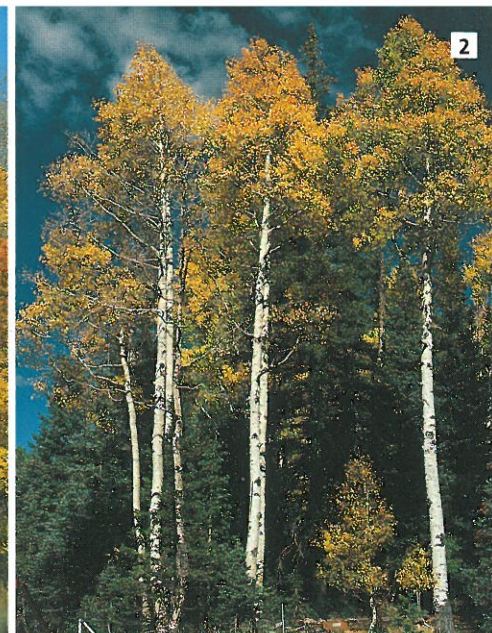
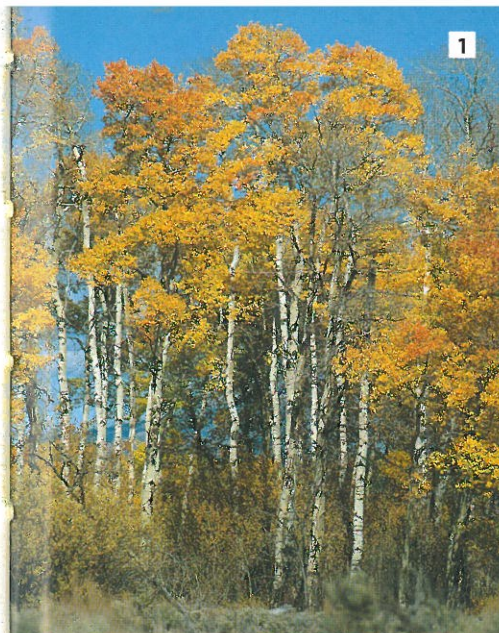
6 Vrba okrouhloolistá *Salix rotundifolia* (Salicaceae) Least Willow

výška až 7 m, květen — začátek června
Znaky Trpasličí keř tvořící koberce. Listy tmavě zelené, velmi malé, okrouhlé, kožovité a celokrajné. Růžové květy na velmi krátkých jehnědách.

Výskyt Na Aljašce a v západních oblastech teritoria Yukon. V arktické a alpské tundře.

Zajímavosti Tato vrba často tvoří hybridy s jinými vrbami.

Základní informace o cestování od A do Z

A

Alkohol

V Kanadě se smí alkohol kupovat a konzumovat až od 19 let. Na Aljašce je tato hranice ještě vyšší, 21 let. Lihoviny se dostanou jen ve speciálních obchodech (*liquor stores*), barech a v některých supermarketech. Alkohol se zásadně podává jen v licencovaných (*licensed*) restauracích. V některých obcích, v nichž žijí Eskymáci a indiáni, je absolutní zákaz alkoholu. Tady se proti zákonným ustanovením prohřešuje již ten, kdo si s sebou veze alkohol v malém množství pro vlastní potřebu.

Autobusy

Autobusová síť je poměrně řídká. Autobusy *Inter-City* i kontinentální autobusy jsou cenově výhodné i pohodlné; mají klimatizaci, toaletu a velký prostor pro nohy. *Greyhound Canada*, největší podnik autobusové dopravy, zajišťuje například spojení mezi Ontariem na východě a Vancouverem na západě. Jiné velké autobusové linky zajišťují dopravu mezi jednotlivými provinciemi a regiony. Nabídka autobusových spojů na Aljašce je obdoba.

Automobil: půjčovny

Pro cesty v Kanadě a na Aljašce se doporučuje půjčit si auto, protože systém místní veřejné dopravy není příliš dobře vybudován. Měli bychom se však před počátkem cesty rozhodnout, jaké auto si chceme zapůjčit a od kterého poskytovatele těchto služeb. Především bychom si měli

položit otázku, zda je pro naši cestu nejúčelnější obytný vůz (*motorhome*), *pickup-camper*, osobní auto nebo terénní vůz. V odlehlých končinách jako například na Demster Highway či na Delton Highway může být terénní auto velmi užitečné.

Nabídková paleta je jak v Kanadě tak na Aljašce velmi bohatá. Jsou zde pochopitelně přítomny i filiálky velkých firem jako *Avis* a *Hertz*, s nimiž se setkáme v mnoha zemích na celém světě. Předpokladem pro půjčení auta v USA a v Kanadě je stáří nejméně 21 let, některé firmy požadují dokonce věk 25 let. V zásadě stačí národní řidičský průkaz. Mezinárodní průkaz se vyžaduje tehdy, jestliže se auto půjčuje na delší dobu.

V půjčovně je obsaženo povinné ručení. Většina půjčoven nabízí za určitý další poplatek pojištění proti škodám vzniklým při nehodě a proti požadavkům na náhradu škody a separátní pojištění spolucestujících. Na vypůjčení auta, ať již osobního nebo obytného, je prakticky nezbytné vlastnit kreditní kartu (např. *Euro Card*); většina firem nepřijímá hotové peníze.

Na velkých letištích, např. v Anchorage, nás k autu, které jsme si vypůjčili, odveze servisní auto půjčovny. Před nástupem cesty bychom si měli přezkoumat stav auta. Závady je nutno okamžitě ohlásit. Důležité je také dát si před jízdou důkladně vysvětlit, jak auto funguje. Měli bychom například vědět, jak se v obytném voze vyměňuje plynová bomba, kudy se napouští pitná voda respektive vypouští voda odpadní. Je nutno zkontrolovat i nářadí:

neměl by chybět hever, klíč na kola a rezervní kanystr. Auto je třeba převést zpět s plnou nebo s prázdnou nádrží, podle konkrétní smlouvy. Ten, kdo auto vrací na jiném místě, než kde si je vyzvedával, musí být připraven na to, že zaplatí poplatek (*drop-off-charge*).

Jak na Aljašce, tak v Kanadě platí absolutní zákaz alkoholu za volantem. A třebaže to zní puritánsky: ve voze se ani nesmí převážet žádná otevřená láhev nebo plechovka s alkoholickým nápojem. Jako člen evropského automobilového klubu obdrží řidič od *Triple A* (tj. AAA – *American Automobile Association*) a *CAA* (*Canada Automobile Association*) bezplatné informace a vynikající mapy. Velice užitečná je *Tour Book* s důkladným výčtem všech atraktivních pamětihodností a s mnoha informacemi o kempech. V případě problémů je řidiči poskytnuta pomoc (například při nehodě).

B

Banky

Kanada: otevřeno po-pá 10-16 hod., v některých místech i déle. Mnoho bank otevřeno i v sobotu dopoledne.

Aljaška: otevřeno zpravidla po-čt 9.30-16.30 hod. a pá 9.30-17 hod. O víkendech a svátcích je zavřeno. Bankomaty (*Automated Teller Machines*) jsou k dispozici nonstop. Zpravidla akceptují i mezinárodní kreditní karty.

Benzín

Benzín (*gas*, respektive

gasoline) je k dostání jako normal (*regular*) a super (*premium*). Koupit lze i bezolovnatý benzin (*lead free*) a naftu. Zatímco v Kanadě není přívětivý pumpař ničím neobyčejným (*full service*), je na Aljašce pravidlem samoobsluha (*self service*). Servisní síť kolem *highways* je dobře vybudována, v důsledku ohromných vzdáleností však není tak hustá jako v Evropě. Při pečlivém plánování nám benzin ani nafta nedojde. Jelikož při nepřiznivém počasí, například po deštích či na nevyzpytlých silnicích, může spotřeba pohonných hmot podstatně stoupnout, měli bychom si s sebou vždy vézt plný rezervní kanystr. Ten, kdo se vydá na extrémní severozápad a do odlehlých částí Aljašky, měl by respektovat kilometrovník *The Milepost* (k dostání v každém lépe zásobeném stánku s novinami) a jeho spolehlivé údaje o možnostech tankování a nákupech.

Pohonné hmoty jsou na Aljašce ve srovnání s evropskými asi o polovinu levnější. Prodává se po galonech (1 galon = 3,6 litru). V Kanadě je cena podstatně vyšší a v závislosti na oblasti silně kolísá.

C

Clo

Základní informace o celních předpisech lze nalézt na oficiálních internetových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR www.mzv.cz. Dovoz potravin, zeleniny, masa a mléčných produktů, které snadno podléhají zkáze, je zakázán. Pro osobní potřebu je povoleno dovést potraviny v konzervách a kousek

vzduchotěsně zabaleného sýra. U tabákových výrobků je v Kanadě limitem 200 cigaret, respektive 50 doutníků anebo 250 gramů volného tabáku. Do Kanady lze nadto beze cla dovést 1,14 litru alkoholických nápojů, na Aljašku jeden litr vysokoprocentního alkoholu. Dovážené dárky nepodléhají clu do celkové výše 60 dolarů, na Aljašce až do výše 100 dolarů. Pro spotřební předměty jako je oblečení, ozdobné předměty, určené k vlastní potřebě, a vybavení ke kameře neplatí žádná omezení. Na Aljašku se nesmí dovážet zboží ze země, na něž se vztahuje bojkot USA (např. Libye a Kuba). Lovecké zbraně pro účely lovu jsou povoleny, při vjezdu však musejí být deklarovány. Informace týkající se lovu lze obdržet v turistických informačních kancelářích.

Č

Čas

V Albertě a na východě Britské Kolumbie platí *Mountain Time* (SEČ minus 8 hodin). Ještě o další hodinu jsme zpožděni na západě provincie Britské Kolumbie (*Pacific Time*, SEČ minus 9 hodin). Toto časové pásmo platí i pro teritorium Yukon. Na Aljašce platí *Alaska Time* (SEČ minus 10 hodin), s výjimkou západních částí Aleut (*Hawai-Aleutian-Time*; SEČ minus 11 hodin).

D

Diplomatická zastoupení

Řada důležitých adres je uvedena na internetových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR www.mzv.cz.

Kanada:

Velvyslanectví Kanady v České republice
Mickiewiczova 6
Praha 6 - Hradčany
tel.: 2431 1108
Velvyslanectví České republiky v Kanadě
Embassy of the Czech Republic
251 Cooper Street
Ottawa, Ontario K2 0G2
Canada
tel.: 001613 / 562 38 75
fax: 00 1613/5623878
e-mail: ottawa@embassy.mzv.cz
Honorární konzulát České republiky v Kanadě
Honorary Consulate of the Czech Republic
2800, 801 6th Avenue SW
Calgary, Alberta T2P 4A3
Canada
tel.: 001403/267 84 00
fax: 001403/264 94 00
Honorární generální konzulát České republiky v Kanadě
General Honorary Consulate of the Czech Republic,
P.O. Box 48800, 2100-1111
West Georgia Street,
Vancouver, British Columbia,
V7X 1K9
Canada
tel.: 001604/6617530
fax: 001604/6880829

USA:

Velvyslanectví USA v České republice
Tržistě 15/365
Praha 1 - Malá Strana
tel.: 57 53 06 63
Velvyslanectví České republiky v USA
Embassy of the Czech Republic,
3900 Spring of Freedom Street,
N. W., Washington D.C. 20008,
United States of America
tel.: 001202/2749100,
KO-2749103
e-mail: washington@embassy.mzv.cz

fax: 001202/9668540
Honorární konzulát České republiky v USA
Honorary Consulate of the Czech Republic,
2110 Powers Ferry Rd.,
Suite 220
Atlanta, GA 30339
United States of America
tel.: 001907/2742602
fax: 001907/2582001
e-mail: fnosek@alaska.net

Doprava na místo

Do západní Kanady či na Aljašku se ze střední Evropy letadlem dostaneme za méně než deset hodin. Cílovými letišti je v Kanadě Calgary, Edmonton a Vancouver, na Aljašce Anchorage. Většinou se vyplácí porovnat si ceny různých linek i leteckých společností. Doprava lodí je do značné míry vyhrazena těm, kdo si rezervují velkou plavbu po turistických zajímavostech. Zajímavé spojení mezi Kanadou a Aljaškou nabízejí luxusní turistické lodě, které se od května do září plaví ze San Franciska po Inside Passage do Anchorage na Aljašce. Už sama doprava autem z Kanady na Aljašku po souši je jedním z vrcholných zážitků při cestě na Sever. Nejpriznivější spojení se nabízí po Alaska Highway. Začíná v Dawson Creek v Kanadě a končí po 2 444 kilometrech ve Fairbanksu na Aljašce. Povrch silnice je dobrý, lemovaný hustou sítí servisů.

Dopravní předpisy

Dopravní předpisy se příliš neliší od předpisů evropských. Jak v Kanadě, tak i na Aljašce se jezdí vpravo. V Kanadě se vzdálenosti a omezení rychlosti udávají v kilometrech, na Aljašce v milích za hodinu (*miles per hour – mph*). Platí

všeobecné omezení rychlosti na 100 km/h (55 mph) na dálnicích a 50 km/h (25-30 mph) ve městech a ostatních obcích. Bezpečnostní pásy jsou povinné. Pěší mají v každém případě přednost. Není dovoleno projíždět v žádném směru kolem stojících školních autobusů, jimž blíká varovné osvětlení (všechny blinkry najednou). Při červené na semaforu je dovoleno zahýbat doprava. Předtím však musí být vozidlo uvedeno do klidu. Nesmí být narušována plynulost provozu.

E

Elektrický proud

Elektrické napětí na Aljašce je stejné jako v ostatních státech USA: 110 až 115 voltů (Kanada: 110 až 125 voltů). Mohou být tudíž užívány jen takové evropské přístroje, jejichž napětí lze přepnout. Frekvence střídavého proudu je však vyšší: nikoli 50, nýbrž 60 hertzů. Rada elektrických přístrojů to snese bez úhony. Pokud si nejsme jisti, měli bychom se poradit v odborném obchodě. Tam dostaneme i adaptér.

I

Informace

Kanada:
V jednotlivých provinciích existuje téměř v každé obci *Tourist Information, Travel Info* nebo *Visitor's Centre*.
Alaska Public Lands Information Centre
605 W. Fourth Ave.
105 Anchorage 99 501-5162
tel.: (907) 271 27 37
Alaska Public Lands

Information Centre
250 Cushman St.
1A Fairbanks
Alaska 99 701-4640
tel.: (907) 451 73 52

Bureau of Land Management
222 W. Seventh Ave
13 973B Anchorage
Alaska 99 513-7599
tel.: (907) 271 59 60

Forest Service Information Centre
Centennial Hall
101 Egan Dr. Juneau
Alaska 99 801
tel.: (907) 586 87 51

J

Jídlo a pití

V restauracích vyšší třídy se doporučuje předem se ohlásit. V restauraci host vyčká, dokud mu nepřidělí místo. Na děti jsou tam připraveni; nabízejí dětské talířky s menšími porcemi a náležitě sníženými cenami. Snídaně (*breakfast*) se obvykle konzumuje v časovém rozmezí od 7 do 10 hodin, oběd (*lunch*) mezi 11.30 a 14 hod. a večeře (*dinner*) v době od 17 do 22 hodin. Nejen ve městech, ale i na venkově se jí dobře a vydatně. Ten, kdo se vydá na cesty po Kanadě a Aljašce, objeví tam všude kvetoucí kulturu *fast-food*. Na prvním místě je to pochopitelně i v Evropě známý McDonald's. Malé a často nenápadné restaurace dokáží jazyku nabídnout skvělé zážitky. Tak třeba ke snídani šunku s vejci (*bacon & eggs*), servírovanou s lívanečky. Na ty se nalije javorový sirup. K tomu se dávají opečené brambory (*hash browns*). Na kanadskou a aljašskou kávu si je nutno napřed zvyknout, neboť je ve srovnání

s evropskou velmi řídká. Platí se zpravidla za první šálek, další doliť (*refills*) nestojí nic.

K

Kempování

Sít komerčních kempinků je jak v Kanadě, tak na Aljašce relativně hustá. Téměř všechna tábořiště nabízejí solidní komfort, v odlehlejších končinách nám horkou vodu a vykachičkovanou koupelnu často vynahradí jedinečná poloha a divoká příroda kolem dokola. Během hlavní sezony bývají však kempy plné už záhy odpoledne. Obecně platí, že kempování patří k životu obyvatel Aljašky a Kanady stejně samozřejmě jako snění k zimě a komárů k létu. Tábořiště jsou tedy dobrou příležitostí, jak navázat kontakt s domácími obyvateli. V odlehlejších oblastech je samozřejmě, že se smí přenocovat volně v přírodě v obytném autě nebo ve stanu. Vždycky je ovšem nutno se ujistit, že nejsme na soukromém pozemku. Neexistuje žádný soupis tábořišť pro celou Kanadu. Mnoho provincií však vydává vlastní průvodce po tábořištích. Pro Kanadu lze informace obdržet u Canadian Tourist Commission, pro Aljašku u Alaska Campground Owner's Association
P.O. Box 84 884
Fairbanks, AK 99 708
tel.: (907) 883 58 77.

Kouření

Na úřadech a v ostatních veřejných budovách i na letištích je kouření zásadně zakázáno. Restaurace mají většinou zvláštní oddíl pro kuřáky a nekuřáky. Totéž platí i pro

mnoho hotelů, v nichž bývají pokoje, kde je kouření absolutně zakázáno. Rovněž na vnitrozemských leteckých linkách platí zákaz kouření.

L

Lékárny

Lékárny jsou označeny jako *Pharmacies*. Často bývají i v některém oddělení supermarketu. Mnoho léků je k dostání bez receptu.

Letecká doprava vnitrozemská

Sít vnitrostátních linek je v Kanadě i na Aljašce skvěle vybudována. Mezi všemi většími městy existuje každodenní letecké spojení, které výborně obstarávají např. *Alaska Airlines* či *Canadian Airlines*. Téměř do všech ostatních míst létají regionální letecké společnosti, které nezřídka zajišťují i poštovní služby. Zahraniční turisté mohou s využitím své zaoceánské letenky pro vnitrokanadské lety uplatňovat u velkých leteckých společností nárok na speciální tarif, který je však nutno domluvit již v doma ve vlasti.

M

Míry a váhy

V Kanadě je oficiálně zaveden decimální systém. Tradice je však někde silná, a tak se stále ještě tvrdošíjně drží staré anglické míry. Anglické míry nadále platí na Aljašce, ač i tam se postupně (například v národních parcích) prosazuje metrický systém.

N

Nákupy

V Kanadě a na Aljašce je mnoho supermarketů otevřeno 24 hodin denně, sedm dní v týdnu. Žádná zavírací doba stanovena není. Malé obchody mají otevřeno většinou od 9 do 18 hod. Může být zajímavé vyjít si na nákup do některých z mnoha *malls*, zastřešených a vesměs vkusně zařízených nákupních center. Zdaleka největším a nejznámějším z nich je West Edmonton Mall (viz str. 29).

Nouzové volání

Pokud v Kanadě nebo na Aljašce zvolíme na telefonu číslo 911, dovoláme se na hasiče, policii nebo na záchranku. Pro zátkory v Kanadě je v zásadě kompetentní kanadská policie, *Royal Canadian Mounted Police (RCMP)*. Na Aljašce zní označení státní policie *Alaska State Troopers*. Každé město kromě toho provozuje svůj vlastní *City Police Department*. V národních parcích jsou pověřeni řešit veškeré problémy *rangeri* (v Kanadě se nazývají *park warden*). Volající, který má pro nouzové volání k dispozici pouze veřejnou telefonní stanici, musí napřed vypočít operátora (číslici 0), který ho informuje o tom, kam volat.

Noviny a časopisy

Jedinými novinami rozšířenými po celé Kanadě jsou *Globe and Mail*, vycházející v Torontu. Jinak má každé větší město své vlastní noviny. Nejvýznamnějšími novinami na Aljašce je deník *Anchorage Daily News*. Z dalších asi třiceti novin a časopisů, deníků i týdeníků, které v zemi vycházejí, je nejrozšířenější

Fairbanks Daily News Miner, se sídlem ve Fairbanksu. V souladu s názorem mnoha obyvatel Aljašky, žijících hluboko v lesích, že lesy a hory tohoto státu jsou světem sám pro sebe, omezuje se zpravodajství mnoha newspapers na lokální události.

P

Peníze

Kanada: 1 kanadský dolar (CAD) = 100 centů. Mince existují v hodnotě 1, 5, 10, 25 a 50 centů a 1 a 2 dolary. Bankovky jsou v hodnotě 5, 10, 20, 50 a 100 dolarů. **Aljaška:** Na Aljašce platí měna USA, dolar. Běžnými bankovkami jsou bankovky v hodnotě 1, 2, 10, 50 a 100 dolarů. Vzhledem k tomu, že se vnějškově téměř neliší, je nutno dávat si dobrý pozor. Nedoporučuje se příliš spoléhat na stodolarovky. Z obav před falšování nejsou často – a to ani u benzinových pump – přijímány. V celé Severní Americe jsou obvyklým platebním prostředkem kreditní karty. Karty Euro Card/Master Card jsou všude akceptovány stejně tak jako jiné známé karty. Ten, kdo si chce půjčit auto, potřebuje kreditní kartu jako záruku. Kreditní karta je většinou nepostradatelná i v případě nemoci. V odlehlých končinách však také rádi vidí hotové peníze (cash). Jako platební prostředek jsou kromě toho oblíbeny také cestovní šeky, musejí však být vystaveny v Kanadě na kanadské a na Aljašce na americké dolary. Těmito cestovními šeky lze platit jak v supermarketu, tak i u benzinové pumpy, stejně jako hotovými penězi. Ten, kdo si přesto musí vyměnit peníze, může tak učinit v bankách ne-

bo na mezinárodních letištích.

Pošta

I když má vesnice pouhých 50 obyvatel, *post office* v ní určitě existuje. Například v odlehlých severských aljašských oblastech jsou pošty oblíbeným komunikačním střediskem, protože listonoše, kteří by zásilkou doručili, tu nemají. A tak místem, kde se lidé setkávají, je právě pošta, někdy zároveň i obchod se zbožím smíšeným a benzinová pumpa. Doručovací lhůta do Evropy nebo naopak je zhruba týden. Pokud si chce turista dát zaslat zásilku poste restante, musí ji odesílatel adresovat takto: *Jméno příjemce c/o general delivery Main Post Office město / obec Alaska / kanadská provincie USA / Kanada*. Zásilkou *general delivery* jsou uloženy na poště asi měsíc, pak se odesílají zpět.

S

Spropitné

Vzhledem k tomu, že obslužné, například v restauraci, není zahrnuto v účtu, očekává se sprostné ve výši 15 až 20 procent účtovaného obnosu. Totéž platí i u holičů a taxikářů. Stejně tak se dává pár dolarů vedoucím výpravy, průvodcům a pokojským. Hotelovým litboyům se dává sprostné zhruba ve výši jednoho dolaru.

Stopování

Hitchhiking není zakázán a s oblibou se praktikuje, například v národních parcích Skalnatých hor, ale i na odlehlé Aljašce. Vzhledem k často obrovitým vzdálenostem je třeba se vyzít smířit s dlouhým čekáním. Na druhé straně

se však může stát, že stopař narazí na *lift* přes 2 000 kilometrů z Whitehorse na Yukonu až dolů do přerýpných provincií. Osaměle cestujícím ženám se stopování nedoporučuje.

Svátky

Kanada: Kromě *Christmas Day* (25. prosinec), *Boxing Day* (26. prosinec), *New Year* (1. leden), *Good Friday* (Velký pátek) a *Easter Monday* (pondělí velikonoční) se v celé zemi slaví 20. května *Victoria Day* a 1. července *Canada Day*. Pouze v Québecu se 24. června slaví *Saint-Jean-Baptiste*, zatímco v ostatních provinciích se první pondělí v srpnu slaví *Provincial Holiday*. První pondělí v září je *Labour Day* a druhé pondělí v říjnu *Thanksgiving Day* (Den díkůvzdání). **Aljaška:** Svátky jsou *New Year* (1. leden), *Martin-Luther-Memorial Day* (třetí pondělí v lednu), *President's Birthday* (třetí pondělí v únoru), *Memorial Day* (poslední pondělí v květnu), *Independence Day* (Den nezávislosti, 4. červenec), *Labour Day* (první pondělí v září), *Alaska Day* (18. říjen), *Veteran's Day* (11. listopad), *Thanksgiving Day* (Den díkůvzdání; čtvrtý čtvrtek v listopadu) a *Christmas Day* (25. prosinec). Banky a veřejné budovy jsou v tyto dny zavřeny. Svátky se často spojují s navazujícími víkendy. Na Aljašce se oslavuje především v zimních měsících: v únoru se koná v Anchorage *Fur Rendezvous*, obecně zvané *Rondy*. Je možno navštívit sto rozličných akcí (mj. trapperský ples a slavnostní přehlídku v centru Anchorage). V březnu začíná Iditarod, závod tažných psů z Anchorage do Nome.

V říjnu se během *Alaska Day Festival* konají v Sitce zvlášť zajímavé přehlídky a taneční představení.

T

Ceny za taxi jsou v Severní Americe výrazně nižší než ve většině zemí Evropy. Na letištích se jízda do vnitřních částí města, většinou dosti vzdálených, volně dojednává, nevypočítává se podle taxametry. V turistické informační kanceláři nám zpravidla sdělí příklady ceny k nejvýznamnějším cílům. Před nastoupením jízdy bychom se měli v každém případě informovat.

Telefonování

Telefonní karty nejsou v Severní Americe příliš rozšířeny. Bez problémů je volání s *calling card*, kreditní kartou soukromých telefonních společností. Takovouto *calling card* lze obdržet již doma u vydavatelů kreditních karet, např. Eurocard či Visa. Vyúčtování probíhá prostřednictvím kreditní firmy. Telefonování z veřejných telefonních automatů se může značně zkomplikovat. Kdo volá mimo svou místní síť, vytočí napřed číslo operátora (číslo 0), kterému sdělí volané číslo, vyčká na sdělení výše poplatku a pak vhodí požadované mince. Když uplyne udaná doba hovoru, spojení se přeruší. V každém případě je nutno mít s sebou dostatek dvaceti- a pěticentových mincí (*quarter*). Z USA a Kanady do Evropy se volá takto: 011, pak číslo země (Česká republika 420, Slovenská republika 421), nula před vnitrostátním směrovým číslem se vynechává. Řada firem

zabývajících se turistikou v Kanadě a na Aljašce má předvolbu 800, což jsou servisní čísla. Hovory na tato čísla jsou zadarmo.

Televizní rozhlas

V pokoji žádného hotelu, byt by to byl sebelevnější motel, nechybí televize. Komerční přívál zpráv a informací je obrovský. Totéž platí i pro velké množství soukromých rozhlasových vysílačů. Zajímavé jsou nečetné *Public Radio Stations*, které vysílají podrobné zprávy. Zvláštností na Aljašce jsou *bush lines*, které poskytují zajímavé pohledy do života obyvatel Aljašky, žijících v hlubokých lesích. Zde se předávají *Trappline Chatter*, zprávy z jiných částí země pro lidi v rozsáhlých lesích.

U

Ubytování

Nabídka hotelů, motelů i kempů je bohatá. Během hlavní sezony může však nastat — zejména na Aljašce — nedostatek míst. Je tedy na místě včasné rezervace. Ten, kdo chce cestovat bez předběžného časového plánu, by si měl rezervovat místa telefonicky během cesty. Pokud ohlásíme číslo své kreditní karty, drží se rezervace i v případě *late arrival*, po 18. hodině. Jestliže velká města, zejména na jihozápadě Kanady, nabízejí i luxusní ubytování na úrovni mezinárodního standardu, je třeba se při cestách po odlehlém severozápadě omezit na většinou prosté, ale čisté motely a často půvabné, solidní ubytování ve srubech (*cabins*). *Jugendherberg*y, ubytovny pro mládež, se mimo velká města naleznou jen zřídka.

Pokoj v soukromí i se snídaní (*bed & breakfast*), levnější než v hotelu, seženeme po celé Kanadě i na Aljašce. Rukověť *The Milepost* zaznamenává cenové přístupné noclehy.

V

Vstupní víza

Základní informace o potřebných dokladech a režimu vstupu lze nalézt na oficiálních internetových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR www.mzv.cz.

Kanada: Občané České republiky podléhají vízové povinnosti. Turistické vízum (*visitor visa*) lze obdržet na Velvyslanectví Kanady v Praze. Na hranicích nelze kanadské vízum obdržet. Spolu s vízovou žádostí se předkládá doklad o finančním zabezpečení pobytu v Kanadě, eventuálně pozvání osoby, která pobyt v Kanadě hraje. O podrobnostech je vhodné se informovat přímo na Velvyslanectví Kanady v Praze. **USA:** Vízum lze obdržet na kterémkoli zastupitelském úřadě, respektive konzulátu USA. Nejvhodnější je podání žádosti na velvyslanectví USA v České republice. Vízum lze získat na základě řádné odůvodněného účelu cesty, často si konzulární úředník ověřuje údaje uvedené v žádosti o vízum ústním pohovorem. O podrobnostech je vhodné se informovat přímo na Velvyslanectví USA v Praze.

Z

Zdravotní postižení

Zařízení pro zdravotně postižené jsou v USA i v Kanadě na vysoké úrovni.

Úřady i další veřejné budovy jsou opatřeny nájezdy uzpůsobenými pro postižené. Podobně vyhovující je i servis v mnoha restauracích nebo hotelech, které jsou většinou vybaveny tak, aby mohly být k dispozici i postiženým. V Kanadě dostanou vozíčkáři další tipy a rady u Canadian Paraplegic Association 780 SW Marine Drive Vancouver, BC V6P 5Y2 tel.: (604) 324 36 11

Zdravotní opatření před cestou

Zvláštní očkování se nevyžaduje. Ten, kdo se na kánoe nebo pěšky vydá hluboko do pustiny, by s sebou měl mít cestovní lékárnu, ve které by kromě obvazů a náplastí neměly chybět ani ochranné prostředky proti komárům. Doporučuje se prostředek *Muscol*, který je k dostání všude v Kanadě a na Aljašce.

Zdravotní péče

Zdravotní péče je v Kanadě i na Aljašce vynikající. Nemocnému jsou k dispozici vysoce kvalifikovaní lékaři. Nemocnice a další lékařská zařízení jsou v Kanadě a na Aljašce na skvělé úrovni i v těch nejdostupnějších končinách, odkud je pacient charterovým letem zpravidla rychle dopraven do nejbližší nemocnice. Za pobyt cizinců v nemocnici se požaduje denní sazba a poplatky, jehož výše závisí na lékařském vybavení a trvání pobytu. Výše nákladů je v každé nemocnici různá, lze však počítat s tím, že na den bude zapotřebí 1 000 až 2 000 dolarů. Už z tohoto důvodu se doporučuje mít s sebou kreditní kartu a zejména uzavřít kvalitní zdravotní pojištění.

Zdravotní pojištění

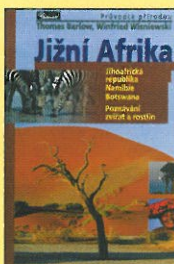
Zdravotní pojištění bychom měli uzavřít před nástupem cesty. Pojištění by se mělo vztahovat na celou dobu pobytu v cizině. Je vhodné uchovávat si účty za lékařské prohlídky i za pobyt v nemocnici.

Ž

Železnice

Síť železnic není v Kanadě a na Aljašce tak hustá jako v Evropě. Přesto existují půvabné trasy, jež lze doporučit, a to zejména tehdy, když návštěvník nemá dostatek času. Jednou z nejhezčích možností je cestovat napříč Kanadou legendárním *Canadian*. Tento vlak obstarává pravidelné spojení mezi Torontem a Vancouverem. Na cestu potřebuje vždy asi tři dny. Kromě spojení z východu na západ existují i tratě do různých měst na severu v Manitobě a v Britské Kolumbii. Nejvýhodnějším způsobem jak cestovat s *Canadian*, je opatřit si *Via Canrailpass*. Jiná železniční společnost, *Rocky Mountains Railtours*, nabízí dvoudenní projíždku Skalnatými horami. Železniční spojení mezi Aljaškou a ostatními státy USA neexistuje. Ve 49. státě samém o dopravu pečují pouze *Alaska Railroad*. Na 560 kilometrů dlouhou cestu z Anchorage do Fairbanksu (se zastavením v Denali National Park) je třeba počítat se 12 hodinami. Se speciálními vyhlídkovými vagony s velkými okny je tato cesta skutečným požitekem. Informace dostaneme u Alaska Railroad Passenger Service Dept. P.O. Box 107 500 Anchorage, AK 99 510-7500 tel.: (907) 265 24 94 fax: (907) 265 26 38

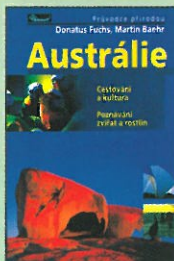
JÍŽ VYŠLO:

JÍŽNÍ AFRIKA

Jihoafrická republika, Namibie, Botswana

Spatřit „celý svět v jedné zemi“ slibuje Jihoafrická republika svým návštěvníkům a svůj slib dokáže skutečně dodržet: Bohatá zvířena v Krugerově národním parku, zlaté město Johannesburg, rozlehlé savany, rozečkané kaňony a úchvatná pobřeží jsou příznačné pro „zemi u mysu Dobré naděje“. Za návštěvu rozhodně stojí poušť Namib a pánev Etosha v Namibii i delta Okavanga v Botswaně.

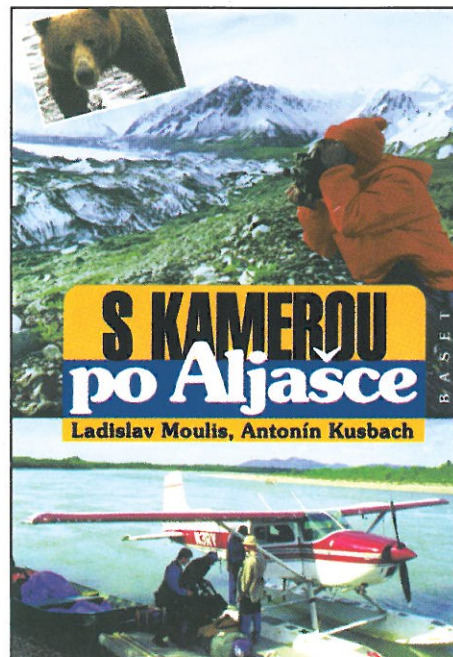
AUSTRÁLIE

Austrálie je kontinentem kontrastů. Nalezneme zde dynamicky se rozvíjející města i tábořiště původních obyvatel. Stíhají se zde pustiny s deštnými pralesy, velehory s nekonečnými pláněmi, písčité pláže s ostrými korálovými útesy. Nachází se zde nejvíce živočišných a rostlinných druhů jinde se nevyskytujících. Nový průvodce-encyklopedie vás slovem i obrazem seznamuje s přírodou, kulturou, historií i současností tohoto kontinentu.

Na obálce byly použity snímky: Wisniewski: *Hnědý medvěd* (titulní strana), Pott: *Hnědý medvěd* (hřbet), Kreutzkamp: *Malign Lake* (titulní strana, hlavní obrázek), Jeier: *Inuitské dítě* (titulní strana), Jung: *Vancouver* (titulní strana), Wisniewski: *Arnica* (zadní strana obálky), Kreutzkamp: *Fort Steele* (zadní strana obálky), Kreutzkamp: *Lake Louise* (zadní záložka).

Legenda k oboustranným vyobrazením na patitulech k jednotlivým kapitolám:

str. 4–5 *Plavba do Kemano*
str. 20–21 *Ledovcové jezero v Banff National Park*
str. 38–39 *Wapta Falls v Yoho National Park*
str. 52–53 *Pohled na Vancouver*
str. 68–69 *Andy Bailey Lake u Fort Nelson*
str. 80–81 *Teslin Lake na Alaska Highway*
str. 94–95 *Denali National Park*
str. 108–109 *Přístav v Petersburgu*
str. 122–123 *Hnědí medvědi v Katmai National Park*
136–137 *Dutch Harbor na Aleutských ostrovech*
146–147 *Stádo sobů*

Cestopisná kniha o Aljašce je v mnoha směrech neobvyklá. Její autoři – lesní inženýr a kameraman (natočil mj. populární večerníčky z přírody *Tuláček* a další) nám ukazují Aljašku „zevnitř“ a je to pohled často jiný, než jaké podávají turistické prospekty. Seznamují nás s přírodou, ale i se současností Aljašky, s mentalitou a životním stylem obyvatel. Vydávají se po stopách Jacka Londona a Eskymo Welzla, odkrývají před námi místa prodchnutá historií zlaté horečky. Pozornost věnují také problematice ochrany přírody. Cestopis, vydávaný nakladatelstvím Baset v 1. čtvrtletí roku 2001, je doprovázen množstvím barevných fotografií a přehlednými mapkami.

Allianz

Západní Kanada a Aljaška

Cestování a kultura

Poznávání zvířat a rostlin

BRITISH AIRWAYS

STUDENT AGENCY
POBYTY AD PAID, STUDIUM V ZAHRAŇÍCH

Severozápad amerického kontinentu, který většina z nás zná hlavně z dobrodružných románů Jacka Londona, je proslulý téměř nenarušenou přírodou. Můžeme zde obdivovat divukrásné pacifické pobřeží, zasněžené velehory s ledovci, nekonečné severské lesy, průzračná jezera i nedozírné pláně tundry. Tento průvodce-encyklopedie vás slovem i obrazem seznámí s přírodou, kulturou, historií i současností tohoto rozsáhlého regionu.

Kniha na 280 tiskových stranách křídového papíru obsahuje:

- 335 barevných fotografií, 86 barevných kreseb a 23 barevných map
- popis 240 druhů zvířat a rostlin slovem i fotografií
- popis 85 druhů zvířat a rostlin v ilustrovaných barevných tabulkách
- různé zajímavosti z oblasti přírody, dějin a kultury regionu

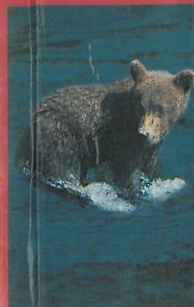
ISBN 80-86223-13-2

9 788086 223131

Cena 335,- Kč

Západní Kanada
a Aljaška

basel

Průvodce přírodou

Dieter Kreutzkamp, Matthias Breiter

Západní Kanada a Aljaška

Cestování
a kultura
Poznávání
zvířat a rostlin